

SLUŽBENI GLASNIK

SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

2004.

BROJ: 10

Sisak, 22. srpnja 2004.

GODINA XII

S A D R Ž A J

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

39. Odluka o donošenju Regionalnog operativnog programa Sisačko-moslavačke županije 113
- Regionalni operativni program Sisačko-moslavačke županije 114

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

39.

Na temelju članka 20. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine« broj 33/01 i 69/01) i članka 25. Statuta Sisačko-moslavačke županije (»Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije« broj 10/01 i 4/03), Županijska skupština Sisačko-moslavačke županije na 23. sjednici održanoj 21. srpnja 2004. godine, donijela je

O D L U K U

o donošenju Regionalnog operativnog programa Sisačko-moslavačke županije

I.

Donosi se Regionalni operativni program Sisačko-moslavačke županije.

Sastavni dio ove Odluke je cjeloviti tekst Regionalnog operativnog programa Sisačko-moslavačke županije.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u »Službenom glasniku Sisačko-moslavačke županije«.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 302-02/04-01/04
Urbroj: 2176/01-10-04-2
Sisak, 21. srpnja 2004.

Predsjednik Županijske skupštine
Antun Velcl, v. r.

REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM

SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Sadržaj

PREDGOVOR	116
UVOD U STRATEGIJU ROP-A	117
MODEL STRATEŠKOG PLANIRANJA SOCIO-EKONOMSKOG RAZVOJA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE ZASNOVAN NA ZAJEDNICI	118
POGLAVLJE I. – OSNOVNA ANALIZA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	119
1.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE	120
1.2. STANOVNIŠTVO	121
1.3. ANALIZA GOSPODARSTVA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI	122
INDUSTRIJA.....	123
POLJOPRIVREDA.....	124
MALO GOSPODARSTVO	125
TURIZAM.....	128
FINANCIJSKI REZULTATI SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	129
ZAPOSLENOST	131
1.4. INFRASTRUKTURA	132
1.5. OKOLIŠ	136
1.6. OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVO, KULTURA, SPORT	137
ZAKLJUČAK	140
POGLAVLJE II. – STRATEGIJA ROP-A	141
UVOD	141
STRATEGIJA ROP-A	142
SWOT ANALIZA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	144
CILJEVI I INSTRUMENTI STRATEGIJE ROP-A	145
DEFINIRANJE I RAZUMIJEVANJE STRATEŠKIH PRIORITETA IZ ROP-A	148
VAŽNOST INTEGRIRANE STRATEGIJE	158
POGLAVLJE III. - MJERE	164
POGLAVLJE IV. - PRORAČUN	188
POGLAVLJE V. – KRITERIJI ODABIRA PROJEKTA	192
POGLAVLJE VI. – SUDIONICI ROP-A, METODOLOGIJA I PROVEDBA	193
DODATAK	196
BIBLIOGRAFIJA	204
KARTE	205

PREDGOVOR

ROP je strateški razvojni program u vremenskom okviru 2004. – 2010. godine, na temelju kojega sredstva iz fondova Europske unije mogu biti dodijeljena za razvoj regija.

Smjernice razvoja i očekivanih promjena ovise o ljudima koji planiraju i provode budući napredak sa željom ostvarenja vizije Sisačko-moslavačke županije.

Program ima dvije osnovne namjene:

1. ostvariti pravo korištenja nacionalnih i lokalnih resursa, privatnih/javnih investicija, te donatorskih fondova, uključujući fondove programa CARDS, te ostalih fondova Europske unije
2. utvrditi razvojne potrebe Županije.

Cilj je razlikovati srednjoročne i dugoročne razvojne projekte, te odrediti prioritetne potrebe investiranja.

Kako bi bila učinkovita, funkcija socio-ekonomskog razvoja područne (regionalne) uprave mora biti kontinuirana aktivnost. Varijabilnost gospodarske okoline uvjetovana je vanjskim događanjima – tehnološki napredak, politički događaji, razna otkrića. Ta aktivnost odvija se unutar nacionalne politike i planova, uz napomenu da konkurencija pojačava okruženje konstantnih promjena.

Resursi kojima regionalna uprava pridonosi sveopćem vlastitom razvoju su kadrovski, institucionalni, poslovni, fizički i financijski. Također naglašava svoju ulogu mobilizirajući dodatne izvore kroz partnerstva s poslovnom zajednicom, nevladinim organizacijama, građanima i jedinicama lokalne samouprave.

Socio-ekonomski razvoj se ne ostvaruje isključivo privlačenjem vanjskih ulagača, odnosno, većina uspješnih strategija razvoja prepoznaju da većina gospodarskog rasta i stvaranje novih radnih mjesta počinje od lokalnih poduzetnika, što ističe potrebu stvaranja lokalnog poduzetničkog okruženja. Iskustvo govori da inostrane ulagače privlače zajednice koje su postigle vlastitu povoljnu poslovnu klimu, te se pozitivno izražavaju o svojoj regionalnoj upravi u kojoj obavljaju određenu djelatnost, stoga je snaga ovog javnog dokumenta upravo u transparentnom djelovanju temeljenom na zajednici koja je prepoznala potrebe Sisačko-moslavačke županije, te kroz prijedloge projekata ukazala na prioritete budućeg razvoja.

Ne treba zaboraviti da je ROP dokument, koji je podložan promjenama, odnosno prilagođavanju novim uvjetima.

UVOD U STRATEGIJU ROP-a

Do 2010. godine, Sisačko-moslavačka županija mogla bi prema svojim potencijalima biti jedna od vodećih županija u Hrvatskoj. Brze strukturne društveno-ekonomske promjene kroz koje Županija prolazi posljednjih nekoliko godina zaustavile su realizaciju tih potencijala. Rezultat toga je da je Županija u procesu reorganiziranja i preusmjerenja kako bi mogla odgovoriti na izazove promjena. U tom smislu Regionalni operativni program (ROP), kojeg sufinancira Europska unija, započinje u pravom trenutku. Nadamo se da će strategija ROP-a, koju je pripremila SMŽ u suradnji s lokalnim interesnim skupinama, dati značajan doprinos procesu društveno-ekonomskih promjena.

Proces pripremanja ROP-a otvorio je put županijskoj upravi i interesnim skupinama (*stakeholders*) za stjecanje važnih spoznaja. Ovo je bila prva prilika za Županiju da se podvrgne praksama EU i načelima lokalnog gospodarskog razvoja. Širom provedeni proces konzultacija, naglasak na stvaranju novih partnerstava, zalaganje za jednake mogućnosti za sve, te održive razvojne prakse poslužili su u fokusiranju razvojnog procesa ROP-a. Lokalne interesne skupine prihvatile su šansu za davanje doprinosa procesu ROP-a, na temelju svojih stvarnih potreba i poznavanja lokalne situacije. Županijska uprava preuzela je aktivnu ulogu i povezala se s interesnim skupinama i osigurala njihovo sudjelovanje u ROP-u.

Najkorisnija lekcija koju su županijska uprava i interesne skupine naučile je potreba za stvaranjem dinamičnog partnerstva među interesnim skupinama kako bi se iskoristile prednosti koje nudi sufinanciranje EU. Ovakva partnerstva mogu značajno pridonijeti uspješnom ostvarivanju dugoročnih ciljeva strategije ROP-a. Bez takvih partnerstava, djelujući kao sustav koji provodi program na terenu, prednosti programa koje financira EU bile bi izgubljene.

Vizija lokalnih interesnih skupina je Županija koja će postati 'jedna od vodećih županija u Hrvatskoj kroz poboljšanu institucionalnu organizaciju, konkurentno restrukturiranje ključnih gospodarskih sektora, održivu upotrebu postojećih resursa i potporu dinamičnom, sveobuhvatnom društvu'. Strategija ROP-a, ciljevi razvoja i financijski prioriteti pripremljeni su kako bi se ova vizija ostvarila.

Županijska uprava u suradnji s lokalnim interesnim skupinama, Vladom RH i Delegacijom EU založili su se za ostvarivanje bogatih potencijala županije i da upravo ROP bude platforma za promjene.

ROP započinje s osnovnom analizom Županije. To je kratki snimak Županije i identificiranje njenih potencijala i izazova. Definirane su ključne postavke politike. Sljedeće poglavlje je strategija ROP-a gdje su opisani vizija, ciljevi, prioriteti i mjere. Istaknuti su strateški odnosi između različitih komponenti ROP-a, kao što su načela EU u svezi s informatičkim društvom, jednakim mogućnostima, zaštitom okoliša i partnerstvom. Mjere koje su instrumenti ROP-a na terenu detaljno su opisane u dodatku programa. Lokalne interesne skupine poslat će svoje prijedloge projekata prema uputama u dodatku programa. Kriteriji za odabir projekata su identificirani. Predviđen je ukupni proračun koji je potreban za provedbu mjera.

MODEL
STRATEŠKOG PLANIRANJA SOCIO-EKONOMSKOG RAZVOJA
SISAČKO – MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
ZASNOVAN NA ZAJEDNICI

Poglavlje I. – Osnovna analiza Sisačko-moslavačke županije

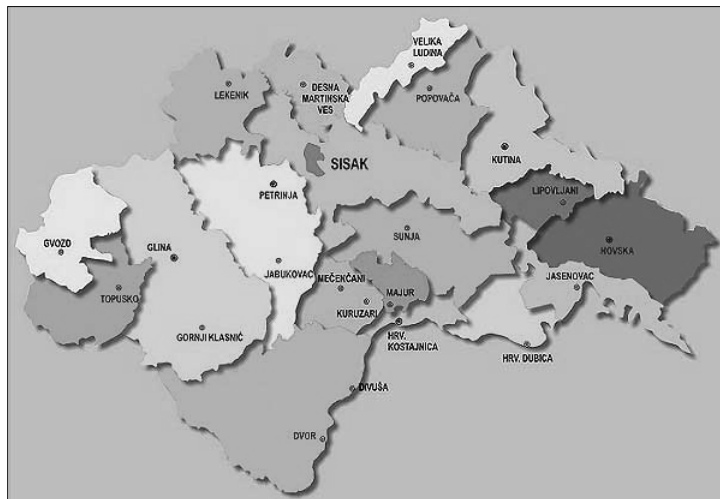
Ovo poglavlje opisuje i ocjenjuje trenutno stanje u Županiji. Ono predstavlja osnovu za identificiranje ciljeva, prioriteta i mjera ROP-a, te razvoj strategije ROP-a.

Tim ROP-a, županijska radna grupa i interesne skupine u županiji napravili su osnovnu analizu. Sve dostupne informacije na lokalnoj i državnoj razini u svezi sa zemljopisom, gospodarstvom, radnom snagom, obrazovnom infrastrukturom i zaštitom okoliša uzete su u obzir u analizi. Radne verzije osnovne analize date su na uvid lokalnim interesnim skupinama kako bi svi zaključci dobili na relevantnosti. Analiza je podijeljena po slijedećim temama:

1. Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike
2. Stanovništvo
3. Analiza gospodarstva u Sisačko-moslavačkoj županiji
 - Industrija
 - Poljoprivreda
 - Malo gospodarstvo
 - Turizam
 - Financijski rezultati SMŽ
 - Zaposlenost
4. Infrastruktura
5. Okoliš
6. Obrazovanje, zdravstvo, kultura i sport

1.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE

Sisačko-moslavačka županija ima površinu od 4.467,55 km², te je među najvećim županijama u Republici Hrvatskoj i zauzima 7,89 % kopnenog teritorija Republike Hrvatske. Graniči sa pet županija: Karlovačkom, Zagrebačkom, Bjelovarsko-bilogorskom, Požeško-slavonskom i Brodsko-posavskom, te na jugu s Republikom Bosnom i Hercegovinom. Kao jugoistočni dio središnje Hrvatske, županija zemljopisno smještena između 15°45'-17° istočne zemljopisne dužine te 45°-45°45' južne zemljopisne širine, zauzima područje oko prisavske nizine sa kompleksnim i raznolikim rubnim pojasom. Zapadni i južni brdoviti dio županije, Banovina, je podijeljen plitkim dolinama rijeke Gline, Trepče i Sunje, dublji usječeni sustav Žirovca prema Uni, te završava sa planinskim prostorom Zrinske gore (616m) i Petrove Gore (512m). Središnji nizinski, najveći i najnaseljeniji dio oko rijeke Save, pokriva i prostor Parka prirode Lonjsko polje. Sjeverni dio Županije završava sa južnim padinama Moslavačke gore (489m) i Psunja.

Na području Županije nalazi se 456 naselja, prosječne veličine od 406 stanovnika koja su ustrojena u 19 jedinica lokalne samouprave. Županija obuhvaća 6 gradova (Gline, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Novska, Sisak i Petrinja) i 13 općina (Donji Kukuruzani, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Jasenovac, Lekenik, Lipovljani, Majur, Martinska Ves, Popovača, Sunja, Topusko i Velika Ludina)

Izvor: www.sMZ.hr

Najveći dio Županije ima toplu i umjereno kišnu klimu sa promjenom na izrazito kontinentalne odlike sjeverno od poteza Topusko-Zrin, te sa maritimnim odlikama južno od navedenog poteza. Klimatska obilježja se mijenjaju u brdskom dijelu županije sa kraćim ljetom i dužom, hladnijom zimom.

Prosječna godišnja temperatura je 11°C, a u najtoplijem mjesecu srpnju, 21°C. Najveća zabilježena temperatura zraka, također među najvećima u Hrvatskom, iznosi u Sisku 39,8°C. prosječan godišnji broj oblačnih dana u Sisku iznosi 130,5 dana, a godišnji srednjak broja vedrih dana je 61,7. Ukupna prosječna godišnja količina oborina iznosi 891mm. Godišnja insolacija iznosi 1800-2000 sati. Prosječna godišnja relativna vlaga iznosi 78%, sa variranjem između srednje i jako visoke tokom godine (SMŽ, lipanj 2003).

Za cijelu Županiju u vegetacijskom smislu važne su zone rasprostranjenosti šuma hrasta, bukve, graba i kestena. Od tri glavna podneblja, u užem gorskom pojasu (Zrinska, Trgovska i Petrova gora, te dijelovi Moslavačke gore) prostire se bukova šuma; u brdovitom pojasu (Banovina, Moslavina, Vukomeričke gorice i Psunj) prostiru se šume hrasta kitnjaka, običnog graba i pitomog kestena; a u pojasu oranica i riječnih dolina (ravnicu Posavine i Pokuplja) prostiru se šume hrasta lužnjaka, običnog graba i jasena. Šumske površine zauzimaju cca 172.000 ha ili 40 % od ukupne površine Županije.

Šumski prostori sadržavaju 27 milijuna m³ drvene mase te godišnje donose cca 600,000 m³ etata. Glavne šumske kulture u Županiji su hrast (39%), bukva (25%), kesten (17%), jasen (5%) i ostalo (14%). Prema dobnim razredima unutar šumskih kultura, te kakvoći drvene mase može se zaključiti da Županija ima perspektivu i mogućnost šumarstva. Sve prisutniji je problem sušenja i odumiranja šuma kao posljedica biotskih i abiotskih utjecaja. Meliorativni zahvati uzrokuju spuštanje razine podzemnih voda što je rezultiralo intenzivnim sušenjem starih šuma hrasta lužnjaka..

Osim šumama Županija obiluje šljunkom, pijeskom, kamenom, glinom, naftom te termalnim vodama.

Zaštićeni dijelovi prirode, među kojima posebno treba istaknuti Park prirode Lonjsko polje (veličine 506 km²) uz izvore termalne vode i spomenike kulture, predstavljaju okosnicu razvoja turizma Županije.

Pedološka karta obuhvaća pet kategorija tala, razvrstanih prema pogodnostima za korištenje i određenim uvjetima ograničenja korištenja (I. kategorija – V. kategorije), no u sveukupnoj sintezi tala, zbirno se razlikuju 3 osnovne kategorije i to:

I. kategorija - visoke pogodnosti za poljodjelstvo

II. i III. kategorija - uvjetno pogodne za poljodjelstvo

IV. i V. kategorija - samo djelomično pogodna za poljodjelstvo, a uglavnom ih treba tretirati kao šumska i ostala tla.

Najznačajnija i svakako najkvalitetnija obradiva tla su u dolini rijeka. U Županiji dominiraju poljoprivredne površine koje ukupno zauzimaju cca 236.000 ha, odnosno 53 %, od čega je cca 185.000 ha (ili 41,5 % od ukupne površine Županije) obradivo. Na ovim površinama najviše se uzgaja: kukuruz (24 561 ha), zatim pšenica (7 700 ha), krumpir (2 662 ha) te soja (858 ha).

1.2. STANOVNIŠTVO

Sisačko-moslavačka županija je prema broju stanovnika, sedma od dvadeset Hrvatskih županija, plus grad Zagreb, sa 185.387 stanovnika (4,18% državne populacije) te gustoćom naseljenosti od 41,5 st./km² što je znatno manje od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 78,5 stanovnika/km². Od ukupnog broja stanovnika 51,92% su žene, a 48,08% muškarci. Jedan od razloga smanjenja stanovništva 1991./2001. je i preustroj Županije, gdje su Ivanić Grad, Kloštar Ivanić i Vojnić preusmjereni u druge županije. Domovinski rat je umanjio broj stanovništva Županije za otprilike 26% posebno na područjima najviše zahvaćenim ratnim zbivanjima kao što su Dvor, Glina, Gvozd i Topusko gdje se stanovništvo gotovo prepolovilo. Migracija selo-grad predstavljaju sve jači trend. Zbog razorenosti infrastrukture te nedostatak društvenih sadržaja i usluga (vrtića, ambulanti, škola ...) usporen je povratak stanovništva u oslobođena ratno okupirana područja.

Grad/Općina	Popis 1991.	Popis 2001.	Razlika 91./01.	Muškarci (%) 2001	Žene (%) 2001
SMŽ UKUPNO	251332	185387	-65945	49,52	51,92
Sisak	61413	52236	-9177	47,75	52,25
Kutina	24829	24597	-232	48,2	51,8
Petrinja	35151	23413	-11738	47,96	52,04
Novska	17231	14313	-2918	48,1	51,9
Popovača	11822	12701	879	50,21	49,79
Glina	23040	9868	-13172	46,86	53,14
Sunja	12309	7376	-4933	48,16	51,84
Lekenik	6248	6170	-78	49,66	50,34
Dvor	14555	5742	-8813	46,66	53,34
Lipovljani	3866	4101	235	48,91	51,09
Martinska Ves	4643	4026	-617	47,59	52,41
Gvozd	8082	3779	-4303	45,99	54,01
Topusko	6824	3219	-3605	47,25	52,75
Velika Ludina	2869	2831	-38	49,52	50,48
Hrvatska Kostajnica	4996	2746	-2250	47,31	52,69
Jasenovac	3559	2391	-1208	46,97	53,03
Hrvatska Dubica	4237	2341	-896	49,42	50,58
Donji Kukuruzari	3063	2047	-1016	50,46	49,54
Majur	2555	1490	-165	48,46	51,54

Izvor: Ured državne uprave Sisačko-moslavačke županije, 2002.

Prosjek radno sposobnog stanovništva županije (od 20-64) je 59,08% približno isto državnom prosjeku (60,2%). Većina radno sposobnog stanovništva je locirana u središnjem dijelu županije oko najvećih gradova Siska, Kutine i Petrinje gdje njihova kvantiteta prelazi prosjek županije. Spomenuti gradovi su tri vodeća grada i po gustoći naseljenosti koja obilno prelazi prosjek županije (41,5%).

Županija ima negativan migracijski trend stanovništva, što znači da više stanovništva migrira iz županije nego u županiju. Od ukupnog broja stanovništva 16% je od 0-14 godina starosti, 32% je starosti 15-39, a 33% je starosti 40-64. Ostatak je preko 65 godina starosti.

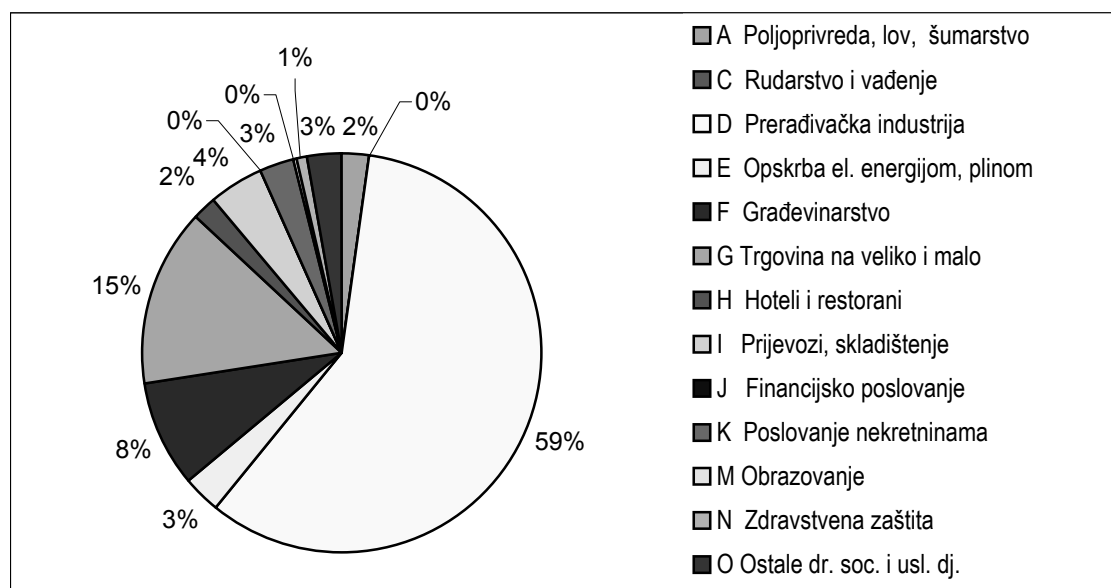
1.3. ANALIZA GOSPODARSTVA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

Središnju Hrvatsku, kojoj pripada i prostor Sisačko - moslavačke županije određuje najveća gustoća industrijske izgrađenosti, zaposlenosti i proizvodnje, čiju osnovu čini industrijalizirani trokut Zagreb - Karlovac - Sisak na koji se nadovezuje nekoliko manjih industrijskih sustava i pojedinih industrijskih središta.

Gospodarska aktivnost odvija se u okviru oko 1260 poduzetnika (17.787 zaposlenih)

Vrlo značajni kapaciteti gospodarstva (preko 50%) ove Županije nalaze se u sustavima javnih i državnih tvrtki. Težište gospodarstva Sisačko-moslavačke županije je na prerađivačkoj industriji i energetici.

Graf: Broj zaposlenih po djelatnostima

Izvor: Upravni odjel za gospodarski razvoj SMŽ (prema DZS, HGK i HZZ)

Industrija

Prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku stopa rasta industrijske proizvodnje za područje Sisačko-moslavačke županije u 2002. godini, u odnosu na prošlu godinu iznosi 9.7%, što znači da je ista na razini Županije za 4.3% veća od one za Hrvatsku u istoj godini. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore u Sisačko-moslavačkoj županiji u strukturi vrijednosti industrijske proizvodnje, najveće učešće zauzima proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda, zatim slijedi proizvodnja električne energije, proizvodnja naftnih derivata, proizvodnja hrane i pića, proizvodnja metala i proizvoda od metala, vađenje sirove nafte i plina, te drvna industrija.

Mechel Željezara d.o.o. Sisak najveći je proizvođač u crnoj metalurgiji u Hrvatskoj. Proizvodi šavne, bešavne, hladno prerađene cijevi i cijevi za naftnu industriju. Cilj je da se na metaluršku proizvodnju "Mechel Željezara" d.o.o. nadovežu mala i srednja poduzeća grada Siska i Županije koja bi svoju proizvodnju i usluge temeljila na proizvodnom programu ovog poduzeća.

Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda, kao najzastupljenija u strukturi industrijske proizvodnje ima tendenciju rasta i bilježi porast u 2002. godini od 4.3%, za razliku od 2001. godine kada je pad proizvodnje bio 17.5%.

Na kretanje ove djelatnosti bitno utječe i nesređena energetska bilanca RH što se značajno odražava na poslovanje Petrokemije iz Kutine, tako da se i ove godine susrećemo s nemogućnošću isporuke proizvoda prema zahtjevima tržišta. U grani petrokemije u sklopu Petrokemije d.d. Kutina, koja svojom proizvodnjom podmiruje cjelokupne potrebe poljodjelstva Hrvatske za mineralnim gnojivima, i značajan je izvoznik u okvirima Hrvatske. U dijelu kemijske industrije u Županiji najznačajnija tvrtka je Herbos d.d. Sisak, najveći proizvođač sredstava za zaštitu bilja u Hrvatskoj, te Sipas d.d. u stečaju Sisak, proizvođač i prerađivač plastičnih masa koji proizvodi plastične cijevi, štapove i profile, plastiku za industriju i plastičnu ambalažu i foliju 0,03 do 0,18 mm.

Proizvodnja naftnih derivata u 2002. godini bilježi porast od 23.7%, za razliku od pada od 18.2% u 2001. godini. Najznačajnije kapacitete u energetici predstavlja proizvodnja i prerada nafte i plina u okviru sistema INA (Refinerija nafte Sisak, Naftaplin - radne jedinice za eksploataciju nafte na područjima Velika Ludina, Popovača, Kutina, Lipovljani i Novska). Ova sveukupna proizvodnja i prerada omogućuje uredno snabdijevanje naftnim derivatima velikog dijela Hrvatske. Dio rafinerijskih kapaciteta uključen je i u izvozne poslove. Međutim, instalirani kapaciteti omogućuju daljnje bitno povećanje prerade i uključivanje u nove izvozne poslove.

Proizvodnja hrane i pića ima stalnu tendenciju rasta pa je tako 2001. godine iskazala porast od 6.8%, a 2002. godine ostvaren je porast od 12.5%. U prehrambenoj industriji ističu Gavrilović d.o.o. Petrinja proizvođač mesa i mesnih proizvoda, Segestica d.o.o. Sisak proizvođač etilnog alkohola, žestokih pića, voćnih sirupa i octa, Vivera d.o.o. Glina s programom dječje i dijetetske hrane.

Termoelektrana Sisak s instaliranih 420 MW kapaciteta predstavlja velikog proizvođača električne energije u okviru Hrvatske elektroprivrede. Proizvodnja ove elektrane bitni je oslonac održavanja cjelokupnog elektroenergetskog sustava Hrvatske.

U tekstilnoj industriji ističu se TKT-Zlatna igla iz Siska sa ženskom konfekcijom i Pounje Hrvatska Kostajnica, proizvođač donjeg rublja. Uz njih djeluje i nekoliko manjih pogona proizvodnje rublja i odjeće.

Vodeći proizvođač u drvno-prerađivačkoj industriji je tvrtka Trokut d.d. Novska, poznata po programu kuhinja i elemenata za namještaj te parket, uz koju djeluje još tridesetak firmi ove djelatnosti koja predstavlja značajan udio u izvozu Županije.

Poljoprivreda

Cijela Županija ima gospodarske i komparativne prednosti za razvoj proizvodnje i prerade hrane obzirom na postojanje svih bitnih pretpostavki i u cijelosti zatvoren reprodukcijski lanac (zemljište, prirodni uvjeti, proizvodnja mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu u poljoprivredi, izgrađeni kapaciteti za tov, proizvodna tradicija i dr.).

Od ukupno 235.464 ha poljoprivrednih površina, oko 185.455 ha ili 78,8 % su obradive površine. Prema veličini poljoprivrednih i obradivih površina Županija se nalazi odmah iza Osječko-baranjske županije.

Obiteljska gospodarstva raspolažu oko 180,788 ha (76,8%) poljoprivrednog zemljišta, a 154,052 ha (83,1 %) županijskih obradivih površina. U obradivim površinama je oko 121,197 ha oranica i vrtova od čega je gotovo 86 % u vlasništvu obiteljskih gospodarstava. Oko 45,6 % obradivih površina nalazi se u području Banovine, Sisačko područje (Sisak, Sunja, Lekenik, Martinska Ves) zauzima 27,1%, kutinsko 16,6% i novljansko 10,7% obradivih površina.

Stočarstvo:

17.380 rasplodnih krava i junica; 109.140 tovnih svinja;
21.500 rasplodnih krmača i nazimica; 17.000 ovaca i koza;
3.540 rasplodnih grla konja (Hrvatski posavac i Hrvatski hladnokrvnjak)

Posljednjih godina zasijava se oko 55000 ha poljoprivrednih površina, od toga je oko 38000 ha žitarica i oko 6000 ha krmnog bilja, što ukazuje da je pretežita proljetna kultura kukuruz, a pšenica ozima kultura. Visoki broj hektara pod krmnim biljem govori da je stočarstvo u porastu, te da se prihvaćaju suvremeni sustavi ishrane stoke.

Daljnji razvoj poljoprivrede temelji se na:

- proizvodnji ekološki zdrave hrane za potrebe HIPP-Tvornice dječje hrane Glina, te drugih prerađivača
- razvoju stočarske proizvodnje u funkciji prehrambenog kompleksa Gavrilović Petrinja i drugih prerađivača
- razvoju voćarske proizvodnje, obzirom na rastući trend podizanja višegodišnjih nasada (jabuka, vinograda), javlja se potreba za izgradnju suvremenih skladišnih kapaciteta (hladnjača)
- održivosti razvoja autohtone pasmine konja (hrvatski posavac)
- ruralnom seoskom turizmu vezanom za Park prirode Lonjsko polje
- proizvodnji povrća i cvijeća u stakleničkim uvjetima u Topuskom, koristeći termalni izvor energije (68°).

Malo gospodarstvo

Gospodarske subjekte unutar malog gospodarstva možemo razvrstati prema različitim kriterijima u nekoliko grupa. U osnovi razlikujemo dvije grupe: fizičke osobe-obrtnike i slobodna zanimanja, te pravne osobe, trgovačka društva i zadruge.

U ovoj analizi naglasak je na analizi stanja i mjerama u obrtništvu i malim i srednjim trgovačkim društvima do 250 zaposlenih.

Obrtništvo u Sisačko-moslavačkoj županiji predstavlja tradicionalnu gospodarsku djelatnost koja je u prošlosti bila vezana uz nekoliko velikih poduzeća i bitno je utjecala na ukupni gospodarski razvoj. Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje Obrtnička komora sa sjedištem u Sisku unutar koje imamo sedam udruženja obrtnika. U posljednjih petnaestak godina uslijedile su velike strukturalne promjene u gospodarstvu, Domovinski rat sa svim svojim posljedicama što je imalo za rezultat velike poremećaje na tržištu, nestanak "velikih" gospodarskih subjekata. Preživjelo je malo gospodarstvo odnosno obrtništvo kao tradicionalni gospodarski sektor. Daljnji razvoj obrtništva u ovom trenutku zahtijeva pojačanu društvenu brigu i to posebice zbog sve veće uloge u ostvarivanje bržeg zapošljavanja i samozapošljavanja.

Prema podacima o broju obrta i broju radnika zaposlenih u obrtu zabilježena su sljedeća kretanja:

Tablica : Broj aktivnih obrta i zaposlenih

Godina	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Broj obrta	2221	2371	2410	2531	2779
Broj radnika*	5706	5704	5609	6283	6832

Izvor: Upravni odjel za gospodarski razvoj SMŽ

Potrebno je naglasiti da su za analizu korišteni podaci o aktivnim obrtima i broj zaposlenih u njima, a ne broj ukupno registriranih obrta što dovodi do nedoumica oko tumačenja podataka. Prema ovim podacima vidljivo je da je broj obrta u posljednjih pet godina u blagom porastu. Broj zaposlenih je do 2000. godine bio u opadanju da bi u posljednje dvije godine počeo rasti što očekujemo i u narednom razdoblju zbog niza poticajnih mjera i njihove fleksibilnosti prema zahtjevima tržišta.

Udio obrta u ukupnom broju subjekata malog gospodarstva Sisačko-moslavačke županije je oko 72% što ukazuje na njihov veliki značaj i utjecaj na stanje u malom gospodarstvu.

Da je trgovina značajan segment ukupnog hrvatskog, pa i županijskog gospodarstva, govori podatak da je 50% ukupnog županijskog gospodarstva registriran u trgovini, da se u trgovini ostvaruje 20% ukupnog prihoda županije, te da trgovina ostvaruje oko 20% ukupne dobiti županije.

Uz mnoštvo sačuvanih kulturno-povijesnih vrijednosti, turističku ponudu Županije čine i Park prirode Lonjsko polje (506 km²), termalno lječilište u Topuskom, Vinske ceste Moslavine kao i hoteli 'Panonija' u Sisku, 'Kutina' u Kutini, 'Central' u Hrvatskoj Kostajnici te još niz manjih ali ponudom i sadržajem atraktivnih ugostiteljskih, smještajnih objekata.

U Sisku je i sjedište jedinog međunarodnog riječnog prijevoznika u Republici Hrvatskoj. Sisak i Kutina raspolažu značajnim kapacitetima otvorenih i zatvorenih skladišta, silosom i sušarom za žitarice. U sastavu Jadranskog naftovoda, koji ide pravcem Omišalj-Sisak, ovdje je lociran Terminal preko kojeg se naftovod grana u smjeru Mađarske i u smjeru istoka.

Graditeljstvo je jedna od malobrojnih gospodarskih grana koja aktivira i gotovo sve druge grane gospodarstva tako da izravno ili posredno surađuje s više od 50 djelatnosti, povezuje se s njima, koristi se proizvodima i uslugama više od 400 različitih poslovnih subjekata, zapošljava velik broj radnika raznih struka i zanimanja te tako dinamizira i potiče cjelokupno gospodarstvo i razvoj zemlje općenito.

Kao kriteriji za razlikovanje malih i srednjih trgovačkih društava koriste se kriteriji broja zaposlenih, ukupnog prometa i vrijednosti bilance, kako je to utvrđeno Zakonom o računovodstvu.

Potrebno je napomenuti da se svi podaci odnose samo na trgovačka društva koja predaju svoje završne račune i odgovaraju stvarno aktivnim trgovačkim društvima.

Tablica: Broj trgovačkih društava

Trgovačka društva	1998.		1999.		2000.		2001.		2002.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Velika	12	1,2	11	1,1	10	1,00	9	9,3	10	0,8
Srednja	40	3,8	37	3,6	34	3,4	36	3,7	45	3,6
Mala	990	95,0	985	95,3	959	95,6	918	95,3	1205	95,6
Mala i srednja	1030	98,8	1022	98,9	993	99,0	954	99,0	1250	99,2
Sveukupno	1042	100,0	1033	100,0	1003	100,0	963	100,0	1260	100,0

Izvor: Fina

Ukupna struktura malih i srednjih trgovačkih društava pokazuje da je njihov udio oko 99% od ukupnog broja gospodarskih subjekata. Posljednjih godina ova grupacija poslovnih subjekata je osjetila sve posljedice promjena uvjeta na tržištu. Određeni broj trgovačkih društava se ugasio jer nisu proveli usklađivanje s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, provedene su likvidacije i stečajevi. Međutim kako su se pojedina trgovačka društva gasila tako su se istovremeno pojavljivala nova i tražila svoje mjesto na tržištu.

Među tvrtkama najzastupljenije su one koje se bave trgovinom (gotovo 40%) zatim slijede tvrtke prerađivačke djelatnosti te one koje se bave poslovanjem nekretninama, iznajmljivanjem prostora i poslovnim uslugama.

Tablica 3.2. Zaposleni u malim i srednjim trgovačkim društvima

Trgovačka društva	1998.		1999.		2000.		2001.		2002.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Srednja	5648	53,7	4262	44,0	3997	42,0	4428	46,0	4891	46,5
Mala	4873	46,3	5417	56,0	5610	58,0	5172	54,0	5633	53,5
Sveukupno	10521	100,0	9679	100,0	9607	100,0	9600	100,0	10524	100,0

Izvor : Državni zavod za statistiku, Fina

Prema statističkim podacima za cijelu Sisačko-moslavačku županiju broj zaposlenih je u stalnom opadanju u promatranom razdoblju. Sličnu situaciju imamo i u malom gospodarstvu s time što sadašnji podaci ukazuju da se tendencija pada zaustavlja. Za očekivati je da će se broj zaposlenih povećavati baš u ovoj grupaciji poslovnih subjekata zbog niza poticajnih mjera u razvoju malog gospodarstva na državnom i lokalnom nivou.

Makroekonomsko okruženje, u proteklih desetak godina, nije bilo najpovoljnije za razvoj malog gospodarstva. Došlo je do pogoršanja strukture izvoza, povećanog uvoza i do presporog uvođenja novih tehnologija koje bi nam omogućile kvalitetnije i isplativije proizvode spremne za ino-tržište. U procesu tranzicije gospodarstva nestajali su veliki subjekti kao nositelji razvoja i važna karika za razvoj malog gospodarstva. Taj proces je zahvatio i Sisačko-moslavačku županiju, a istovremeno je izostalo povezivanje s novim tržištima i razvijanje izvozno orijentiranih djelatnosti tako da je to imalo negativne posljedice na brži razvoj malog gospodarstva.

Turizam

Ulaganje u turizam jedan je od prioriteta Sisačko-moslavačke županije, upravo što je to djelatnost putem koje se proširuje tržište za sve prateće gospodarske djelatnosti, a posebno poljoprivredu. Razvoj turizma treba temeljiti na svim raspoloživim potencijalima županijskog prostora kao što je očuvano prirodno bogatstvo i okoliš, kulturno i povijesno nasljeđe.

Osobitost današnje turističke potražnje je naglašena ekološka svijest, zanimanje za doživljavanjem tipičnog lokalnog ugođaja i posebnosti mjesta, te privlačnost i raznolikost rekreacijskih, zabavnih i sportskih sadržaja.

Okruženje se odnosi na lijep krajolik, čistoću okoliša i ekološku svijest, ugodnu atmosferu, zdravu klimu, mir, malo prometa, sunce, ljepotu Lonjskog i Mokrog polja.

Pružanje usluga obuhvaća smještaj u komfornom hotelu ili privatnom pansionu, dobru uslugu, dobru ugostiteljsku ponudu, ljubazno osoblje koje poznaje jezik gosta, adekvatnu cijenu, uz napomenu da cjelokupan prostor Županije i ciljano stanovništvo treba biti u funkciji turizma.

Zabava, sport i rekreacija podrazumijeva mogućnost raznolike zabave u okviru smještajnih objekata, ali i izvan njih, mogućnost bavljenja sportom, postojanje prostora za trendovske sportske aktivnosti te drugi potrebni sadržaji, također prateći svjetske trendove, ali uz ponudu autentičnih načina zabave.

Laka dostupnost do kuće ukazuje na potrebno vrijeme za dolazak gosta na odredište i vrijeme potrebno za njegov povratak kući.

Uzimajući u obzir ove kriterije koji određuju destinaciju gostiju, koncepcija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije mora se temeljiti na objedinjavanju različitih vrsta turističke ponude koje navedena može pružiti, obzirom na već istaknute adute.

Obzirom na prirodne osobitosti, a naročito imajući u vidu viziju Županije, nameće se razvoj sportsko-rekreativnog turizma. Planira se izgradnja sportsko rekreacijskog kompleksa sa sportskom dvoranom i popratnim sadržajima. Trebalo bi omogućiti bavljenje jogging-om, hodanjem, moto-krosom, off road-om, golfom, paint ball-om, biciklizmom, streličarstvom i sl. no potrebno je stvoriti preduvjete za mogućnost bavljenja navedenim sportovima te privući razne sportske klubove i društva koji bi tu obavljali pripreme ili organizirali takmičenja.

Svakako treba napomenuti mogućnost razvoja kongresnog turizma, uz napomenu da u samoj Županiji trenutno postoje smještajni kapaciteti samo u Topuskom, Sisku i Kutini ali ga svakako treba imati na umu u fazi planiranja i izgradnje objekata.

Seoski turizam trebao bi biti jedan od osnovnih oblika turističke ponude, čiji razvoj treba kontinuirano poticati. To je specifičan segment turističke ponude, komponenta ekonomskog, prostornog, ekološkog i sociološkog razvitka ruralnog prostora. Turističko seljačko gospodarstvo je manja gospodarska cjelina smještena u turistički atraktivnom kraju, koja daje izvorni proizvod i uslugu gospodarstva u čiji rad su uključeni svi članovi obitelji. Seljačko gospodarstvo mora zaista imati poljodjelske značajke – odgovarajuću veličinu i strukturu poljoprivrednog zemljišta, broj i veličinu gospodarskih zgrada i uređaja /strojeva/, potrebnu veličinu i organizaciju seljačkog dvorišta i razne vrste stoke. Boravak na turističkom seljačkom gospodarstvu uključuje pored smještaja u vlastitom objektu i ponude vlastitih proizvoda, izlete u okolicu, iznajmljivanje konja za jahanje, photo safari, branje gljiva i šumskih plodina, berba voća, ubiranje ljetine, pripremanje hrane u prirodi, šetnje, učestvovanje u bavljenju starim zanatima /tkanje, pletenje/ te stjecanje praktičnih znanja u istom i sl. Turizam na seljačkom gospodarstvu dopušta, posebno mladim ljudima da ostanu na

svom gospodarstvu, sačuvaju kulturno nasljeđe svojih predaka i baveći se turizmom žive i rade zdravo i kreativno.

Posebni oblik seoskog turizma kojeg karakterizira visoka kvaliteta ponude – ambijentalna arhitektura, sačuvani prirodni okoliš, prirodni izvori hrane i vode uz kvalitetnu ugostiteljsku ponudu u blizini, a kojeg možemo razvijati u našoj županiji na slabo pristupačnim i infrastrukturno neopremljenim prostorima je robinzonski turizam.

Lovni i ribolovni turizam treba razvijati obzirom na postojeće kapacitete lovišta i bogatstvo naših voda ribom. Poseban naglasak treba posvetiti uzgoju i zaštiti divljači a posebice stimuliranju farmerskog uzgoja divljači.

Cjelokupni razvoj turizma mora se temeljiti na poduzetničkoj inicijativi pri čemu važnu ulogu imaju poticajne mjere razvoja malog i srednjeg poduzetništva, koje se provode na području Županije, kao i na državnoj razini. To je dugoročni cilj čije ostvarenje pridonosi održivom ukupnom razvitku regije, kao i kvaliteti života i poboljšanju lokalnog stanovništva.

Financijski rezultati Sisačko-moslavačke županije

Financijski rezultati u 2002. godini SMŽ prikazani su tablicom. (-000 kuna)

Opis	2002.
Broj poduzetnika (puni broj)	1.260
Broj zaposlenih (puni broj)	17.787
Ukupni prihodi	5 614.865
Ukupni rashodi	5 858.997
Dobit prije oporezivanja	127.090
Gubitak prije oporezivanja	371.222
Porez na dobit	18.030
Dobit nakon oporezivanja	109.083
Gubitak nakon oporezivanja	371.245

Izvor: Ured državne uprave SMŽ, Upravni odjel za financije SMŽ

Ukupni prihodi i ukupni rashodi Sisačko-moslavačke županije po djelatnostima prikazani su u niže navedenoj tablici:

Djelatnost	Broj poduz.	Ukupni prihodi (AOP 096)			Ukupni rashodi (AOP 120)		
		2001.	2002.	Indeks	2001.	2002.	Indeks
A Poljopr. lov. šumar.	41	102,405	121,646	118.8	105,977	125,030	118.0
C Rudarstvo i vađenje	5	12,670	17,833	140.7	13,284	17,071	128.5
D Prerađivačka industr.	210	3,270,342	3,029,449	92.6	3,373,339	3,230,622	95.8
E Opskrba el. energ. plin.	12	131,203	127,084	96.9	129,919	166,319	128.0
F Građevinarstvo	103	280,000	290,007	103.6	281,413	284,792	101.2
G Trgovina na veliko i malo	558	1,354,757	1,525,273	112.6	1,345,887	1,510,280	112.2
H Hoteli i restorani	51	56,876	68,866	121.1	60,445	72,067	119.2
I Prijevozi. skladištenje	68	191,253	213,118	111.4	203,072	232,482	114.5

J Financijsko poslovanje	14	11,004	11,621	105.6	11,267	11,610	103.0
K Poslovanje nekretn.	136	91,990	95,183	103.5	86,861	94,385	108.7
M Obrazovanje	12	3,539	4,327	122.3	3,557	4,561	128.2
N Zdravstvena zaštita	17	28,836	32,910	114.1	28,018	30,974	110.6
O Ostale dr. soc. i usl. dj.	33	68,186	77,548	113.7	70,178	78,804	112.3
Ukupno sve djelatnosti	1260	5,603,061	5,614,865	100.2	5,713,217	5,858,997	102.6

Izvor: Ured državne uprave SMŽ, Upravni odjel za financije SMŽ

Najveći dio ukupnih prihoda ostvaren je u prerađivačkoj industriji 53.9%, u trgovini na veliko i malo 27.2%, te u građevinarstvu 5.2% ukupnih prihoda poduzetnika. Analizirajući ostvarenje samih ukupnih prihoda poduzetnika, oni su u 2002. godini bili nominalno veći za 0.2% nego u 2001. godini, a iznosili su 5,614.8 milijuna kuna. Ukupni su rashodi u 2002. godini iznosili 5,858.9 milijuna kuna i nominalno su povećani za 2.6% u odnosu na prethodnu godinu.

Promatrajući kretanje vanjsko-trgovinske razmjene u posljednje dvije godine zabilježen je suficit u robnoj razmjeni, ali je ovdje značajno to da u 2002. godini dolazi do njegovog značajnog pada. Razlog tome je brži porast uvoza roba od rasta izvoza.

Pokazatelji	RH		Sisačko-moslavačka županija	
	2001.	2002.	2001.	2002.
Izvoz robe (u milijunima USD)	4,665.9	4,898.7	210.6	263.5
Uvoz robe (u milijunima USD)	9,147.1	10,713.5	187.3	243.6

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, statistički podaci

Izvoz i uvoz trajna su orijentacija svakog gospodarskog subjekta Sisačko-moslavačke županije. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, gospodarstvo Sisačko-moslavačke županije u prvoj polovici 2003. godini ostvarilo je ukupni izvoz 168,5 milijuna dolara (oko 30,8 % više u odnosu na prošlu godinu), dok je istovremeno ukupni uvoz iznosio 178,7 milijuna dolara (za 45 % više u odnosu na prošlu godinu). Tako je u vanjskotrgovinskoj razmjeni županije ostvaren deficit od 10,2 milijuna dolara. U strukturi razmjene po zemljama dominantnu poziciju čine razmjena s razvijenim zemljama 73%. Na zemlje EU odnosi se 72% ukupne razmjene, a na zemlje CEFTE 13,7%. S obzirom da je od 01.03. ove godine stupio na snagu Sporazum s CEFTOM nadamo se da će se naš izvoz usmjeriti prema tom tržištu, jer je dosadašnja razmjena ispod realnih mogućnosti. S obzirom da je sa zemljama CEFTE naša regija imala suficit nadamo se da će se on i dalje povećavati. U robnoj razmjeni s inozemstvom izraziti nam je suficit s BiH i Slovenijom, dok je s Jugoslavijom u prošloj godini ostvaren deficit.

DESET NAJZNAČAJNIJIH U 2002. GODINI (padajući niz)

IZVOZNIKA SISAČKO MOSLAVAČKE ŽUPANIJE:	UVOZNIKA SISAČKO MOSLAVAČKE ŽUPANIJE:
SELK d.d. Kutina	SELK d.d. Kutina
PETROKEMIJA d.d. Kutina	PETROKEMIJA d.d. Kutina
ŽELJEZARA Sisak	GAVRILOVIĆ d.o.o. Petrinja
LIPOVICA d.o.o. Donja Vlahinička	HERBOS d.d. Sisak
GAVRILOVIĆ d.o.o. Petrinja	VIVERA d.o.o. Glina
HERBOS d.d. Sisak	LIPOVICA d.o.o. Donja Vlahinička
MMM-Vukelić d.o.o. Novska	IGM-Cigłana d.o.o. Petrinja
SEGESTICA d.o.o. Sisak	ČULJAT TEKSTIL d.o.o. Kutina
ČULJAT TEKSTIL d.o.o. Kutina	SEGESTICA d.o.o. Sisak
ALMOS d.o.o. Kutina	POUNJE d.d. Hrvatska Kostajnica

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, statistički podaci

Podaci o ostvarenim investicijama, unutar nekoliko godina, ukazuju na daljnji proces slabljenja konkurentnosti prerađivačke industrije, osobito onih djelatnosti koji su tradicionalno okrenuti prema vanjskim tržištima. Ako smo svjesni činjenice da investicije u opremu i strojeve uz ulaganje u zaštitu okoliša, tehnologiju, kadrove i znanje presudno utječu na konkurentnu sposobnost sudionika tržišne utakmice, ovakav trend ulaganja ne daje ružičastu sliku razvoja, a niti vraćanja na nekadašnja izvozna dostignuća.

Zaposlenost

U Sisačko-moslavačkoj županiji je u razdoblju 1997. – 2002. godine broj nezaposlenih osoba porastao s 13.581 na 20.506 osoba.

Od ukupnog broja nezaposlenih u razdoblju 1997.-2002. godine:

- 17% odnosi se na niskokvalificiranu radnu snagu, osim u 1997. kada je taj udio iznosio preko 30%;
- 25% odnosi se na PKV i NSS
- 30% odnosi se na PKV i VKV
- oko 20% odnosi se na SSS;
- dok se oko 4% odnosi na VŠS i VSS radnike.

U strukturi nezaposlenih velik broj odnosi se na kvalificiranu radnu snagu koja bi trebala biti pokretač gospodarskog razvoja županije.

Sve potporne institucije u Županiji redovno provode programe i mjere za razvoj malog poduzetništva, a samim tim i potiču zapošljavanje i samozapošljavanje, vodeći računa da ih neprestano doraduju i proširuju prema potrebama poduzetnika.

- U poticanju i razvoju poduzetništva posebno mjesto pripada kreditiranju poduzetničkih projekata preko županijskog Upravnog odjela. Tako je, počevši od 1996. godine, oko 110 milijuna kuna plasirano u poduzetničke projekte na području Županije. Analizom kreditnih ulaganja dolazimo do podatka da je učešće obrta u kreditnim zahtjevima oko 70%, a u djelatnostima su zastupljene : proizvodnja 33 %, prijevoz 24%, obrtničke usluge 20%, trgovina 20% i ostalo 3%.
Posebnu financijsku potporu čine direktne potpore Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo kao i financiranje projekata preko Fonda za razvoj i zapošljavanje te Fonda za regionalni razvoj.
- Pored kreditiranja provode se aktivnosti koje se odnose na poticaje jačanja i izgradnje poduzetničke infrastrukture koja obuhvaća gospodarsku, tehnološku i obrazovnu infrastrukturu. Do sada su poduzimane aktivnosti na poticanju broja i razvoja gospodarskih subjekata te izobrazbi poduzetnika i djelatnika u jedinicama lokalne samouprave koji rade s poduzetnicima. Smatramo da to još nije dostatno, a gotovo da nema bitnih pomaka u aktivnostima koje bi ozbiljnije potaknule tehnološki razvoj. Stoga na ovim aktivnostima treba ustrajati i uključiti što veći broj gospodarskih subjekata.
- Poduzetničke zone u posljednje vrijeme tek dobivaju na značaju. U Županiji je svega nekolicina gradova redovno ulagala u razvoj poduzetničkih zona. Prve zone imali su gradovi Sisak, Kutina i Novska tako da su ti gradovi u prednosti s uređenjem istih i mogućnostima da poduzetnicima ponude gotove uređene parcele. U zonama se nude usluge povoljne nabave građevinskog zemljišta s energetsom, komunalnom, prometnom i komunikacijskom infrastrukturom. Aktivnosti oko ishođenja projektne i druge dokumentacije te uređenja prostora započele su i općine Sunja i Popovača.
Izgradnja i uređenje poslovnih zona tek posljednju godinu dobiva ozbiljniji značaj u stavkama proračuna gradova i općina. S izradom projektne dokumentacije i novim investicijama krenuli su od ove godine gradovi i općine: Petrinja, Topusko, Jasenovac i Lipovljani.
- Promidžba županijskih poduzetnika Županije provodi se na razne načine preko svih postojećih institucija u Županiji kao što su nastupi poduzetnika na sajmovima, suradnja I umrežavanje ponude i potražnje poduzetnika, zajednički investicijski vodič Županije, oglašavanje svih novosti i događanja u poduzetništvu bilo u tisku ili preko medija, web stranica Županije i sl.

Svrha svih ovih aktivnosti bila bi da potakne nastajanje novih i omogući razvoj postojećim gospodarskim subjektima te im omogući lakše osposobljavanje za uspješnu tržišnu utakmicu.

1.4. INFRASTRUKTURA

Područje Sisačko-moslavačke županije je jedno od prometno najvažnijih područja Republike Hrvatske.

Na prostoru Županije prisutna je cestovna i željeznička veza pravca paneuropskog prometnog koridora broj 10.

Cestovnu infrastrukturu Županije čini: 11 državnih cesta, 81 županijska cesta te niz lokalnih i nerazvrstanih cesta. Velik broj prometnica obično znači i vrlo gust promet.

Duljina cesta u Sisačko-moslavačkoj županiji:

DRŽAVNE: 413.1 KM

ŽUPANIJSKE: 801.9 KM

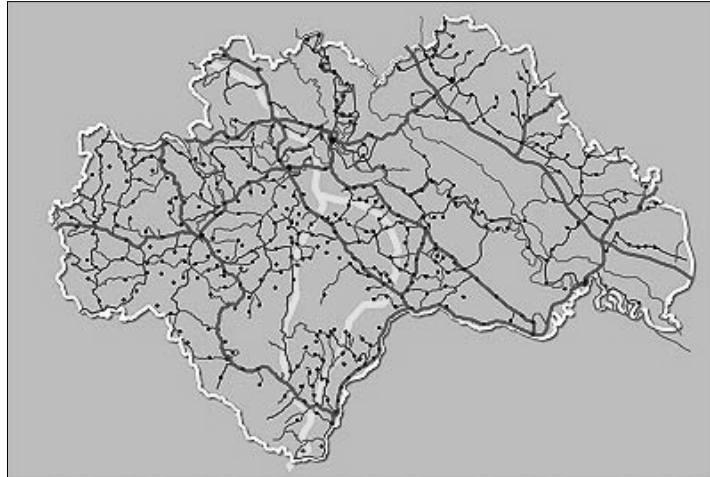
LOKALNE: 748.5 KM

NERAZVRSTANE CESTE: 2000 KM^o

Sveukupno županijske i lokalne ceste u km: 1550.4 km

Najprometnije infrastrukturne trase u Županiji su državne ceste, na pravcima:

- D31 Zagreb-Velika Gorica-Gornji Viduševac-D6
- autocestom (D-4)
- D30 Zagreb-Petrinja-Hrvatska Kostajnica
- D36 Karlovac-Pokupsko-Sisak-Popovača
- D37 Sisak-Petrinja-Glina

PLANIRANI CESTOVNI PRAVCI		
	419 km	DRŽAVNE CESTE
	797 km	ŽUPANIJSKE CESTE
	751 km	LOKALNE CESTE
	2000 km	NERAZVRSTANE CESTE

Planirane ceste: Državne ceste: Planira se gradnja novih cesta

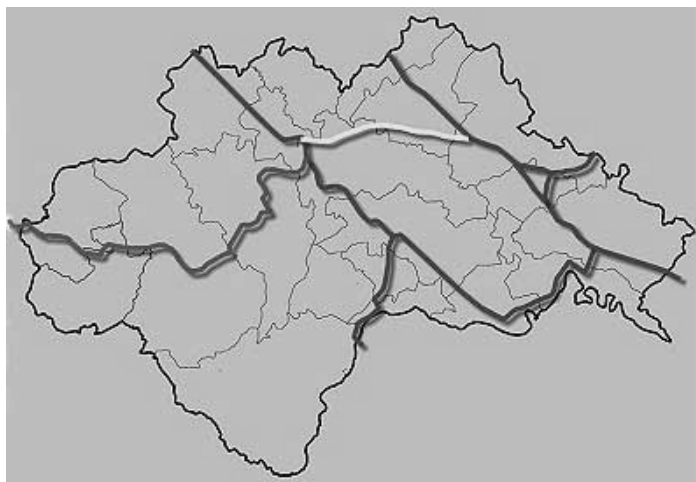
1. auto-cesta: Zagreb-Sisak-Dvor-Bihać-Split u dva moguća koridora, tzv. Turopoljsko-banovinski cestovni smjer- u 1. skupini prioriteta prema Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske.

2. brza cesta: Slunj-Topusko-Glina-Petrinja-Sisak-Kutina-Virovitica-Terezino polje s odvojkom Karlovac-Gvozd-Glina (tzv. Moslavačko-pokupski cestovni smjer).¹

3. brza cesta: Sisak-Pokupsko-Karlovac (dolinom Kupe), te mnoge županijske ceste i mostovi.

Najznačajnije pruge koje prolaze prostorom Sisačko-moslavačke županije ujedno su i glavne magistralne pruge u Hrvatskoj. To su:

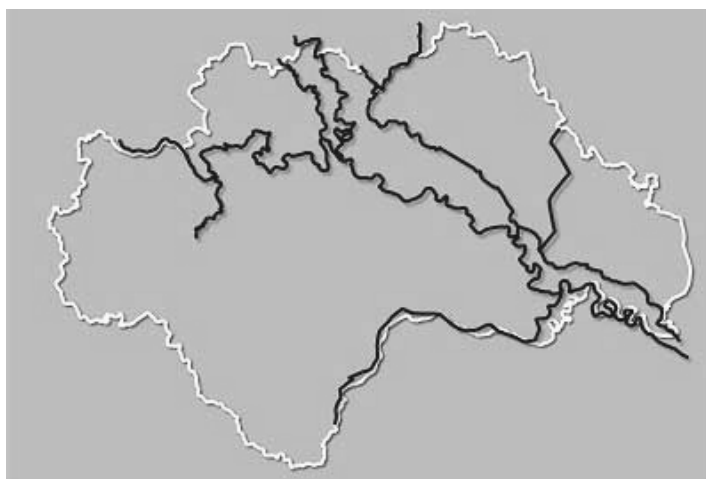
- dijelovi magistralne pruge 1. reda Novska-Dugo Selo;
- dijelovi magistralne pruge 1. reda Novska-Sisak-Zagreb;
- Sunja-Volinja-državna granica s BiH

Željezničku infrastrukturu Županije čine pruge koje su ujedno i glavne magistralne pruge u Hrvatskoj :

Ove pruge su elektrificirane 25 kV sustavom i opremljene signalno-sigurnosnim uređajima. Na području Županije postoje i jednokolosječne pruge 2. reda (Banova Jaruga-Pčelić; Karlovac-Sisak Caprag-izvan pogona). Grad Sisak je važno željezničko čvorište, a postaja koja se nalazi u samom gradu ima značajnu funkciju u regionalnom i državnom prometu. Magistralna glavna željeznička pruga Savski Marof-Zagreb-Sisak-Novska-Vinkovci-Tovarnik (MG 2) i Dugo Selo-Novska (MG 2.1) s magistralnom pomoćnom prugom Sunja-Volinja-Bihać (MP 12) ostaju okosnice šireg prometnog sustava. Predviđa se modernizacija ovog pravca, a dugoročno i proširenje na dva kolosijeka dogradnjom drugog kolosijeka uz postojeći na dionicama Zagreb-Sisak i Lipovljani-Novska (maksimalne brzine 160 km/h) te izgradnjom novog dijela brze pruge na potezu Sisak-Lipovljani (maksimalne brzine 250 km/h).

U Sisačko-moslavačkoj županiji nalazi se središnji dio mreže riječnih plovnih putova u Hrvatskoj:

- rijeka Sava je plovna od ušća Velikog Struga do ušća Kupe (cca 117 km)- planira se osigurati gabarite na Savi za plovidbu plovnih jedinica od 1.000-1.500 t nosivosti (međunarodni plovni put 4.kategorije)
- rijeka Kupa je plovna od ušća u Savu do ušća Odre u Kupu (cca 5 km)- planirano je aktiviranje plovnosti rijeke Kupe do Karlovca.

Plovni put rijeke Save do Siska, s lukom Sisak, uključen je u europsku mrežu plovnih putova VII. dunavskog koridora. Dio rijeke Save uzvodno od Galdova i rijeke Kupe uzvodno od ušća Odre koristi se isključivo za promet koji je u službi eksploatacije šljunka i održavanja skelnih prijelaza radi povezivanja naselja na suprotnim obalama rijeke. Luka Sisak smještena je na dvije lokacije: na rijeci Kupa i na rijeci Savi. Lokacija Sisak-Kupa služi za suhe terete, međutim ni u 2001. ni u 2002. godini nije vršen pretovar nafte niti bilo kojih drugih roba pristiglih riječnim putem. Lokacija Sisak-Sava smještena je kod naselja Crnac i služi za tekuće terete. Ova luka je u sastavu poduzeća «Pristanište i skladište». Poduzeće «Pristanište i skladište» d.d. jedino je koje se bavi lučkim djelatnostima na području Županije. Poduzeće posjeduje mogućnost pretovara nafte i naftnih derivata.

U gradu Sisku i na području Sisačko-moslavačke županije nema infrastrukture zračnog prometa, osim poletne staze za poljoprivrednu avijaciju u Šasnoj Gredi, što za putnički teretni ili hitni zračni promet nema nikakvog značaja, te helidrom u Popovači. Sve potrebe u civilnom zračnom prometu rješavaju se preko zračnog pristaništa Velika Gorica (Pleso).

Područjem Županije prolazi Jadranski naftovod-JANAF iz pravca naftnog terminala u Omišlju na otoku Krku prema terminalu u Sisku s odvojcima prema sjeveru (Gola) i istoku (Slobodnica). Južno od Siska nalazi se naftni terminal na Savi. Ostali naftovodi na području Županije 1. (Kozarice-Sisak), i 2. (Kozarice-Ivanić Grad) nemaju međunarodni značaj.

Na području Županije u planu je izgradnja produktovoda Sisak-Zagreb koji je namijenjen za opskrbu naftnim derivatima (motorni benzini, plinska ulja) zagrebačkog područja. Kapacitet produktovoda je 750.000 t/god. Koridor produktovoda je položen od pogona INA Rafinerija nafte u Sisku, te kod Dubrovčaka nastavlja do Ivanić-Grada, sve do INA Rafinerije nafte na Žitnjaku u Zagrebu. Sva naselja na trasi od produktovoda su udaljena 400 do 1.000 m.

Električna energija najvažniji je izvor energije u Županiji. Postrojenje Termoelektrana Sisak s kapacitetom 420MW, glavni je opskrbljivač nacionalne mreže. Postoje planovi za drugu Termoelektranu Sisak, za hidroelektrane planirane na lokacijama Strelečko (rijeka Sava), Košutarica (rijeka Sava) i Novo Selište (rijeka Kupa). Ipak, opskrba električnom energijom u Županiji je neodgovarajuća, uglavnom zbog loše distributivne mreže električne energije i nedostatnog ulaganja tijekom prethodnog razdoblja. Sve navedeno je prepoznato kao bitan segment u gospodarskom razvoju, naročito glede razvoja poslovnih parkova i poduzetničkih zona.

Plin se uglavnom koristi za potrošnju u domaćinstvu. Sisačko-moslavačka županija proizvodi plin, te ima i plinovod koji je razgranat Županijom i spaja se na kompatibilni plinovod Kutina-Ivanić Grad. Plinovod i distributivna mreža su u razvojnoj fazi.

Na području TKC Sisak djeluju dvije tranzitno-pristupne (TC / PC) telefonske centrale Sisak i Kutina, na koje je vezano 119 UPS-ova (udaljeni pretplatnički stupanj), s pripadajućim pristupnim mrežama. Telefonska gustoća iznosi 29 telefona na 100 stanovnika.

Javna vodoopskrba na području Sisačko-moslavačke županije sustavno je rješavana uglavnom samo u većim urbanim sredinama. Preostala naselja opskrbljuju se vodom iz pojedinačnih izvora (pretežito zdenaca), a manjim dijelom iz lokalnih vodovoda za potrebe domaćinstava. Na području Sisačko-moslavačke županije postoji deset vodoopskrbnih sustava koji predstavljaju zasebne funkcionalne cjeline s vezom na vlastita izvorišta. Od kaptažnih

izvorišta na području Županije značajan je zahvat rijeke Kupe na lokalitetu Novo Selište, izgrađenog kapaciteta 800 l/s, te izvorišta « Ravnik » kod Popovače, kapaciteta oko 100 l/s. Vodoopskrba Županije može se promatrati kroz slijedeće cjeline: Vodoopskrbni sustav: Sisak-Petrinja, Popovača-Kutina, Novska, Jasenovac, Pašino Vrelo, Hrvatska Dubica, Dvor, Glina i Gvozd-Topusko.

Nijedan grad ili naselje na području Županije nema izgrađen cjelovit kanalizacijski sustav s pripadajućim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda.

Sustavi odvodnje (kanalizacijski sustavi) mješovitog su tipa, a postoje samo u većim urbanim dijelovima i radnim zonama. Mješovitim kanalizacijskim sustavom, oborinska i otpadna voda se ispuštaju bez obrade neposredno u recipijent (rijeku ili kanal).

U naseljima bez izgrađenog kanalizacijskog sustava za prihvat otpadnih voda koriste se septičke jame, a čest je slučaj ispuštanja (u ruralnim sredinama) otpadnih voda u gospodarska dvorišta.

Budući da je glavna poljoprivredna površina Županije u dolinama rijeka i nalazi se unutar poplavnih površina, za njihovo korištenje od presudne je važnosti zaštita od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih mjera. Današnji stupanj izgrađenosti hidromelioracijskih sustava na području Županije je višeslojan. Postoje ranije izvedeni melioracijski sustavi koji ne zadovoljavaju današnje zahtjeve poljoprivrede pa ih je potrebno dograditi.

Hidromelioracijski sustavi izvedeni u posljednjih 10 do 15 godina, koji omogućavaju ugradnju cijevne drenaže, zadovoljavaju potrebe suvremene ratarske proizvodnje. Još uvijek postoje značajne poljoprivredne površine na kojim nije izgrađen sustav odvodnje.

1.5. OKOLIŠ

Zrak se u Sisačko-moslavačkoj županiji kontrolira u Sisku i Kutini temeljem državne mreže za praćenje kakvoće zraka, Sisku temeljem područne mreže za praćenje kakvoće zraka i Novskoj, temeljem Programa zadovoljavanja javnih potreba u zaštiti zdravlja pučanstva.

Iz izmjerenih vrijednosti za pojedine pokazatelje vidljivo je da je zrak u Sisku i Kutini onečišćen određenim tvarima i to:

- u Sisku kratkotrajno dolazi do povećanja koncentracije sumpornog dioksida i sumporovodika (zrak I - II - III kategorije, ovisno o izmjerenim parametrima)
- u Kutini do povećanja koncentracije amonijaka (zrak I - II kategorije)
- prema Državnom izvješću o stanju okoliša može se zaključiti da je u Gradu Sisku povećana koncentracija H₂S, a u Kutini NO₂
- U Gradu Novska nisu zabilježena onečišćenja zraka, dok za ostale gradove /općine u Županiji nema izmjerenih podataka.

Kako u ostalom prostoru Županije (osim eventualno gradu Petrinji) nije jače razvijena industrija i nema potencijalnih zagađivača zraka (osim prometa) za pretpostaviti je da je zrak I kategorije.

Hrvatske vode prate različite pokazatelje kakvoće voda na 21 mjernom mjestu, 12 puta godišnje, na različitim vodotocima u Županiji;

Vodotoci kao što su Una, Žirovnica, Kupa, Ilova, Glina još uvijek imaju razmjerno čistu vodu, koju je potrebno sačuvati i poboljšati, posebno s gledišta mikrobioloških pokazatelja.

Tlo se vrednuje temeljem svojih fizikalnih, bioloških, kemijskih i drugih značajki, a kad se govori o korištenju, tada se upotrebljava termin zemljište, koje se koristi prema namjeni kao poljoprivredno, šumsko, urbano i dr. O kakvoći tla u Sisačko-moslavačkoj županiji može se govoriti samo na osnovu istraživanja koja provodi Grad Sisak. Ostali gradovi/općine ne provode mjerenja kakvoće tla, no obzirom da je industrija (osim u gradu Sisku i Kutini) vrlo slabo razvijena, da nema veće zabilježene potrošnje umjetnih gnojiva i ostalih sredstava za zaštitu bilja na poljoprivrednim površinama, može se govoriti o uglavnom čistom, odnosno štetnim tvarima nezagađenom tlu. Izvor onečišćenja tla u Županiji predstavljaju izlivanja i istjecanja štetnih tvari kod eko-nezgoda. U Županiji su zabilježene tijekom 1998. godine četiri eko nezgode, tijekom 1999. godine je zabilježeno sedam eko-nezgoda, tijekom 2000. god. deset, a 2001. godine 6. Od 27 eko-nezgoda u tijeku četiri godine, onečišćenja tla su zabilježena u 59 % slučajeva, dok su vodotoci onečišćeni u 37% slučajeva (4% slučajeva ostalo). Najvažniji i svakako najrasprostranjeniji onečišćivač tla je otpad, odložen na neodgovarajuća i neuređena odlagališta, kao i brojna divlja odlagališta. Posebno onečišćenje tla predstavljaju mine, a površina onečišćena na ovaj način iznosi 22 km², dok je površina za koju se sumnja da je minirana znatno veća i iznosi 223 km². Mine su stalni problem kako po okoliš, tako i po ljudske živote.

1.6. OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVO, KULTURA, SPORT

Većina stanovništva bez završene i s nezavršenom osnovnom školom dolaze iz zapadnog i južnog dijela županije, ratom najviše oštećena područja te sa većinskim poljoprivrednim stanovništvom. Najviše srednjoškolski i fakultetski obrazovani ljudi dolazi iz okolica tri najveća županijska grada, Siska, Kutine i Petrinje. Posljedica toga može biti i činjenica da ti gradovi imaju ili su u blizini županijskih visoko obrazovnih ustanova (u Sisku i Petrinji) te da nude najveću mogućnost radnih mjesta u Županiji. Stopa nepismenosti Županije iznosi 3,35% što je manje od državnog prosjeka.

Kao i u drugim županijama u Hrvatskoj, opća razina obrazovanja u Sisačko-moslavačkoj županiji je zadovoljavajuća. Kako bi se odgovorilo na izazove suvremenog gospodarstva, sustav obrazovanja zahtijeva velika ulaganja u resurse. To je naročito važno ukoliko se želi Županiju pretvoriti u visokovrijednu, izvozno orijentiranu ekonomiju. Ulaganje u škole i promjena nastavnog programa trebali bi odraziti promjene u gospodarstvu Županije. U 2003. godini bilo je:

- 14 dječjih vrtića koje je pohađalo 2.500 djece, te 209 odgajatelja predškolskog odgoja
- 34 osnovne škole s osmogodišnjim obrazovanjem s 13.661 učenikom i 1.502 zaposlenika
- 3 glazbene škole
- 13 srednjih škola s 6.384 učenika i 665 nastavnika.

Na području Županije djeluje 6 učilišta odobrena od resornog Ministarstva te 4 pučka učilišta., te postoji samo jedan učenički/studentски dom, smješten u Kutini.

U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje šest centara za socijalnu skrb, u Sisku, Kutini, Petrinji, Novskoj, Glini i Hrvatskoj Kostajnici. Kao i u drugim javnim uslugama, izražena je razlika kvalitete pružanja usluga između urbanih i ruralnih područja. Osim navedenih centara za socijalnu skrb, na području Sisačko-moslavačke županije djeluje sljedeći domovi: Dom za stare i nemoćne osobe Sisak (220 korisnika), Dom za starije i nemoćne osobe Petrinja (187 korisnika), Dom za mentalno oboljele starije osobe u Komarevu (u izgradnji), Dječji dom «Vrbina» Sisak (50 korisnika), te Dom za psihički bolesne starije osobe Petrinja.

O zdravstvenoj zaštiti u Županiji skrbe dvije bolnice: Županijska Opća bolnica «Dr. Ivo Pedišić» u sastavu koje radi Specijalna bolnica za kronične bolesti u Petrinji, Neuropsihijatrijska bolnica « Dr. Ivan Barbot » u Popovači, Županijski Dom zdravlja sa sedam ispostava, Zavod za javno zdravstvo, Lječilište Topusko i Gradske ljekarne.

Od rimskih vremena poznato je termo-mineralno izvorište u Topuskom. Termalna voda i njena medicinska primjena uspješno liječi cijeli niz bolesti. Najnovija istraživanja ljekovitosti vode svrstala su kvalitativnost vode u sam vrh europskih termalnih lječilišta. Lječilište Topusko ima dva hotela « Toplica » i « Petrova gora » čiji je kapacitet 520 ležajeva s cijelom nizom sadržaja: sportsko-rekreacijskim objektima (bazeni za plivanje, polivalentna sportska dvorana, kuglana, igrališta za tenis).

Cjelokupni prostor naše Županije ima značenje kulturnog krajolika odnosno prostorne baštine. Kulturni krajolici Lonjskog polja i Zrinske gore spadaju u nacionalnu kategoriju zaštićenog krajolika, Pokuplje, Pounje i Moslavina u drugu kategoriju, a Banovina u treću. Posebnu vrijednost predstavlja Park prirode Lonjsko polje smješteno u srednjem Posavlju na površini od 506 km². Danas je to već rijedak spoj očuvane prirode i tradicionalne graditeljske baštine (Krapje, Čigoć).

Klasifikacija kulturne baštine na području Županije, usklađena je s važećim međunarodnim dokumentima: poveljama, konvencijama i preporukama zaštite kulturne baštine. Također treba naglasiti bogatstvo arheoloških nalazišta, te veliki broj spomenika.

Kultura i umjetnost važan su segment gospodarskog razvoja Županije. Muzejsku djelatnost pokrivaju dvije ustanove: Gradski muzej Sisak i Muzej Moslavine Kutina. Uz njih su i tri samostalne etno zbirke (Škofač-Letovanić, Sučić-Čigoć i Martinska Ves), zbirka glazbala i nosača zvuka Kraker i spomen soba braće Radić u Desnom Trebarjevu. Od 26 ustanova u kulturi šest je domova kulture, odnosno pučkih učilišta. Djelatnost im je raznolika i kreće se od scenske, glazbene, filmske, galerijske obrazovne i knjižničarske, pa do nakladničke. U okviru domova i muzeja, nalaze se galerije : «Galerija Sv. Kvirin» u Domu kulture «Kristalna kocka Vedrine» u Sisku, «Galerija Striegl» u Sisku, te «Galerija Krsto Hegedušić» u Hrvatskom domu Petrinja, galerije u Muzeju Sisak i Muzeju Moslavine u Kutini, te Galerija Srednje škole Novska u kojoj je zbirka Bauer. Kulturni amaterizam u ovom prostoru ima naglašenu dugu tradiciju. Županiju karakterizira više regionalnih cjelina što je rezultiralo iznimnim etnološkim bogatstvom. Od ukupno 97 udruga čak su 58 kulturnoumjetnička društva. U 38 ostalih udruga u kulturi su : pjevači, puhači, plesači, mažoretkinje, matice i slikari amateri. U gradu Sisku registrirano je 13 kulturno umjetničkih društva. Kao značajne manifestacije u Županiji, istaknule bi se: «Kvirinovi poetski susreti» Sisak, «Dani Lonjskog polja» Čigoć, «Dani graditeljske baštine» Krapje, «Kutinski vinski dani Kutina», Martinski susreti, Smotre izvornog folklora, te « Voloderske jeseni » u Voloderu. Kulturna se djelatnost Županije odvija i kroz udruge tehničke kulture. U Županijskoj Zajednici evidentirana su 33 kluba.

Na području županije aktivno je osam radio postaja (Quirinus, Radio Sisak, Petrinja, Moslavina, Novska, RT Lekenik, Radio Banovina, Radio Glina) te jedna nezavisna televizija: TVNET.

Na području Županije djeluje preko 250 klubova u različitim ligama sa 3500 sportaša te 6 sportskih saveza (košarkaški, kuglački, nogometni, ribolovni, rukometni i streljački). Od 18 sportskih grana u županiji najzastupljeniji je nogomet, rukomet, košarka, odbojka, hrvanje,

karate i plivanje. Najpoznatiji sportski klub je HNK 'Segesta' iz Siska osnovana 1906. godine i okuplja 325 mladih nogometaša. Od ostalih poznatijih klubova ističu s RK "Moslavina" Kutina, Hrvatski klub "Gavrilović" Petrinja, Kajak klub "Hrvatska Kostajnica", Plivački klub "Sisak", Vaterpolo klub "Siscia", Atletski klub "Moslavina", Kuglački klub "Novska" i NK "Banovac" Glina. Savez školskih sportskih klubova okuplja 47 klubova koji se natječu u 10 sportskih grana, te 3500 učenika sudjeluju u gradskim i državnim natjecanjima te ljetnim i zimskim kampovima. Od sportskih objekata ističu se 30-ak školskih i gradskih dvorana, 10 stadiona, nekoliko otvorenih i jedan zatvoreni bazen, jedno klizalište te desetak teniskih terena. Tradicionalni sportovi se njeguju i prezentiraju u Selima kraj Siska kroz «Malu seosku olimpijadu.

Na području županije djeluje izvjestan broj udruga mladih. Njihova glavna odlika je da nemaju uspostavljene čvrste kanale komunikacije. Potrebno je da se udruže ili u savez ili da surađuju zajedno s ciljem učinkovitijeg razvoja njihovih programa za mlade.

ZAKLJUČAK

Osnovna analiza opisuje lokalnu ekonomiju koja prolazi kroz proces transformacije. Taj proces otkriva Županiju koja ima značajne ekonomske potencijale zahvaljujući lokaciji, prirodnim resursima, logistici i industrijskom nasljeđu.

Također je vrlo bitan i relevantan pokazatelj trenutnog stanja, te kao takva predstavlja glavni izvor informacija za provedbu SWOT analize, a ista nam je neophodna za određivanje smjernica razvoja, te izradu strategije gospodarskog razvoja naše županije.

Gospodarski razvoj obično se odnosi na stvaranje bogatstva kao rezultat kombinacije povećanog zapošljavanja i povećanog prihoda. Područna (regionalna) uprava također može iskoristiti gospodarski razvoj za povećanje prihoda od poreza, i kao posljedica toga, povećava kapacitet pružanja svojih usluga. Ipak, demokratska decentralizacija povećava joj odgovornost za gospodarski razvoj, tako da ima veću odgovornost za:

- gospodarsku dobrobit svojih žitelja,
- stabilnost i
- upravljanje svojom imovinom.

Svrha izrade ROP-a je oblikovanje stručne podloge na osnovi koje će se lakše donositi odluke o prioritetima, a u korist ekonomske revitalizacije.

ROP je metoda za prilagođavanje okolini s promjenama, ona utvrđuje prioritete i pomaže usmjeriti resurse kako bi se što efikasnije upotrijebili. To je definitivno proces koji traje.

U strateškom planu sadržana je pretpostavka, da u tržišnom gospodarstvu, regionalna (područna) uprava promiče gospodarski razvoj stvaranjem poslovne klime, a ona svakako pogoduje poduzetničkoj aktivnosti. Bit je da ROP preporučuje prioritete intervencije u narednom srednjoročnom razdoblju.

Strateško planiranje je proaktivan proces kroz koji zajednica želi oblikovati svoju budućnost, a ne se samo pripremiti za nju.

Određivanje prioriteta je neophodno, jer su postojeći resursi kojima raspolaže Sisačko-moslavačka županija manji od zahtjeva koji se postavljaju pred nju.

ROP razvija i prosuđuje radna skupina u kojoj će biti zastupljeni svi entiteti od kojih će se tražiti da provedu plan.

Poglavlje II. – Strategija ROP-a

UVOD

Osnovna analiza naglašava ključne izazove i mogućnosti koje Županija ima. Županija obiluje prirodnim bogatstvima, ima zavidnu geostratešku lokaciju i značajan industrijski, poljoprivredni, te turistički potencijal. Unatoč tim resursima, Županija je suočena s nizom ozbiljnih problema (visoka stopa nezaposlenosti, konstantne migracije stanovništva, najčešće mlađe populacije iz ruralnih dijelova u urbane, a konačno i u inozemstvo, vrlo visoki postotak starije populacije /iznad 65 godina/ na područjima od posebne državne skrbi). Lokalne interesne skupine svjesne su da su rezultati koje Županija ostvaruje ispod njenih potencijala. Izražena je želja lokalnih interesnih skupina da iskoriste mogućnosti koje pruža ROP da bolje organiziraju svoje institucije i iskoriste potencijal svoje Županije.

Očito je da neka područja Županije, kao što su ratom pogođena područja, imaju izraženu vrlo nisku stopu gospodarskog djelovanja i visoku dugoročnu razinu nezaposlenosti. Ostala područja prilagođavaju se novim izazovima konkurencije. Sveukupno, međutim, strukturalni pad u industrijama s tradicionalno visokim brojem zaposlenih nije u potpunosti prevladan. Proces restrukturiranja zajedno s nedostatkom novih mogućnosti zaposlenja pridonio je gore navedenim problemima i slabom poslovnom okruženju.

Zahvaljujući nesnalazanju i inertnosti dijela menadžerskog kadra, Županija ima često negativan image unutar Hrvatske koji, kad se malo bolje razmotri, nije opravdan.

Županiji je potreban proces pokretanja gospodarstva povećanim angažmanom sposobnih poduzetnika, čime bi se stvorio novi i dinamičniji image županije na temelju njenih različitosti, bogatih resursa, geostrateškog položaja i ojačanog povoljnog poslovnog okruženja.

Institucionalna podrška razvijena je prema zakonskim okvirima ali upravo poduzetnici moraju imati vodeću ulogu.

Ovo poglavlje izlaže strateški pristup ROP-a koji je usmjeren na maksimalno korištenje prednosti sufinanciranja EU-a od strane svih interesnih skupina Županije. Poglavlje počinje s opisom strateškog procesa razvoja. Lokalne interesne skupine razvile su stratešku viziju ROP-a koja opisuje budućnost kakvu bismo željeli svojoj Županiji. Ona je iskazani cilj strateškog plana socio-ekonomskog razvoja na temelju kojeg se donose odluke u tijeku izrade. Vizija opisuje kako bi naša Županija izgledala 2010. godine kao rezultat uspješnog gospodarskog razvoja. Ta će se vizija provesti putem tri pojedinačna, ali integrirana dugoročna cilja:

- 1) Konkurentno restrukturiranje ključnih gospodarskih sektora
- 2) Ciljani razvoj infrastrukture
- 3) Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, potporom civilnom društvu i očuvanjem okoliša.

Objašnjenje koji stoji iza ova tri cilja izloženo je u strategiji. Kako bi se pokrenuli i proveli ovi ciljevi na terenu, izrađen je niz prioriteta i mjera. One su također detaljno opisane i izložene u strategiji. Odgovarajući projekti financirat će se iz tih prioriteta i mjera kako bi se ostvarila vizija i ciljevi iz ROP-a.

Županija je odlučna iskoristiti najbolju praksu lokalnog razvoja i korištenje sufinanciranja EU-a. S tim ciljem, strategija ROP-a obuhvaća načela EU-a koja se odnose na Partnerstvo temeljeno na razvoju, Informatičko društvo, Jednake mogućnosti i Okoliš. Jedinica za

upravljanje programom ROP-a osigurava provođenje ovih načela u cjelokupnom procesu ROP-a. Način na koji će strategija ROP-a poštivati ova načela opisan je u strategiji. Na kraju, u poglavlju se detaljno navode temeljni kriteriji za financiranje projekata sukladno strategiji ROP-a.

STRATEGIJA ROP-A

Strategija ROP-a osmišljena je tako da inicira proces rješavanja ključnih nedostataka u smislu konkurentnosti u kratkoročnom razdoblju te da se stvore uvjeti potrebni za dugoročni razvoj. Strategija ROP-a proizvod je konzultacija interesnih skupina. Kako bi se ostvarili ovi ciljevi, ROP je povezan s tekućim nacionalnim razvojnim prioritetima. Štoviše, strategija odražava različita načela najbolje prakse EU-a u programima koje sufinancira EU. Time se promiče jasni strateški pravac i integrirani pristup razvoju strategije. U takvim okolnostima, povezanost instrumenata nacionalne, lokalne i politike EU-a može se spremno iskoristiti.

Strateški planovi grade se na temelju informacija, pomoću kojih se stvara baza podataka o trenutnoj situaciji, a ista predstavlja polaznu točku od koje se može mjeriti napredak i pružati daljnja informacija za upotrebu u budućim razvojnim koracima. Obzirom da je Regionalni operativni program proces koji traje, obveza je Provedbene jedinice da ga nadograđuje (u našem slučaju svake dvije godine), te je pri odabiru resursa za pregled socio-ekonomske situacije važno poštivati slijedeće:

1. pregled socio-ekonomske situacije važan je alat, ali nije cilj sam po sebi
2. kada se stvori baza podataka o situaciji, potrebno ju je održavati i ažurirati kako novi podaci postaju dostupni.

Koriste se statistički podaci, kao i informacije prikupljene razgovorima i anketama o lokalnom gospodarstvu i zajednici. Radna skupina se koristi analitičkim okvirom (SWOT) kako bi organizirala informacije iz temeljnih podataka, poslovne ankete i njihovog osobnog saznanja.

SWOT analiza predstavlja osnovu za viziju i strategiju ROP-a, a proizvod je konzultacija između županijskog tima za ROP i županijskih interesnih skupina. Nadograđuje se na ključna pitanja identificirana u osnovnoj analizi. U procesu izrade SWOT analize naglašeni su sljedeći faktori:

- Županija ima izražene komparativne kvalitete u smislu geografskog položaja, prirodnih resursa (voda, šumarstvo, poljoprivreda), prometnog značaja i povezanosti, te ljudskih vještina
- glavna slabost je slaba konkurentnost, što je povezano s nedostatnim i neefikasnim iskorištavanjem komparativnih prednosti. To se vidi u visokoj stopi nezaposlenosti, prevelikom oslanjanju na tradicionalne industrije (crna metalurgija), niskoj stopi poslovnog opstanka, i niskom dohotku u svim kategorijama promatranja. To ima utjecaj na socijalnu strukturu društva kroz gotovo zanemariv razvoj ruralnih sredina, migracije, siromaštvo, zloupotrebu alkohola/droga i visoku stopa razvoda
- uzroci sadašnjih slabosti u Županiji su svakako donedavna ratna stradanja u svim oblicima, ali i slaba poduzetnička aktivnost, nedostatak dinamičnog partnerstva za razvoj između ključnih županijskih interesnih skupina, nespremnost da se djeluje na

zajednički, aktivan način i iskoriste nove prilike. Prednosti i mogućnosti Županije nisu učinkovito iskorištene

- ako se ne pristupi njihovom rješavanju, razlike unutar Županije će se povećati, time otežavajući sveukupni gospodarski razvoj Županije
- ovi uzroci i slabosti mogu se riješiti poboljšanjem strateških veza između županijske uprave i uprave JLS (kompatibilno djelovanje tijekom implementacije strateških planova gospodarskog razvoja jedinica lokalnih samouprava ili povijesnih mikroregija s područnom, a u konačnici i s nacionalnom strategijom), između županijskih interesnih skupina (poslovne zajednice i obrazovnih institucija), smanjenjem ekonomske ovisnosti o nekonkurentnim sektorima (npr. čeliku, tradicionalnoj poljoprivredi) i usmjeravanjem podrške Vlade RH i međunarodne podrške na strateški način, odnosno poštujući strateške razvojne ciljeve Županije, s osnovnim ciljem razvoja poduzetničke inicijative.

SWOT analiza naglašava da je potrebno prenijeti stope gospodarskog rasta u povećane mogućnosti zapošljavanja i bolju ravnotežu socio-ekonomskih aktivnosti na cijelom teritoriju. Identificirani su ključni sektori potencijalnog rasta kao što su industrije vezane za usluge i šumarstvo. Štoviše, izvrsna zemljopisna pozicija Županije, prometne prednosti i prirodni resursi pružaju značajne mogućnosti poslovnog razvoja.

SWOT okvir postavlja strateško žarište uz situacije na koje mogu utjecati entiteti zastupljeni u radnoj skupini. SWOT analiza razlikuje unutarnje i vanjske čimbenike.

SWOT ANALIZA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE**PREDNOSTI**

- Povoljan zemljopisni položaj
- Bogati prirodni resursi, ekološki prihvatljiv okoliš, biološka raznolikost
- Jedinственe prirodne prednosti (Park prirode Lonjsko polje, Sava, Kupa, Una)
- Bogatstvo ljekovitim biljem, gljivama i šumskim plodinama
- Nalazišta gline, pijeska, kamena (građevni materijali)
- Zadovoljavajuće osnovno obrazovanje radne snage
- Kvalificirana radna snaga u ključnim sektorima
- Sveučilišni odjeli u Županiji sa sve većim brojem studenata u visokom obrazovanju
- Tradicija obrta i poljoprivrede
- Bogato i raznoliko arheološko nasljeđe
- Dobra prometna mreža (cestovna, željeznička, riječna, telekomunikacijska)

MOGUĆNOSTI

- Potencijal za povećanje priljeva direktnih stranih ulaganja i privlačenja novih vrsta direktnih stranih ulaganja (blizina tržišta Zagreba)
- Razvojni potencijali u uslužnom sektoru
- Nove prometnice
- Konsolidacija tržišta u poljoprivrednom sektoru
- Potencijal za poboljšanje kvalitete izvozne orijentiranih poslova na području šumarstva
- Potencijal za povećanje prihoda od turizma (oblici kontinentalnog turizma)
- Nove mogućnosti zapošljavanja u rubnim područjima kroz integrirane i među-općinske projekte
- Poticanje udruživanja glede ekonomske opravdanosti i zajedničkog nastupa na tržištu
- Stvaranje nove i poboljšanje postojeće vodovodne i kanalizacijske infrastrukture
- Poboljšanje sustava prikupljanja i recikliranja otpada
- Programom razminiranja utjecati na stvaranje pozitivne poduzetničke klime
- Aktivno sudjelovanje i apliciranje na planirane i prisutne donatorske fondove
- Uključivanje u razvojne programe područja od posebne državne skrbi na lokalnoj razini

SLABOSTI

- Visoka nezaposlenost, većina nezaposlenih je nekvalificirana
- Vrlo veliki broj zatvorenih poduzeća i obrta, te naglašena nelikvidnost
- Niska radna produktivnost
- Velike regionalne razlike u prihodima (sve starija populacija u ruralnim područjima)
- Prenaglašena podjela grad-selo
- Nedovoljna iskorištenost kapaciteta u poljoprivredi i šumarstvu
- Nedostatak kapitala za poslovna ulaganja (ograničena direktna strana ulaganja)
- Slabo poslovno okruženje i poduzetnička klima
- Posljedice rata i dalje su prepreka razvoju nekih područja (minirana područja, devastirana i dotrajala infrastruktura)
- Nedovoljno opremljene prosvjetne, zdravstvene, kulturne, socijalne i sportske ustanove (osobito na području od posebne državne skrbi)
- Visoka stopa razvoda, obiteljskog nasilja i djece s poremećajima u ponašanju

PRIJETNJE

- Tradicionalni sektori suočeni s jakom konkurencijom proizvođača iz EU (poljoprivreda, metalurgija, nafta)
- Povećana konkurencija iz EU-a i novih država članica EU-a u tekstilnoj i prehrambenoj industriji
- Neispunjavanje kvota za ulazak u EU
- Naglašene interne migracije i pad nataliteta
- Povećana socijalna isključenost
- Izostanak privlačenja infrastrukturnih ulaganja kao potpora rastućim gospodarskim sektorima
- Izostanak integracije infrastrukturnih ulaganja s direktnim stranim ulaganjima, obrazovanjem i strategijama poslovne podrške
- Nacionalne politike konkurentnosti i porezne politike usporavaju lokalne investicije
- Nepovoljne odluke na nacionalnom nivou (obrazovanje, deponij radioaktivnog otpada, promjene prometnih pravaca, isključivanje iz razvojnih programa)
- Nepovoljne vremenske prilike s izravnim utjecajem na razvoj poljoprivrede
- Nelogičnosti u kreditnom poslovanju glede garancija

Kao i u drugim županijama u Hrvatskoj, izazovi s kojima je suočena Sisačko-moslavačka županija su raznovrsni. Strategija ROP-a i njezini instrumenti moraju biti dobro usmjereni kako bi se osiguralo da prednosti i mogućnosti koje Županija ima, smanje postojeće slabosti i prijetnje.

Uspoređivanje stanja dobivenog SWOT analizom, s vizijom željene socio-ekonomske budućnosti pomaže Radnoj skupini da odredi glavne ciljeve, prioritete i mjere, odnosno preporučene intervencije koje će vjerojatno utjecati na gospodarsku budućnost SMŽ i postizanje vizije.

Mjere (preporučene intervencije) su često na negativnoj strani SWOT okvira. To su unutrašnje **slabosti** koje ograničavaju gospodarski razvoj i vanjski čimbenici koji vjerojatno imaju negativan utjecaj na regionalni razvoj (**prijetnje**). Mjere su izražene u obliku više mogućih intervencija za postizanje pozitivnog rezultata uzrokovanog ranijim neadekvatnim pristupom problemu.

Važno je da se proces stvaranja vizije za ROP pokazao značajnim iskustvom za županijske interesne skupine. Ono što se pokazalo osobito vrijednim je da su najšire moguće grupe interesnih skupina, od civilnih udruga, poslovnih zajednica i javne uprave, doprinijeli procesu stvaranja vizije. Interesne skupine su identificirale zajedničko iskustvo, slabosti i izazove. Iz tog razloga, ROP i vizija djeluju kao vezivni faktor i izvor zajedništva između različitih interesnih skupina.

CILJEVI I INSTRUMENTI STRATEGIJE ROP-a

Vizija ROP-a je praktična, odražava različitost Županije i potrebu da se poboljša sveukupna socio-ekonomska učinkovitost.

VIZIJA
<i>Gospodarski i infrastrukturno razvijena, te socijalno osviještena regija svrstana među pet vodećih županija Republike Hrvatske, gdje se održivi razvoj temelji na suvremenoj institucionalizaciji restrukturiranjem glavnih gospodarskih grana i racionalnom iskorištavanju postojećih resursa uz naglašenu transparentnost.</i>

Vizija je izrađena na neposrednim rezultatima osnovne analize i SWOT procesa. Prisutna je želja za poboljšanom institucionalnom organizacijom. Vizija izražava potrebu restrukturiranja postojećeg gospodarskog sektora i identificiranja novih gospodarskih mogućnosti. Dok je gospodarstvo dominantna tema vizije, priznaje se da će budući razvoj morati uključiti sve elemente društva ako se želi da Županija bude dugoročno uspješna.

Stoga je važno naglasiti kako dio strategije provedbe ROP-a temeljenog na djelovanju zajednice podrazumijeva prepoznavanje ključnih pitanja za regionalni razvoj od samih članova zajednice isključujući nametanje pojedinih prioriteta od strane regionalne uprave u drugim interesima, što dokazuje transparentnost i osigurava održivost. Između ostalog, takav vid direktnog sudjelovanja zajednice, planiran je kroz prikupljanje prijedloga projekata, prateći usvojene ciljeve, prioritete i mjere, uz kontinuiranu tehničku podršku Upravnog odjela za gospodarski razvoj SMŽ i konzultanata, a sve u svrhu što kvalitetnije provedbe ROP-a i ostvarenja vizije.

Da bi se ostvarila ova vizija, ROP zahtijeva instrumente provođenja koji će ujednačiti povećanu konkurentnost Županije sa socijalnom uključenosti i održivošću okoliša. Interesne skupine u Županiji identificirale su tri ključna strateška cilja kao prvi korak u ostvarivanju vizije iz ROP-a.

STRATEŠKI CILJEVI ROP-a
Cilj 1: Restrukturiranje glavnih gospodarskih grana radi bolje konkurentnosti
Cilj 2: Ciljani razvoj infrastrukture
Cilj 3: Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnom društvu te očuvanjem okoliša

Ciljevi iz ROP-a su realni i odražavaju izazove s kojima je Županija suočena.

Cilj 1. Restrukturiranje glavnih gospodarskih grana radi bolje konkurentnosti prikazuje potrebu za intervencijom kako bi se podržao pristup iskorištavanju gospodarskih prednosti Županije koji je više usmjeren na potražnju i konkurentnost. Povećano izlaganje konkurentnosti EU-a predstavljat će glavni izazov tradicionalnim industrijama kao što su crna metalurgija, kemijska i tekstilna industrija, te poljoprivreda. Županija mora iskoristiti pouke ostalih ekonomija u tranziciji u svezi iskorištavanja novih tehnologija i proizvodnih procesa radi povećanja konkurentnosti. Za dugoročan razvoj ekonomije, potrebno je identificirati i podržati nove, izvozno orijentirane mogućnosti. Poslovni sektor malog i srednjeg poduzetništva i obrta u Županiji prepoznat je kao važan za buduću konkurentnost Županije.

Cilj 2. Ciljani razvoj infrastrukture usmjeren je na aktivnosti koje će se pozabaviti neposrednim infrastrukturnim preprekama s kojima je suočena socio-ekonomija Županije. Taj je cilj postavljen sa shvaćanjem da je osiguranje infrastrukture kapitalno važno i da je potrebna modernizacija svih resursa županijske infrastrukture. U Županiji postoji dobra infrastrukturna mreža, kao što je navedeno u osnovnoj analizi/SWOT, međutim, prometni sustav, sustavi opskrbe električnom energijom i vodovodni sustav traže velike “injekcije” kapitala kako bi se zadovoljili EU standardi. Taj će cilj služiti za buduća infrastrukturna ulaganja pokazujući uspjeh ciljanih aktivnosti usmjerenih na podršku infrastrukturi, a koje potiču gospodarsku aktivnost, poboljšavaju konkurentnost i kvalitetu života. Dakako, ne treba zaboraviti veliki problem miniranosti, kao izuzetno tešku posljedicu nedavnog rata na našem području, a koja bitno utječe na kvalitetu infrastrukturne ponude kao osnova za stvaranje povoljne poslovne klime.

Cilj 3. Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnom društvu te očuvanjem okoliša – pružit će mogućnosti da se razviju aktivnosti koje će omogućiti svim dijelovima društva da igraju punopravnu ulogu u određivanju budućeg pravca razvoja Županije. Ovaj cilj prepoznaje potrebu za uravnoteženim pristupom strategiji ROP-a.

Ovi strateški ciljevi daju potrebni pravac razvoja politike kako bi se maksimalno iskoristile prednosti Županije u cilju rješavanja slabosti i prijatnji. Važno je da su sva tri cilja i s tim povezani strateški prioriteti i mjere međusobno povezani. Mogući uspjeh strategije ROP-a ovisi o tome kako finalni projekti povezuju ova tri cilja na terenu.

Da bi se ostvarili ovi ciljevi, interesne skupine Županije i tim za ROP izradili su **11 prioriteta podrške politike**. To su:

Sisačko-moslavačka županija - Strategija i prioriteti ROP-a

Gospodarski i infrastrukturno razvijena, te socijalno osviještena regija svrstana među pet vodećih županija Republike Hrvatske, gdje se održivi razvoj temelji na suvremenoj institucionalizaciji restrukturiranjem glavnih gospodarskih grana i racionalnom iskorištavanju postojećih resursa uz naglašenu transparentnost.

Cilj 1. Restrukturiranje glavnih gospodarskih grana radi bolje konkurentnosti

- Prioritet 1. Nove mogućnosti za industrijski sektor**
- Prioritet 2. Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo**
- Prioritet 3. Restrukturiranje poljoprivrede**
- Prioritet 4. Održivi razvoj turizma**

Cilj 2. Ciljani razvoj infrastrukture

- Prioritet 5. Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje**
- Prioritet 6. Poboljšani pristup energiji**
- Prioritet 7. Gospodarenje vodama i otpadom**
- Prioritet 8. Upotreba novih menadžment sustava sa ciljem poboljšanja županijske institucijske organizacije**

Cilj 3. Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša

- Prioritet 9. Prilagodavanje obrazovanja prema potrebama tržišta**
- Prioritet 10. Kvaliteta života i okoliša**
- Prioritet 11. Promoviranje civilnog društva**

DEFINIRANJE I RAZUMIJEVANJE STRATEŠKIH PRIORITETA IZ ROP-a

Prioritet 1. Nove mogućnosti za industrijski sektor

Cilj

Prioritet 1. SWOT predviđa povećanu konkurentnost s kojom će se suočiti ključni industrijski/prerađivački sektori Županije. Kako bi se ostalo konkurentnim, potrebno je identificirati nove mogućnosti u tradicionalnim industrijskim/prerađivačkim sektorima.

Prioritetni ciljevi

- Stvoriti nove mogućnosti za zapošljavanje
- Podržati izvozno orijentiranu specijalističku proizvodnju
- Pozabaviti se konkurentnim slabostima u tradicionalnim sektorima
- Iskoristiti konkurentni potencijal novih tehnologija

Razlog za intervenciju

Razlog za ovaj prioritet je rješavanje konkurentnih slabosti s kojima je suočena industrija u Županiji, napose tradicionalni sektori kao što su proizvodnja čelika i poljoprivredna prerada. Mjere i projekti koji se razvijaju iz ovog prioriteta trebali bi se nadograditi na ključne prednosti i mogućnosti koje su jasno identificirane i imaju snažan potencijal za stvaranje novih poslova.

Korisnici

- Radnici u tradicionalnim proizvodnim/prerađivačkim sektorima
- Obrti, malo i srednje poduzetništvo
- Poduzetnici koji započinju novi posao
- Poljoprivredne zadruge

Provedbena tijela

- Partnerstva između organizacija koje predstavljaju industriju, gradova, općina, sindikata, obrazovnih institucija, voditelja izobrazbe, zadruga

Prioritet 2. Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo

Cilj

Prioritet 2. Sektor malog i srednjeg poduzetništva ključ je za buduću zdravu i jaku županijsku ekonomiju. Cilj ovog prioriteta je osigurati dobru podršku malom i srednjem poduzetništvu i tvrtkama temeljenim na obrtu putem intervencija politike temeljnih na tržišnim potrebama.

Prioritetni ciljevi

- Podržati dugoročni razvoj malog i srednjeg poduzetništva i sektora temeljenih na obrtu
- Pozabaviti se preprekama u poslovno poticajnom okruženju s kojima se suočava malo i srednje poduzetništvo
- Podržati pristup malog i srednjeg poduzetništva novim tržišnim mogućnostima
- Osigurati poslovnu i menadžersku izobrazbu na temelju potreba
- Pozabaviti se glavnim izazovima s kojima je suočeno malo i srednje poduzetništvo

Razlog za intervenciju

Da bi županijsko gospodarstvo bilo uspješno sada i u budućnosti, potreban je dinamičan i ekspanzivan sektor malog i srednjeg poduzetništva. Unatoč teškim okolnostima, mala poslovna zajednica pokazala se sposobnom opstati i napredovati. Kroz ovaj prioritet, poduprijet će se sektor malog i srednjeg poduzetništva kako bi ostvario svoj potencijal u smislu gospodarskog doprinosa i povećanja zaposlenosti. To će omogućiti uravnoteženije gospodarstvo i smanjiti oslanjanje na ograničeni broj velikih tvrtki.

Korisnici

- Obrti, malo i srednje poduzetništvo
- Poduzetnici koji započinju posao

Provedbena tijela

- Partnerstva između organizacija koje predstavljaju industriju, gradova, općina, sindikata, obrazovnih institucija.

Prioritet 3. Restrukturiranje poljoprivrede

Cilj

Prioritet 3. Bogati poljoprivredni resursi Županije zajedno s izvrsnom zemljopisnom pozicijom pružaju velike mogućnosti u poljoprivrednoj proizvodnji. To se trenutno ne ostvaruje zbog oslanjanja na tradicionalne sektore i prerađivačke metode. Ovaj će prioritet pridonijeti redefiniranju i preusmjeravanju poljoprivrednog sektora radi korištenja novih mogućnosti i tehnologija.

Prioritetni ciljevi

- Okrupniti zemljišne resurse i učiniti ih dostupnima proizvođačima
- Identificirati nove proizvode, sektore i tržišta
- Izgraditi jača partnerstva između proizvođača i prerađivača
- Osigurati izobrazbu o novoj proizvodnji, preradi i korištenju tehnologija

Razlog za intervenciju

Zbog međunarodne konkurencije na domaćim i europskim tržištima, županijski poljoprivredni sektor i zajednica moraju se suočiti s teškim odlukama. Tradicionalni sektori i prerada npr. žitarica, imaju ograničenu budućnost. Bogati poljoprivredni resursi Županije, izvrsna klima i pristup Zagrebu pružaju mogućnosti ulaska u nove proizvodne sektore s dodatnom vrijednošću. Ovaj će prioritet poduprijeti poljoprivrednu zajednicu u prepoznavanju i korištenju tih mogućnosti.

Korisnici

- Poljoprivredne udruge i zadruge
- Obiteljska poljoprivredna gospodarstva
- Prerada zasnovana na poljoprivrednoj proizvodnji

Provedbena tijela

- Partnerstva između poljoprivrednih udruuga i zadruga, zajednica ruralnog razvoja, organizacija koje predstavljaju industriju, gradova, općina, obrazovnih institucija, gospodarske komore.

Prioritet 4. Održivi razvoj turizma

Cilj

Prioritet 4. Razviti Županiju kao popularnu turističku lokaciju za domaće i strane turiste.

Prioritetni ciljevi

- Izraditi jedinstveni turistički profil i image cjelokupne Županije
- Povećati broj turističkih posjeta (domaćih i stranih turista)
- Unaprijediti i promicati ključne turističke prednosti
- Razviti integrirane turističke proizvode cjelokupne Županije

Razlog za intervenciju

Kontinentalni turizam uvijek je bio suočen s jakom konkurencijom obalnog područja Hrvatske. Županija ima konkurentne prednosti u smislu svog položaja prema Zagrebu, bogatstva prirodnih resursa, povijesti i kulture (Lonjsko polje, rijeka Una, arheološke iskopine). Potrebne su nove ideje i koncepti kako bi se iskoristile ove prednosti. Županiji treba novi imidž i agresivnija marketinška strategija. Važna je povećana pažnja prema turističkom sektoru budući da taj sektor može imati vrlo pozitivni učinak i u drugim područjima kao što su poljoprivreda i usluge.

Korisnici

- Kulturne/autohtone skupine
- Ruralno stanovništvo
- Uslužni sektor (trgovina, ugostiteljstvo, turizam)
- Obrt, malo i srednje poduzetništvo
- Poljoprivredne udruge i zadruge

Provedbena tijela

Partnerstva između turističkih zajednica, gradova, općina, obrtničkih komora, gospodarske komore, poljoprivrednih zadruga/udruga.

Prioritet 5. Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje

Cilj

Prioritet 5. Pozabaviti se preprekama u poslovanju i komunikaciji u Županiji osuvremenjivanjem specifičnih prometnih/transportnih prednosti te razminiranjem objekata, zemljišta i drugih površina pod minama

Prioritetni ciljevi

- Unaprijediti prednosti ciljane prometne poslovne infrastrukture
- Podržati inter-modalne prometne mogućnosti (cestovne/željezničke/vodne)
- Podržati prednosti prometne infrastrukture koja donosi višestruku korist
- Podržati razminiranje sa ciljem unapređenja ekonomskog i ciljanog razvoja

Razlog za intervenciju

Županija ima dobru prometnu mrežu, ali cjelokupni sustav zahtijeva velika kapitalna ulaganja. U budućnosti se planira gradnja brzih cesta u Županiji, ali je potrebno riješiti neposredne prometne poteškoće te razminirati određena područja i objekte koja mogu direktno pridonijeti gospodarskoj konkurentnosti i komunikaciji unutar Županije.

Korisnici

- Sisačko-moslavačka županija u cjelini (tranzit)
- Uslužni sektor (trgovina, turizam, ugostiteljstvo)
- Poslovni sektor (industrija, obrt)
- Poljoprivredne zadruge
- Lokalno stanovništvo

Provedbena tijela

Partnerstva između turističkih zajednica, općina, gradova, obrtničkih i gospodarskih komora, poljoprivredne zadruge.

Prioritet 6. Poboljšani pristup energiji**Cilj**

Prioritet 6. Riješiti prepreke u pristupu električnoj energiji i plinu koji sprečavaju razvoj gospodarstva i smanjuju sveukupnu konkurentnost Županije.

Prioritetni ciljevi

- Unaprijediti mreže za distribuciju električne energije i plina vezane za gospodarstvo
- Povećati broj trafostanica

Razlog za intervenciju

Kao i prometna mreža, županijska distributivna mreža električne energije i plina zahtijeva velika kapitalna ulaganja. Pristup električnoj energiji smanjuje poslovni potencijal nekih područja Županije. Ukoliko je moguće poboljšati distribuciju električne energije/plina i pristup istoj, ta područja mogu postati atraktivnija za poslovna ulaganja.

Korisnici

- Urbane i ruralne sredine
- Potencijalni budući domaći i strani investitori

Provedbena tijela

Partnerstva između gradova/općina, poslovnih zajednica, ruralnih zajednica, HEP (Hrvatska elektroprivreda), sveučilišta.

Prioritet 7. Gospodarenje vodama i otpadom

Cilj

Prioritet 7. Unaprijediti sustav gospodarenja vodama i otpadom radi zaštite okoliša i očuvanja prirodnih resursa.

Prioritetni ciljevi

- Unaprijediti infrastrukturne sustave za vodu i kanalizaciju u skladu sa županijskim Planom gospodarenja otpadom
- Provesti Procjenu utjecaja na okoliš na potencijalnim lokacijama za odlaganje otpada
- Podržati izgradnju odlagališta otpada
- Promicati inicijative za obradu i recikliranje otpada

Razlog za intervenciju

Zaštita okoliša i očuvanje prirodnih resursa od ključne je važnosti za budućnost Županije. Županijski Plan gospodarenja otpadom još nije izrađen i taj će prioritet doprinijeti provođenju ciljeva budućeg plana.

Korisnici

- Urbana i ruralna populacija

Provedbena tijela

Partnerstva između općina, gradova.

Prioritet 8. Upotreba novih menadžment sustava sa ciljem poboljšanja županijske institucijske organizacije

Prioritet 8. Poboljšati upravljanje u Županiji i upravljanje županijskim resursima

Prioritetni ciljevi

- Poboljšati strateško upravljanje korištenjem novih tehnologija upravljanja informacijama
- Poboljšati donošenje odluka od strane Županije, općina i gradova
- Ojačati poslovno okruženje za razvoj Županije
- Učinkovitije korištenje javnih sredstava

Razlog za intervenciju

Kvalitetno upravljanje i učinkovito korištenje resursa neophodni su uvjeti uspješnog lokalnog gospodarstva. Prikupljanje i analiza informacija od ključne su važnosti za dobro upravljanje. Vodstvu Županije potreban je pristup obrađenim (ažuriranim) podacima kako bi donijeli adekvatne odluke u smjernicama razvoja. Tehnologije kao što su integrirana grafička IT

rješenja mogu poduprijeti učinkovitije donošenje odluka. Ovaj je prioritet osmišljen tako da osigura alate i sposobnosti za ostvarenje vizije Županije i ciljeva iz ROP-a.

Korisnici

- Urbano i ruralno stanovništvo.

Provedbena tijela

Partnerstva između županijske uprave, općina, gradova, ruralnih udruga, poslovnih udruga.

Prioritet 9. Prilagodavanje obrazovanja prema potrebama tržišta

Cilj

Prioritet 9. Podrška razvoju konkurentne radne snage u Županiji kroz obrazovanje i izobrazbu na temelju stvarnih potreba poslovne zajednice.

Prioritetni ciljevi

- Riješiti nesklad između potrebe za vještinama i osiguranja istih
- Poboljšati i povećati kvalitetu i kvantitetu poslovne, menadžerske i poduzetničke izobrazbe
- Podići svijest o važnosti izobrazbe i gospodarskoj konkurentnosti
- Podržati socijalne partnere (poslodavce, sindikate, upravu) u tome da izobrazba i obrazovanje postanu zajednička potreba i dostupni svima.

Razlog za intervenciju

Budućnost gospodarstva Županije temeljit će se na proizvodnji i uslugama s dodatnom vrijednošću. Kvaliteta radne snage u Županiji i upravljački resursi odredit će uspjeh ove tranzicije prema dinamičnijoj ekonomiji. U SWOT-u je prepoznato da postoji niz praznina u svezi resursa i sposobnosti za izobrazbu u Županiji u smislu onoga što traži gospodarstvo. Ovaj će prioritet doprinijeti rješavanju tih praznina i osigurati svim sektorima društva mogućnost da imaju pristup tržištu rada.

Korisnici

- Radna snaga
- Menadžeri
- Nastavnici/voditelji izobrazbe
- Poduzetnici
- Manjinske skupine

Provedbena tijela

Partnerstva između općina, škola, institucija za izobrazbu, gospodarskih i obrtničkih komora.

Prioritet 10. Kvaliteta života i okoliša

Cilj

Prioritet 10. Povećati kvalitetu života putem jačanja svijesti o zdravlju, obrazovanja roditelja, povećanju smještajnih kapaciteta ciljanog segmenta zajednice, te praćenja stanja u okolišu.

Prioritetni ciljevi

- Promicati kulturu prevencije i samopomoći u svezi zdravstvene skrbi
- Obrazovati i informirati mlade ljude o štetnim načinima života
- Podržati roditelje putem obrazovanja i informiranja
- Podržati povećanje smještajnih kapaciteta predškolske djece, osoba treća dobi i osoba sa posebnim potrebama
- Podržati preventivne aktivnosti u svezi zdravlja i kvalitete života praćenjem stanja u okolišu i provedbe s tim povezanog zakonodavstva.

Korisnici

- Studenti
- Djeca
- Roditelji/obitelji
- Osobe treće dobi te osobe sa posebnim potrebama

Provedbena tijela

Partnerstva između općina, gradova, obrazovnih institucija, udruženja, zdravstvenih institucija.

Prioritet 11. Promoviranje civilnog društva

Cilj

Prioritet 11. Promicati dinamično i participativno civilno društvo koje će ojačati aktivnosti temeljene na partnerstvu i doprinijeti stvaranju snažnog identiteta Županije.

Prioritetni ciljevi

- Promicanje veza između civilnih skupina i županijske uprave
- Potaknuti uključivanje civilnog sektora u donošenje odluka u županijama/gradovima i općinama
- Potaknuti raznovrsno i otvoreno civilno društvo
- Podržati klubove i udruženja
- Podržati cjelovite građanske i kulturne aktivnosti u Županiji

Razlog za intervenciju

Kao što je to identificirano u osnovnoj analizi i SWOT-u, Županija je zemljopisno različita što je prepreka cjelovitim aktivnostima Županije. Ta je različitost prednost ali predstavlja izazov u pružanju cjelovite podrške. Ovaj prioritet će podržati cjelovite županijske aktivnosti radi maksimalnog korištenja resursa javnog sektora. Njime će se premostiti jaz između javne uprave i potreba civilnih skupina kroz poboljšane informacijske veze i bolje osmišljene programe podrške.

Korisnici

- Civilne/kulturne skupine
- Manjinske skupine
- Klubovi mladih i udruge
- Klubovi i udruge u sportu i kulturi

Provedbena tijela

Partnerstva između općina, civilnih/kulturnih/sportskih klubova, klubova i udruga mladih.

Veza između mjera, prioriteta i ciljeva

Prioritet & mjere	Strateški ciljevi		
	RESTRUKTURIRANJE GLAVNIH GOSPODARSKIH GRANA RADI BOLJE KONKURENTNOSTI	CILJANI INFRASTRUKTUR NI RAZVOJ	UNAPRIJEDITI KVALITETU ŽIVOTA POBOLJŠANJEM OBRAZOVANJA, PODUPIRANJEM CIVILNOG DRUŠTVA I OČUVANJEM OKOLIŠA.
Prioritet 1: Nove mogućnosti za industrijski sektor	√	√	√
M1 Podržati konkurentnu, izvezno orijentiranu industriju, uz pronalaženje poslovnih niša	X	X	
Prioritet 2. Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo	√	√	√
M2 Organiziranje poduzetničkih centara, parkova i slobodnih zona prema potrebama	X	X	X
M3 Organiziranje poslovne, poduzetničke i menadžerske izobrazbe	X		X
M4 Marketing i pristup novim tržištima	X		X
Prioritet 3. Restrukturiranje poljoprivrede	√	√	√
M5 Konsolidiranje i poboljšanje pristupa poljoprivrednim površinama	X	X	X
M6 Poboljšati veze između proizvođača i prerađivača unutar novog i tradicionalnog prerađivačkog sektora temeljene na tržišnoj potražnji i podržati svaki oblik udruživanja	X		X
M7 Poduprijeti edukaciju i usmjeravanje poljoprivrednika temeljene na tržišnoj potražnji	X		X
Prioritet 4. Održivi razvoj turizma	√	√	√
M8 Uskladiti turističke potencijale s postojećim neiskorištenim resursima uz razvoj turističkog marketinga i proizvoda.	X	X	X
Prioritet 5. Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje	√	√	√
M9 Unaprijediti cestovnu, željezničku i riječnu prometnu povezanost	X	X	
M10 Poticanje razminiranja objekata, zemljišta i drugih površina pod minama	X	X	X
Prioritet 6. Poboljšati pristup energiji	√	√	√
M11 Unaprijediti mrežu distribucije i prijenosa, te poboljšati kvalitetu električne energije i plina	X	X	
Prioritet 7. Gospodarenje vodama i otpadom	√	√	√
M12 Unaprijediti infrastrukturni sistem distribucije voda.	X	X	
M13 Izraditi studije utjecaja na okoliš te poduprijeti izgradnju postojećih i potencijalnih deponija otpada inicirajući implementaciju obrade otpada i recikliranje.	X	X	X
Prioritet 8: Upotreba novih menadžment sustava sa ciljem poboljšanja županijske institucijske organizacije	√	√	√
M14 Upotreba novih tehnologija sa ciljem razvoja kvalitetnog menadžmenta	X		X
Prioritet 9: Prilagodavanje obrazovanja prema potrebama tržišta	√	√	√
M15 Praćenje nastavnog programa, treniranje učitelja i voditelja edukacije te nabava potrebnih sredstava i opreme.	X		X
M16 Posebna/dodatna edukacija za promicanje socijalne uključenosti	X		X
M17 Menadžerska izobrazba temeljena na potrebama tržišta	X		X
Prioritet 10. Kvaliteta života i okoliša	√	√	√
M18 Promoviranje i podrška školskih dispanzera, zdravstvene osviještenosti u društvu, obrazovnim ustanovama, te programa nenasilja.		X	X
M19 Podizanje nivoa praćenja te provođenja zakona zaštite okoliša	X	X	X
M20 Unapređenje obiteljskih centara te povećanje kapaciteta za smještaj predškolske djece, osoba treće dobi i osoba s posebnim potrebama.		X	X
Prioritet 11. Promoviranje civilnog društva	√	√	√
M21 Unaprijediti institucijsku organizaciju između civilnih udruga i županijske administracije	X		X
M22 Poduprijeti i promovirati udruge i klubove u sportu i kulturi, uključujući i nacionalne manjine.		X	X
M23 Poduprijeti gradske i općinske udruge te sve županijske aktivnosti vezane za mlade		X	X

Legenda: X (sekundarna ili indirektna veza između prioriteta/mjere i cilja); XX (jaka veza između prioriteta/mjere i cilja); XXX (najjača veza između prioriteta/mjere i cilja)

VAŽNOST INTEGRIRANE STRATEGIJE

Uspješni regionalni operativni programi dobro su usmjereni i njima se dobro upravlja. Pod gore navedenim prioritetima, 23 mjere za financiranje, identificirane su od strane županijskih interesnih skupina. Ove mjere osiguravaju veću usmjerenost politike na ostvarenje ciljeva iz ROP-a. Kako prioriteti proizlaze iz ciljeva, tako i mjere proizlaze iz prioriteta povezanih s njima. Nijedan prioritet ili mjera ne obrađuje se izolirano.

Ova integracija prioriteta i mjera iz ROP-a čini strateški fokus ROP-a. Ovakva integracija politike može imati snažan strateški učinak na županiju i njenu socio-ekonomiju kad se to prenese na projekte na terenu.

Na primjer, unapređenje mjera prometne infrastrukture pod prioritetom 5. “Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje” donosi ujedno korist i za razvoj poduzetničkih centara i parkova pod prioritetom 2. “Podrška sektoru malog i srednjeg poduzetništva”. Isto tako, mjere za poboljšanje okoliša pod prioritetom 7. “Gospodarenje vodama i otpadom” imaju utjecaj na prioritet 3. “Restrukturiranje poljoprivrede” i prioritet 4. “Održivi razvoj turizma”

Odgovornost je JUP-a (Jedinica za upravljanje programom) da osigura strateške koristi integrirane strategije. Tablica u nastavku identificira strateške veze između prioriteta i mjera kako bi se ostvarili ciljevi iz ROP-a.

Strateška integracija naglašena je i kroz izradu ROP-a u skladu s horizontalnim načelima dobre prakse EU-a u lokalnom gospodarskom razvoju. Ova načela razvila su se iz dugog iskustva u bavljenju gospodarskim promjenama na lokalnoj i regionalnoj razini u EU. To su:

- informacijsko društvo
- partnerstvo
- okoliš i
- jednake mogućnosti.

Ta načela prožimaju ciljeve, prioritete i mjere u ROP-u. Jednako kao i u svezi gore navedene strateške integracije, projektni prijedlozi sukladno mjerama iz ROP-a moraju pokazati jasnu koherentnost ovih načela. Odgovornost je JUP-a, koji djeluje u uskoj suradnji sa Županijskim odjelima, da se ova načela poštuju.

Informacijsko društvo

Europsko vijeće u Lisabonu i inicijativa za e-Europom pružaju pravac politike za ROP kojim se pridonosi stvaranju gospodarstva temeljenog na znanju. Strateški ciljevi iz ROP-a odražavaju viziju Lisabonskog vijeća o Europi kao “*najkonkurentnijoj i najdinamičnijoj svjetskoj ekonomiji koju karakterizira održivi rast, više boljih poslova i veća socijalna kohezija, do 2010.*” Ključni ciljevi e-Europe (uvedene 1999.) su:

- da svaki građanin, kuća i škola, svaki posao i administracija postanu dio digitalnog vremena i imaju pristup Internetu
- stvaranje digitalno pismene Europe koju podupire poduzetnička kultura spremna na financiranje i razvijanje novih ideja
- osigurati da je cjelokupni proces socijalno uključiv, da izgrađuje povjerenje potrošača i jača socijalnu koheziju.

Europsko vijeće u Lisabonu naglasilo je potrebu pripreme za "...tranziciju prema gospodarstvu i društvu temeljenom na znanju, putem boljih politika informacijskog društva i istraživanja i razvoja, kao i putem ubrzanja procesa strukturalne reforme vezane za konkurentnost i inovacije." Kako bi se riješile konkurentne slabosti s kojima je Županija suočena, potrebno je iskoristiti mogućnosti koje nude nove tehnologije.

Osnovna analiza jasno pokazuje da postoji prevelika ovisnost o logici tradicionalne industrijske ekonomije u Županiji. Kao takva, inicijativa e-Europa vrlo je prikladna za situaciju u kojoj se Županija nalazi, budući da naglašava važnost digitalnih tehnologija kao ključnog faktora za porast zaposlenosti. Važno je i da primjena informacijskih komunikacijskih tehnologija (IKT) nije ograničena na poslovni sektor već ima snažne implikacije na dobro upravljanje županijom i civilno društvo.

Prioriteti i mjere iz ROP-a podržavaju projektne prijedloge vezane za informacijsko komunikacijske tehnologije u smislu izobrazbe, razvoja ljudskih resursa i osiguranja komunikacijskog hardvera/infrastrukture. Napose, mogućnosti IKT-a koristit će se za razvoj novih mogućnosti za industrije, poboljšanje logističke konkurentnosti, usluge gospodarenja otpadom i dobro upravljanje Županijom.

Jedinica za upravljanje programom ROP-a odgovorna je osigurati da:

- sve aktivnosti kojima se podržava biznis uključuju ulogu koju IKT ima u doprinosu konkurentnosti
- aktivnosti usmjerene na izgradnju sposobnosti u perifernim zajednicama uključuju IKT kako bi se riješio problem isključenosti
- IKT se koristi u strateškim mogućnostima zaposlenja te da se osigura da je infrastruktura za IKT adekvatna i održiva za podršku takvih mogućnosti
- IKT koristi ekonomski potencijal strateških, kulturnih prednosti i prednosti baštine radi razvoja turizma i kvalitete života
- se IKT koristi za podržavanje razvoja partnerstva, dobru upravu i gospodarenje okolišem u Županiji.

Partnerstva

Središnja tema u procesu izrade ROP-a je pitanje partnerstva. Dogovori oko partnerstva su kamen temeljac nacionalnih i lokalnih gospodarskih politika koje sufinancira EU. Osnovna analiza i konzultacijski proces identificirali su slabe strateške veze između svih županijskih interesnih skupina.

Slabe lokalne ekonomije imaju nedovoljno izraženu, gotovo zanemarivu komunikaciju između interesnih skupina i ne postoji partnerstvo temeljeno na zajedničkim aktivnostima

kojima bi se riješili socio-ekonomski izazovi. Partnerstva različitih lokalnih interesnih skupina najučinkovitija su i najodrživija sredstva provođenja mjera socio-ekonomske podrške koje financira EU. Razvoj partnerstva pomaže da se razbiju tradicionalne sektorske ili institucionalne podjele.

Partnerstva mogu imati sve oblike, ali o njima odlučuju lokalne interesne skupine koje se udružuju kako bi maksimalno iskoristile svoje resurse i sposobnosti u cilju ostvarivanja prioriteta iz ROP-a. Ono što se pokazalo korisnim, na temelju iskustva EU, je izobrazba o lokalnim partnerstvima između poslovnih udruženja, predstavnika radnika i obrazovnih institucija. Takva se partnerstva mogu pokazati vrlo važnim za Županiju u ostvarivanju ciljeva ROP-a.

Svi prioriteti ROP-a moraju se provesti putem partnerstava odgovarajućih lokalnih čimbenika. Jedinica za upravljanje programom ROP-a osigurati će poštivanje načela partnerstva kod primjene ROP strategije i projekata.

Okoliš i održivi razvoj

Predanost Europske unije okolišu i održivom razvoju zajamčena je ugovorima iz Maastrichta i Amsterdama. Europsko vijeće iz Goteborga naglasilo je važnost ujednačavanja gospodarskog rasta s ciljevima održivog razvoja. Sve inicijative koje sufinancira EU moraju nužno uzeti u obzir postojeće stanje okoliša i osigurati da nijedna intervencija politike nema negativan učinak na okoliš. Održivi razvoj zahtijeva integraciju gospodarskih, socijalnih i ekoloških pitanja kako bi se osiguralo da je gospodarski rast učinkovit, socijalno prihvatljiv te da nema negativan utjecaj na okoliš.

U Županiji je kvaliteta okoliša dobra, ali ima specifičnih izazova u urbanim centrima vezanim za nasljeđe industrijskih aktivnosti. Povećane gospodarske aktivnosti mogu stvoriti nove probleme u okolišu, napose u ostvarivanju ciljeva razvoja infrastrukture i restrukturiranju gospodarskih sektora. Moraju se primijeniti kriteriji održivog razvoja kao temeljni uvjet za financiranje iz ROP-a. Odgovornost je JUP-a koji djeluje u uskoj suradnji sa Županijskim uredom za okoliš, da mjere iz ROP-a nemaju negativan utjecaj na okoliš.

ROP će se koristiti kao instrument za provedbu županijske strategije zaštite okoliša i nacionalnog zakonodavstva o zaštiti okoliša. Ta je strategija prepoznala važnost rješavanja nasljeđa teških industrijskih aktivnosti (kemijska industrija i crna metalurgija) u okolišu, poboljšanja kvalitete vode i očuvanja bogate raznolikosti ruralnih resursa.

Prioriteti iz ROP-a "Gospodarenje vodama i otpadom, Novi sustavi upravljanja za poboljšanje vladavine u Županiji, Održivi razvoj turizma, Kvaliteta života i okoliša", izravno su osmišljeni tako da osiguraju poštivanje tog horizontalnog načela. Neizravno, ovi prioriteti će imati pozitivan utjecaj na proces restrukturiranja ključnih gospodarskih sektora u Županiji. Na primjer, prioritet "Poboljšanje ključnih prometnih veza" namijenjen je tome da podrži međumodalne prometne opcije, što može značajno smanjiti negativne utjecaje na okoliš cestovnog prometa. Predlagači projekata poticati će se da integriraju ovaj prioritet s osiguranjem poduzetničkih centara pod ciljem iz ROP-a "Konkurentno restrukturiranje ključnih gospodarskih sektora". Kao ruralna županija blizu urbanog područja Zagreba, izvrsno upravljanje okolišem i gospodarsko upravljanje imat će pozitivne gospodarske učinke na biznis.

Jednake mogućnosti

Mogućnosti koje pruža ROP otvorene su svim osobama u Županiji. Ciljevi i prioriteti osmišljeni su sa shvaćanjem da će svi elementi društva imati pozitivnu ulogu u budućem razvoju Županije. ROP mora biti izrađen tako da doprivede do isključenih elemenata društva. Stoga "Jednake mogućnosti" prožimaju cijeli proces izrade ROP-a, od strategije do izbora projekata. Uvedeni su Prioriteti kako bi se riješilo pitanje Jednakih mogućnosti i specifična pitanja socijalne isključenosti identificirani u osnovnoj analizi i konzultacijskom procesu.

Ugovor EU-a iz Amsterdama 1998. naglašava važnost jednakih mogućnosti u programima koje financira EU*. Promicanje jednakog pristupa spolova čini glavni dio definicije EU-a o Jednakim mogućnostima (ravnopravnost spolova), a definicija za ovaj ROP uključuje sve socijalno isključene elemente kao što su invalidne osobe, etničke skupine, bivše ovisnike o narkoticima, bivše prijestupnike, starije nezaposlene osobe, samohrane roditelje, ruralne periferne zajednice slabijih obrazovnih mogućnosti itd. Promicanje jednakih mogućnosti zahtijeva uklanjanje prepreka kako strukturalno tako i u ponašanju, a koje ograničavaju sposobnost pojedinca da sudjeluje u socio-ekonomskoj djelatnosti. Jednakost spolova i osiguranje pristupa mogućnostima za sve ima velike gospodarske implikacije za Županiju. Na primjer, daljnji pad broja stanovnika u Županiji, kao što je to navedeno u osnovnoj analizi, znači da se moraju razviti opcije za maksimalno korištenje svih potencijalnih radnih resursa. Svi projekti koji se financiraju iz ROP-a moraju doprinijeti rješavanju pitanja jednakih mogućnosti. Važno je da se, s obzirom na zemljopis i demografiju SMŽ-a, posebna pažnja posveti izazovima dostupnosti i prometa.

Dok su svi prioriteti u ROP-u zasnovani na "Jednakim mogućnostima", prioriteti "Obrazovanje na temelju potreba" i "Kvaliteta života/okoliša" izravno se bave izazovima socijalne isključenosti. Na obrazovanje se gleda kao na osnovni instrument za promicanje jednakih mogućnosti. Pristup obrazovnim mogućnostima može izravno dovesti do pristupa mogućnostima zapošljavanja. Važno je osigurati da se kombinirane strateške prednosti iz tih prioriteta i prioriteta pod ciljem "Konkurentno restrukturiranje ključnih gospodarskih sektora" maksimalno iskoriste. K tome, potrebno je iskoristiti mogućnosti koje pruža IKT u rješavanju izazova socijalne isključenosti u perifernim područjima i kod specijalističkog strukovnog obrazovanja (npr. invalidnih osoba). Korištenje rješenja temeljenih na partnerstvima između poslovne zajednice i udruga građana neophodno je da se osigura da stvarne mogućnosti za zaposlenje budu dostupne nakon školovanja/obrazovanja. Županijske vlasti i JUP osigurati će da mjere iz ROP-a pridonese:

- Povećanju pristupa obrazovnim mogućnostima i mogućnostima zaposlenja za žene, invalidne osobe, etničke manjine
- Povećanju broja žena, invalidnih osoba i etničkih manjina koji započinju ili šire svoj privatni posao
- Poticanju poslodavaca i javnih agencija da usvoje fleksibilne radne prakse kako bi se omogućilo da veći broj žena postane dio radne snage
- Pozitivnom rješavanju suptilnijih oblika diskriminacije i isključenja.

- Ključni dokumenti politike EU uključuju Ugovor iz Amsterdama (1989.). Priopćenje EU 'Uključivanje jednakih mogućnosti za žene i muškarce u svim Pravilima i aktivnostima Zajednice, 1996. Uspostavljanje jednakih mogućnosti u strukturalnim fondovima (1999.). Europska strategija o zapošljavanju, Europska strategija o jednakosti spolova, Europske upute o radu na nekoliko sati dnevno, godišnjem odmoru za roditelje i radnom vremenu.

Strateške veze između ciljeva iz ROP-a i horizontalnih načela EU-a

HORIZONTALNA NAČELA EU-a STRATEŠKI CILJEVI ROP-a	Informacijsko društvo	Partnerstvo	Okoliš	Jednake mogućnosti
Konkurentno restrukturiranje ključnih gospodarskih sektora	Korištenje Informacijsko- komunikacijske tehnologije (IKT) radi pristupa novim tržištima, razvijanja novih proizvodnih procesa, povećanja poslovne komunikacije, izobrazbe radnika, poboljšanja upravljanja, turističke promocije.	Gospodarske promjene i učenje partnerstva između poslovnih zajednica, sindikata, civilnih udruga, škola i općina.	Identificiranje novih gospodarskih mogućnosti prihvatljivih za okoliš, organska poljoprivredna proizvodnja, održivi razvoj turizma, izobrazba o okolišu.	Identificiranje novih mogućnosti poslovne izobrazbe i zapošljavanja ženske radne snage. Osiguravanje pristupa novim mogućnostima za periferna i ruralna područja. Osiguravanje poslovne lokacije za socijalno isključene skupine.
Ciljani razvoj infrastrukture	Korištenje IKT-a za poboljšanje brzine prometa i kapaciteta. Korištenje IKT-a za povećanje logističke konkurentnosti. Korištenje IKT-a za poboljšanje distribucije električne energije i upravljanja istom, za gospodarenje vodama i otpadom.	Planiranje infrastrukture i projekti partnerstva između poslovnog sektora, županijske i gradske uprave i civilnih udruga.	Podržati mogućnosti međumodalnog prometa. Poboljšati riječni promet. Promicati proizvodnju čiste energije. Poboljšati gospodarenje otpadom i vodama, procjene utjecaja na okoliš, lokacije za recikliranje otpada.	Poboljšati cestovni pristup perifernim područjima. Poboljšati distribuciju električne energije. Poboljšati prikupljanje i gospodarenje otpadom. Osigurati primjenu zakonodavstva o zaštiti okoliša.
Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, potporom civilnom društvu i očuvanjem okoliša	Promjena nastavnog programa na temelju IKT-a. Nova IKT oprema za izobrazbu. IKT sustavi praćenja za zdravlje i okoliš.	Partnerstva kojima se provodi obrazovanje. Partnerstva u zaštiti okoliša. Partnerstva mladih.	Poboljšati praćenje stanja u okolišu i provedbu zakona. Obrazovanje o gospodarenju okolišem.	Povećani pristup mogućnostima izobrazbe. Specijalističko obrazovanje za manjinske skupine. Poboljšane veze između županijskih vlasti i civilnih skupina.

ODGOVARANJE NA IZAZOV PROMJENA

Proces izrade strategije ROP-a naglasio je sljedeća pitanja s kojima se suočava Županija u svom gospodarskom razvoju:

- Županijske interesne skupine i županijske vlasti se slažu da su lokalne gospodarske promjene međusobno ovisne o nacionalnim gospodarskim promjenama te promjenama u Europi
- Županijska uprava i interesne skupine prihvaćaju obvezu naglašene proaktivne uloge u promicanju gospodarskog razvoja
- Važna funkcija županijske uprave je stvoriti okruženje za uravnoteženi razvoj Županije i olakšati sudjelovanje interesnih skupina u partnerstvima
- Inovacije, obrazovanje i podrška gospodarstvu bit će osnova budućeg uspjeha u razvoju Županije.

U okviru gore navedenog konteksta, strategija ROP-a može pružiti značajan doprinos socio-ekonomskim promjenama u Županiji. Uspjeh strategije vrlo je ovisan o tome na koji će način županijska uprava djelovati s lokalnim interesnim skupinama kako bi se ostvarili ciljevi iz ROP-a. Pokretači ciljeva iz ROP-a bit će osnažena partnerstva i koalicije lokalnih interesnih skupina. Temeljna odgovornost županijske uprave je olakšati razvoj lokalnih partnerstva i podržati njihove prijedloge projektnih aktivnosti u skladu s prioritetima i mjerama iz ROP-a. Županijska uprava mora biti pažljiva oko toga kako će partnerstva djelovati tijekom cjelokupnog razvoja ROP-a i ostvariti “integrirane” zahtjeve iz strategije ROP-a kao što su gore navedeni.

Sljedeće poglavlje detaljno razrađuje mjere iz prioriteta ROP-a. Ti će detalji uključiti objašnjenje mjera, ciljeve, ciljane korisnike, učinke, neposredne rezultate, odgovornost za financiranje i rezultate.

Poglavlje III. - Mjere

DODATAK PROGRAMU ZA MJERE IZ ROP-A

Dodatak programu pruža operativne detalje i informacije za primjenu pojedinačnih mjera iz ROP-a. To su informacije o detaljima mjera, područjima intervencije, indikatorima postignuća, indikativnim financijskim alokacijama i ciljevima kojima se prati sveukupni uspjeh ROP-a. Projektni prijedlozi sukladno ROP-u moraju udovoljavati sve kriterije mjera.

Županijska Jedinica za upravljanje programom odgovorna je za to da predlagači projekata imaju pristup svim potrebnim informacijama kako bi predstavili projektni prijedlog u skladu s mjerom/mjerama. U tom smislu, JUP će usko surađivati sa županijskim upravnim odjelima i Vladinim tijelima kako bi se osiguralo da su sve informacije dostupne potencijalnim predlagačima.

Županijski JUP odgovoran je za poštivanje cjelovitosti strategije te da ishod vodi prema dobro uravnoteženoj podjeli sredstava financiranja između prioriteta i mjera. Zbog te odgovornosti, JUP će potaknuti i podržavati suradnju i koordinaciju između županijskih interesnih skupina, sukladno načelu EU-a o partnerstvu.

Kako bi se mogao izmjeriti uspjeh ROP programa (2004.-2010.), potrebni su ciljevi za svaku od mjera. Za svaku mjeru identificirane su ključne aktivnosti i predviđen proračunski udio. Županijski statistički podaci iz godine kad je započet ROP (2004.) koriste se kao polazišna referenca (studijska osnova). Uspjeh mjere obično se izražava u %, ukoliko i kada je to moguće. Ciljevi, praćenje i evaluacija važne su komponente financiranja EU-a. Obrada ovih podataka koristi se u daljnjem programiranju. Važno je da se povratne informacije o praćenju koriste kako bi se odlučilo da li mjere, ukoliko nisu uspješne, zahtijevaju modifikaciju ili preusmjeravanje. Ciljevi su privremeni.

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-a			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 1.	Nove mogućnosti za industrijski sektor			
4. Mjera: 1.	Poduprijeti konkurentnu, izvozno orijentiranu proizvodnju uz pronalaženje poslovnih niša			
5. Objašnjenje mjere	Promicati stratešku promjenu u tradicionalnim industrijskim sektorima usmjeravanjem na inozemna tržišta koja imaju dodatnu vrijednost			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje tržišta i marketing • Izobrazba u novim tehnikama proizvodnje/IKT-u/marketingu • Testiranje proizvoda na tržištu • Promicanje županijskih izvoznih "brandova" i zaštitnih naziva artikala • Nabava poslovne infrastrukture (IKT sustavi) 			
7. Vrsta pomoći	Usluge i roba			
8. Korisnici	Industrijska udruženja, komore, sindikati, JLS			
9. Krajnji korisnici	Tvrtke i radna snaga u tradicionalnim industrijskim sektorima			
10. Financijski plan 2004. -2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	658.000,00		817.000,00	1.475.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (Praćenje)	-Novi proizvodi -Nova tržišta -Nova radna mjesta	-JUP, poslovne/radničke udruge, općine, obrazovne ustanove	-Statistički podaci iz 2004. o novim proizvodima, novim tržištima, novim radnim mjestima u tradicionalnim sektorima	% povećanja zaposlenosti u industrijskim sektorima % povećanja pristupa novim tržištima % porasta novih izvoznih proizvoda
Rezultat (Praćenje)	Restrukturirani industrijski sektori	JUP, poslovne/radničke udruge, općine, obrazovne ustanove	-Statistika iz 2004. novi proizvodi, nova tržišta, nova radna mjesta u tradicionalnim sektorima	Konkurentni industrijski sektori koji stvaraju radna mjesta
Učinak (evaluacija)	Povećanje doprinosa tradicionalnih industrijskih sektora gospodarstvu Županije	JUP, poslovne/radničke udruge, općine, obrazovne ustanove	-Podaci iz 2004. o izvozu u Županiji -Rast BDP-a, novi porast zaposlenosti u tradicionalnim sektorima	Konkurentni i održivi izvozno orijentirani tradicionalni industrijski sektori
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	Poslovne/radničke udruge, JLS, obrazovne ustanove			
Informacijsko društvo	Korištenje IKT-a za promicanje konkurentnosti i pristupa novim tržištima			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-a			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 2.	Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo			
4. Mjera: 2.	Organiziranje poduzetničkih centara, parkova i slobodnih zona prema potrebama.			
5. Objašnjenje mjere	Podrška sektoru malog i srednjeg poduzetništva osiguravanjem fizičkih lokacija koje odgovaraju poslovnim zahtjevima županijskog sektora malog i srednjeg poduzetništva			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Brojčano izraziti potrebe sektora malog i srednjeg poduzetništva za lokacijama • Unaprijediti postojeće lokacije kako bi udovoljavale poslovnim zahtjevima malog i srednjeg poduzetništva • Osigurati IKT i/ili ostalu poslovnu infrastrukturu • Izobrazba u upravljanju poslovnom zonom 			
7. Vrsta pomoći	Roba, usluge, radovi			
8. Korisnici	JLS, poslovna udruženja, komore, sindikati			
9. Krajnji korisnici	MSP, radnici zaposleni u MSP-u			
10. Financijski plan 2004. -2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	2.000.200,00		7.582.500,00	9.582.700,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Dokaz potražnje od strane sektora MSP-a	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a, poslovnih centara i stopi zaposlenosti	Novi MSP-i prema potrebama Poduzetnički centri
Rezultat (praćenje)	Novi poduzetnički centri koji će podržati širenje sektora MSP-a	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a, poslovnih centara i stopi zaposlenosti	% poslovnog širenja MSP-a % povećanja zaposlenosti od strane MSP-a smještenog u novim centrima % povećanja malih i srednjih poduzeća koji započinju posao
Učinek (evaluacija)	Povećani doprinos sektora MSP-a lokalnom gospodarstvu	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a, stopi zaposlenosti u MSP-u i njegovom gospodarskom doprinosu	Dinamičan i dobro podržan sektor MSP-a
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, udruženja malih i srednjih poduzetnika			
Informacijsko društvo	Korištenje IKT-a u poduzetničkim centrima radi povećanja konkurentnosti MSP-a			
Jednake mogućnosti	Mali i srednji poduzetnici u perifernim područjima gospodarstva također imaju pristup prednostima koje pružaju Poduzetničke zone			
Okoliš	Poduzetnički centri/parkovi doprinjet će zaštitu okoliša			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-a			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 2.	Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo			
4. Mjera: 3.	Organiziranje poslovne, poduzetničke i menadžerske izobrazbe			
5. Objašnjenje mjere	Osigurati nove mogućnosti za MSP za pristup financijama			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Ocijeniti potrebe za izobrazbom MSP-a • Izobrazba MSP-a u poslovnom planiranju i menadžmentu te u svezi financija i regulative • Resursi za izobrazbu MSP-a 			
7. Vrsta pomoći	Roba, usluge, radovi			
8. Korisnici	JLS, poslovna udruženja, komore, sindikati			
9. Krajnji korisnici	MSP, radnici zaposleni u MSP			
10. Financijski plan 2004. -2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	776.700,00		120.700,00	897.400,00
11. Indikatori za praćenje i evaluaciju				
	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Razina intervencije				
Neposredni rezultat (praćenje)	Dokaz potražnje od strane MSP-a	JUP, Obrtnička i gospodarska komora JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a koji pristupaju izobrazbi	% povećanja broja MSP-a koji započinju posao % rasta postojećih MSP-a
Rezultat (Praćenje)	Broj pruženih modula izobrazbe	JUP, Obrtnička i gospodarska komora JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a koji pristupaju izobrazbi	% povećanja broja MSP-a koji započinju posao % širenje postojećih MSP-a
Učinak (evaluacija)	Povećanje doprinosa sektora MSP-a lokalnom gospodarstvu	JUP, Obrtnička i gospodarska komora JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a, stopi zaposlenosti u MSP-u i njegovom gospodarskom doprinosu	% poslovnog širenja sektora MSP-a, povećanje zaposlenosti u MSP-u i gospodarskom doprinosu sektora MSP-a Županiji
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, udruge MSP-a			
Informacijsko društvo	Korištenje IKT-a u poslovnoj izobrazbi MSP-a			
Jednake mogućnosti	Mali i srednji poduzetnici u perifernim područjima i ženske, manjinske skupine imaju jednaki pristup izobrazbi			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVI PROGRAM (ROP) SMŽ-a			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 2.	Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo			
4. Mjera: 4.	Marketing i pristup novim tržištima			
5. Objašnjenje mjere	Podrška sektoru MSP-a putem identificiranja novih izvoznih tržišta i razvijanja marketinških strategija radi pristupa tržištima			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Ocijeniti potražnju od strane MSP-a za tržišnom podrškom • Istraživanje tržišta • Izrada marketinške strategije • Podrška za pristup tržištima 			
7. Vrsta pomoći	Roba, radovi			
8. Korisnici	JLS, poslovne udruge, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	MSP, radnici zaposleni u MSP			
10. Financijski plan 2004. -2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	300.000,00		150.000,00	450.000,00
11. Indikatori praćenja & evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Dokaz potražnje od strane sektora malog i srednjeg poduzetništva	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004.g. o broju MSP-a koji se bave izvozom	% povećanja MSP-a koji se bave izvozom
Rezultat (praćenje)	MSP-i koji primaju tržišnu potporu	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004.g. o broju MSP-a koji se bave izvozom	% povećanja broja MSP-a koji započinju posao % poslovnog širenja postojećih MSP-a
Učinak (evaluacija)	Doprinos sektora MSP-a gospodarstvu Županije	JUP, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Podaci iz 2004. o broju MSP-a, stopi zaposlenosti u MSP-u i njegovom gospodarskom doprinosu	% rasta sektora MSP-a % rasta zaposlenosti u MSP-u % rasta doprinosa MSP-a gospodarstvu Županije
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, financijske institucije, Obrtnička i gospodarska komora, udruženja MSP-a			
Informacijsko društvo	Korištenje IKT-a za pristup izvoznim tržištima.			
Jednake mogućnosti	Mali i srednji poduzetnici u perifernim područjima i ženske, manjinske skupine imaju jednaki pristup tržišnoj potpori.			

1 Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-a			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 3.	Restrukturiranje poljoprivrede			
4. Mjera: 5.	Konsolidacija i poboljšanje pristupa poljoprivrednim površinama			
5. Objašnjenje mjere	Rješavanje pitanja usitjenosti zemljišta u cilju iskorištavanja mogućnosti poljoprivredne proizvodnje			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantificirati potrebu za pristupom obradivim površinama • Regulirati pravna pitanja • Postići dogovore o okrupnjavanju obradivih površina • Izraditi strategije poljoprivredne proizvodnje kako bi se iskoristio novi pristup zemljištu 			
7. Vrsta pomoći	Usluge			
8. Korisnici	JLS, obiteljsko poljoprivredna gospodarstva, Poljoprivredne udruge i zadruge, poljoprivredni proizvođači, malo i srednje poduzetništvo, trgovina na malo, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Poljoprivredni proizvođači, zemljoradničke zajednice, poljoprivredne zadruge			
10. Financijski plan 2004. -2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	2.841.800,00		711.000,00	3.552.800,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	-dostupna zemljišta -dokaz potražnje od strane poljoprivrednih proizvođača/prerađivača	JUP, poljoprivredne zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Veličina i broj produktivnih farmi u 2004.	% povećanja okrupnjenog zemljišta % porasta u poboljšanom pristupu zemljištu
Rezultat (praćenje)	Broj i veličina produktivnih poljoprivrednih jedinica	JUP, poljoprivredne zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Veličina i broj produktivnih farmi u 2004	% povećanja broja i veličine produktivnih farmi s proizvodnim strategijama
Učinak (evaluacija)	Doprinos okrupnjenih gospodarstava poljoprivrednom sektoru	JUP, poljoprivredne zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Veličina i broj produktivnih farmi u 2004.	% porasta novih poljoprivrednih poslova % porasta doprinosa poljoprivrednog sektora gospodarstvu Županije
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, poljoprivredne udruge i zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, trgovina na malo, poljoprivredni proizvođači			
Jednake mogućnosti	Ruralne zajednice u perifernim područjima imaju jednak pristup potpori za okrupnjavanje zemljišta.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 3.	Restrukturiranje poljoprivrede			
4. Mjera: 6.	Poboljšati veze između proizvođača i prerađivača unutar novog i tradicionalnog prerađivačkog sektora temeljene na tržišnoj potražnji i podržati svaki oblik udruživanja			
5. Objašnjenje mjere	Poljoprivredni sektor treba se mijenjati i odgovarati na nove tržišne zahtjeve. Potreban je holistički pristup koji povezuje proizvodnju s tržištima ili 'od farme do izloga'.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti nove tržišne zahtjeve • Identificirati uvjete za zadovoljavanje tržišne potražnje • Razviti nove strategije proizvodnje, prerade i marketinga • Osmisliti i pokrenuti nova udruživanja/partnerstva u proizvodnji, preradi i trgovini na malo 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba			
8. Korisnici	Poljoprivredne zadruge/udruge, OPG, poljo. proizvođači, JLS, mala i srednja poduzeća, trgovina na malo, obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Poljoprivredni proizvođači, obiteljska poljo. gospodarstva, poljoprivredne zadruge/udruge			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	6.063.500,00		2.379.100,00	8.442.600,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Zahtjevi poljoprivrednih proizvođača/prerađivača i maloprodaje	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Poljoprivredna proizvodnja i statistike o domaćoj prodaji i izvozu u 2004.	% rasta broja poljoprivrednih proizvođača, prerađivača, maloprodaje i izvoznika koji su uključeni
Rezultat (praćenje)	Tržišne veze između poljoprivrednih proizvođača/prerađivača i maloprodaje	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Poljoprivredna proizvodnja i statistike o domaćoj prodaji i izvozu u 2004.	% rasta poljoprivredne proizvodnje, prodajne statistike % rasta zaposlenosti u poljoprivredi, preradi i trgovini na malo
Učinak (evaluacija)	Udjel poljoprivrednog sektora u ukupnom gospodarstvu	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Poljoprivredna proizvodnja i statistike o domaćoj prodaji i izvozu u 2004.	Dinamičan i konkurentan poljoprivredni sektor
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, poljoprivredne udruge/zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, trgovina na malo, poljoprivredni proizvođači			
Jednake mogućnosti	Poljoprivredni proizvođači, prerađivači i trgovina na malo u perifernim ruralnim područjima, ženske ili etničke skupine imaju jednake mogućnosti za sudjelovanje.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za stvaranje poslovnih veze između proizvođača, prerađivača i maloprodaje/izvoznika.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 3.	Restrukturiranje poljoprivrede			
4. Mjera: 7.	Poduprijeti edukaciju i usmjeravanje poljoprivrednika temeljene na tržišnoj potražnji			
5. Objašnjenje mjere	Edukacija i izobrazba imat će glavnu ulogu u županijskom poljoprivrednom sektoru koji će odgovoriti na nove tržišne zahtjeve. Potpora u edukaciji i izobrazbi potrebna je na svim razinama poljoprivrednog procesa.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti potrebe poljoprivrednog sektora za edukacijom i izobrazbom na temelju tržišne potražnje • Razviti partnerstvo između interesnih skupina u poljoprivredi i ustanova za edukaciju/izobrazbu • Razviti odgovarajuće module edukacije i izobrazbe • Nabaviti novu opremu za izobrazbu • Unaprijediti ustanove za edukaciju/izobrazbu 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	Poljoprivredne zadruge/proizvođači, JLS, mala i srednja poduzeća, trgovina na malo, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Poljoprivredni proizvođači, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredne zadruge/udruge			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	300.000,00		80.000,00	380.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Dokazi o potražnji za izobrazbom	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Statistike o osiguranoj poljoprivrednoj obuci u 2004.	% rasta broja osoblja u sektoru koje je prošlo izobrazbu
Rezultat (praćenje)	Osoblje u poljoprivrednom sektoru koje je prošlo izobrazbu	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Statistike o osiguranoj poljoprivrednoj obuci u 2004.	% rasta zaposlenosti i udjel učesnika izobrazbe na poljoprivrednom tržištu
Učinak (evaluacija)	Povećanje udjela poljoprivrednog sektora u ukupnom gospodarstvu	JUP, poljoprivredne udruge, Obrtnička i gospodarska komora, JLS	Statistike o poljoprivrednoj proizvodnji, domaćoj prodaji, izvozu, i zaposlenosti u 2004.	Širenje poljoprivrednog sektora, povećanje zaposlenosti i prihoda
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, poljoprivredne udruge/zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, trgovina na malo, poljoprivredni proizvođači			
Jednake mogućnosti	Poljoprivredni proizvođači, prerađivači i trgovci na malo u perifernim ruralnim područjima, ženske ili etničke skupine imaju jednake mogućnosti za sudjelovanje.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za izobrazbu i potporu konkurentnosti sektora.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 1.	Restrukturirati glavne gospodarske grane radi bolje konkurentnosti			
3. Prioritet: 4.	Održivi razvoj turizma			
4. Mjera: 8.	Uskladiti turističke potencijale s postojećim neiskorištenim resursima uz razvoj turističkog marketinga i proizvoda			
5. Objašnjenje mjere	Turizam je najveća svjetska industrija. Da bi osvojila veći tržišni udjel, Županiji treba dinamičniji identitet kao mjestu za posjetu i boravak. Ovaj novi profil trebao bi aktivirati sve županijske turističke vrijednosti i lokalne interesne skupine. Sisak ima značajan potencijal, ali se suočava s intenzivnom konkurencijom na obali. Županija treba razviti svoje turističke vrijednosti kako bi osvojila veći dio domaćeg i stranog tržišta.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Procijeniti tržišnu potražnju za sisačkim turističkim proizvodima • Pripremiti marketinšku strategiju u turizmu za cijelu županiju • Izabrati postojeće turističke vrijednosti i/ili identificirati nove vrijednosti za potporu i razvijanje prikladnih razvojnih akcijskih planova 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	Turistička tijela, JLS, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Turistički radnici, mala i srednja poduzeća, udruge u kulturi, ugostiteljski sektor			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	16.559.200,00		1.559.100,00	18.118.300,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Tržišna potražnja za kontinentalnim turizmom	JUP, turistička tijela	Statistike o turističkim posjetima županiji u 2004.	% rasta na postojećim i novim tržištima (domaćim i stranim), koji se temelji na marketinškoj kampanji i unapređenju turističkog proizvoda
Rezultat (praćenje)	Posjete turističkim odredištima koja su primila potporu	JUP, turistička tijela	Statistike o turističkim posjetima županiji u 2004.	% rasta na postojećim i novim tržištima (domaćim i stranim), % rasta zaposlenosti vezane uz turizam
Učinak (evaluacija)	Udjel turističkog sektora u ukupnom gospodarstvu	JUP, turistička tijela	Statistike o udjelu turističkog sektora u gospodarstvu u 2004.	Povećani udjel turističkog sektora u gospodarstvu
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, turistička tijela, poljoprivredne udruge/zadruge, Obrtnička i gospodarska komora, trgovina na malo			
Jednake mogućnosti	Potpuni pristup perifernih dijelova županije potpori vezanoj uz turizam. Novi turistički profil trebao bi predstavljati sve dijelove kulturnog života županije.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za pripremanje i promociju turističkih odredišta. IKT je također korišten za pripremanje i marketing turističkog profila.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 5.	Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje			
4. Mjera: 9.	Unaprijediti cestovnu, željezničku i riječnu prometnu povezanost			
5. Objašnjenje mjere	Riješiti specifične prepreke u prometu koje lako mogu pridonijeti gospodarskoj konkurentnosti i komunikacijama u županiji.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti ključne prepreke u prometu vezano uz gospodarsku konkurentnost i komunikacije • Procijeniti potražnju za poboljšanjima u prometu • Pripremiti opis poslova za robu, usluge i radove 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, poljoprivredne zadruge, sindikati			
9. Krajnji korisnici	Poslovna zajednica, transportni sektor, mala i srednja poduzeća			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	1.560.000,00		340.000,00	1.900.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Potražnja krajnjih korisnika za poboljšanjem ključnih prometnih veza	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora	Podaci o prometnim tokovima u 2004.	% rasta u prometnim tokovima zahvaljujući poboljšanju ključnih prometnih veza
Rezultat (praćenje)	Prometni tokovi	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora	Podaci o prometnim tokovima u 2004.	% rasta poboljšanih prometnih tokova relativni % rasta zaposlenosti
Učinak (evaluacija)	Poboljšani prometni sustav i veći udjel u ukupnom gospodarstvu	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora	Podaci o prometnim tokovima u 2004.	Poboljšana prometna mreža u Županiji koja podržava gospodarstvo i kvalitetu života
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, poljoprivredne zadruge, sindikati			
Jednake mogućnosti	Unapređenja u prometu trebala bi donijeti korist svim interesnim skupinama u županiji uključujući zajednice na perifernim područjima.			
Okoliš	Sva unapređenja prometne infrastrukture trebala bi pridonijeti boljoj zaštiti okoliša.			
Informacijsko društvo	IKT za unapređenje planiranja i provedbu poboljšanih prometnih tokova.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 5.	Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje			
4. Mjera: 10.	Poticanje razminiranja objekata, zemljišta i drugih površina pod minama			
5. Objašnjenje mjere	Županija ima oko 22 km ² zemljišta pod minama te preko 223 km ² pod sumnjom od mina. Da bi se potaknulo vraćanje stanovništva i razvoj gospodarstva u ratom najviše oštećene dijelove županije potrebno je osigurati područje slobodno od mina. Razminiranje bi potenciralo buduću konsolidaciju poljoprivrednih površina te poduprlo razvoj konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti prioriteta područja za razminiranje vezana za razvoj gospodarstva i siguran povratak stanovništva • Lobirati za razminiranje Županije kroz nacionalnu strategiju • Pripremiti opis poslova, lokacije te dokumentacije za radove razminiranja 			
7. Vrsta pomoći	Roba i radovi			
8. Korisnici	Općine/gradovi, Obrtnička i gospodarska komora,			
9. Krajnji korisnici	Poslovna zajednica, prometni sektor, mala i srednja poduzeća, lokalno stanovništvo			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio(€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	2.000.000,00		3.000.000,00	5.000.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	22 km ² pod minama i 223 km ² pod sumnjom od mina; zahtjevi krajnjih korisnika za razminiranje	HCR, Jedinice lokalne samouprave, NGO	Podaci o razminiranom području SMŽ za 2004.	Povećanje broja razminiranog područja
Rezultat (praćenje)	Povećani broj povratnika te razvoj gospodarstva i poljoprivrede	HCR, Jedinice lokalne samouprave, NGO	Podaci o razminiranom području SMŽ za 2004.	Osigurati život siguran od mina
Učinak (evaluacija)	Aktivno korištenje razminiranih površina, objekata i putova	HCR, Jedinice lokalne samouprave, NGO	Podaci o razminiranom području SMŽ za 2004..	Cjelovita razminiranost, povećanje gospodarskih aktivnosti te unapređenje kvalitete života na ratom najviše oštećenim područjima.
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	Jedinice lokalne samouprave, HCR, Obrtnička i gospodarska komora, poljoprivredne zadruge/udruge			
Jednake mogućnosti	Razminiranje će biti od koristi za sve interesne skupine u županiji, posebice zajednice u perifernim dijelovima Županije (ratom najviše devastirane)			
Okoliš	Razminiranjem bi unaprijedilo zaštitu okoliša u područjima koja su trenutno pod opasnošću od mina te stoga i nepristupačna za bilo kakvu kontrolu.			
Informacijsko društvo	IKT za unapređenje planiranja i implementacije razminiranja.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 6.	Poboljšati pristup energiji			
4. Mjera: 11.	Unaprijediti mrežu distribucije i prijenosa, te poboljšati kvalitetu električne energije i plina			
5. Objašnjenje mjere	Kao posljedica nedovoljnih ulaganja, električna energija i plin nedovoljno su dostupni u svim dijelovima Županije. Rezultat toga je otežavanje gospodarskog razvoja u nekim područjima. Ova mjera će podržavati distribuciju električne energije i plina kako bi se poboljšale mogućnosti za gospodarski razvoj i kvaliteta života u Županiji.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti prepreke u distribuciji energije • Identificirati prioritete za unapređenje na temelju dokaza o potražnji, učinkovitosti resursa i mogućnostima za povećanje zaposlenosti. • Pripremiti opis poslova za robu, usluge i radove za gore spomenuto 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	Općine, Obrtnička i gospodarska komora, sindikati			
9. Krajnji korisnici	Korisnici električne energije i plina, poslovna zajednica			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	885.000,00		45.000,00	930.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Zahtjevi krajnjih korisnika za poboljšanjima u distribuciji električne energije i plina	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za električnu energiju i plin	Potražnja i korištenje električne energije i plina u 2004.	% rasta u distribuciji električne energije i plina
Rezultat (praćenje)	Potrošnja plina i električne energije	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za električnu energiju i plin	Potražnja i korištenje električne energije i plina u 2004. Statistike o zaposlenosti	% povećanja zaposlenosti % rasta u distribuciji električne energije i plina
Učinak (evaluacija)	Povećanja potrošnja plina i električne energije	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za električnu energiju i plin	Potražnja i korištenje električne energije i plina u 2004.	Poboljšani pristup energiji koji pridonosi unapređenju gospodarstva i kvaliteti života
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, poljoprivredne zadruge, sindikati			
Jednake mogućnosti	Poboljšanja u sustavu distribucije koristit će svim segmentima društva			
Okoliš	Treba iskoristiti prednosti za okoliš od upotrebe plina i električne energije.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za upravljanje i usavršavanje distribucije plina i električne energije.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 7.	Gospodarenje vodama i otpadom			
4. Mjera: 12.	Unaprijediti infrastrukturni sistem distribucije voda.			
5. Objašnjenje mjere	Učinkovita distribucija vode i gospodarenje otpadom vitalni su za budućnost Županije. Sadašnji sustavi suočeni su s kroničnim nedostatkom ulaganja, slabim upravljačkim praksama i lošim standardima zaštite okoliša. Ova mjera identificirat će i poboljšati ključne infrastrukturne sustave vode i otpada kao dio cjelovite županijske Strategije za gospodarenje vodom i otpadom. Ova mjera generirat će nove poslove kroz stvaranje učinkovitih sustava vodnih resursa za domaćinstva i komercijalne korisnike.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati infrastrukturne probleme vezane uz vode i otpad kao dio cjelovite županijske Strategije gospodarenja vodom i otpadom • Identificirati prioritete za infrastrukturna ulaganja kako bi se poboljšalo upravljanje i distribucija vodom i otpadom • Pripremiti opis poslova za usluge, radove i robu na temelju gore spomenutog 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za vodu			
9. Krajnji korisnici	Potrošači vode, gradsko i seosko stanovništvo			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	3.424.900,00		8.367.200,00	11.792.100,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Infrastruktura za distribuciju vode, projekti poboljšanja gospodarenja vodom i otpadom	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za vodu	Statistike o vodi i otpadu u 2004.	Povećanje broja projekata za gospodarenje vodom i otpadom, te za distribuciju
Rezultat (praćenje)	Razina neprerađenih otpadnih voda Razina vode izgubljene u opskrbi Količina vode u distribuciji	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za vodu	Statistike o vodi i otpadu u 2004.	Poboljšanje gospodarenja vodom i otpadom, te distribucije % povećanja zaposlenosti vezano uz vodu i otpad u sklopu Županijskog plana za zaštitu okoliša
Učinak (evaluacija)	Porast korištenja plina i električne energije	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora, Odbori za vodu	Statistike o vodi i otpadu u 2004.	Zaštititi resurse vode Smanjiti otpadne vode Povećati kvalitetu i kvantitetu distribucijskog sustava Stvarati nove poslove koji se temelje na sektoru vode i otpada
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, poljoprivredne zadruge, sindikati, Odbori za vodu			
Jednake mogućnosti	Infrastrukturni projekti trebali bi koristiti cijelom županiji uključujući periferna područja			
Okoliš	Poboljšati gospodarenje vodom, zaštititi resurse vode.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za upravljanje i poboljšanje sustava za gospodarenje vodom i otpadom.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 7.	Gospodarenje vodama i otpadom			
4. Mjera: 13.	Izraditi studije utjecaja na okoliš te poduprijeti izgradnju postojećih i potencijalnih deponija otpada inicirajući implementaciju obrade otpada i recikliranje.			
5. Objašnjenje mjere	Gospodarenje otpadom u županiji daleko je ispod standarda EU-a. Pripremanje i uređenje lokacija za gospodarenje otpadom (odlagališta) glavni je problem. Neuspjeh u rješavanju ovog problema imao bi ozbiljne implikacije na gospodarstvo i kvalitetu života. Ova mjera podržava procjenu utjecaja na okoliš za lokacije za odlaganje otpada, uređenje prikladnih lokacija, te promovira zaštitu okoliša i pravila održivog razvoja na području Županije.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti potencijalne lokacije za odlaganje otpada i recikliranje kao dio županijske strategije za upravljanje okolišem i otpadom • Pripremiti smjernice za provedbu procjene utjecaja na okoliš na odabranim lokacijama • Pripremiti edukacijski akcijski plan osvješćivanja o zaštiti okoliša • Pripremiti opis poslova za usluge, radove i robu za pripremanje odobrene lokacije(a) 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, sektor zbrinjavanja otpada			
9. Krajnji korisnici	Gradsko i seosko stanovništvo			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	9.807.000,00		3.257.500,00	13.064.500,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj lokacija identificiranih na temelju zahtjeva Provedba procjene utjecaja na okoliš	JUP, JLS	Statistike o otpadu u 2004.	Povećati broj dobro uređenih odlagališta i reciklažnih dvorišta Povećati broj procjena utjecaja na okoliš
Rezultat (praćenje)	Razina neprerađenog otpada Broj neuređenih lokacija	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora	Statistike o otpadu u 2004.	Zatvaranje svih neuređenih odlagališta otpada Poboljšani standard odlaganja otpada te upotreba recikliranih sirovina. Opadanje zagađenja odlagalištima otpada
Učinak (evaluacija)	Odlagališta prerađenog otpada	JUP, JLS, Obrtnička i gospodarska komora	Statistike o otpadu u 2004.	Poboljšanje gospodarenja otpadom i lokacija za odlaganje u županiji
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, Obrtnička i gospodarska komora, poslovna zajednica			
Jednake mogućnosti	Lokacije bi trebale zadovoljiti potrebe za odlaganjem otpada cijele županije.			
Okoliš	Poboljšanje gospodarenja otpadom u županiji.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za upravljanje i unapređenje odlagališta smeća.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 2.	Ciljani razvoj infrastrukture			
3. Prioritet: 8.	Upotreba novih menadžment sustava sa ciljem poboljšanja županijske institucijske organizacije			
4. Mjera: 14.	Upotreba novih tehnologija sa ciljem razvoja kvalitetnog menadžmenta			
5. Objašnjenje mjere	IKT nudi priliku županijskim vlastima za preuzimanje aktivnijeg pristupa planiranju i upravljanju županijom. Ova mjera podržavat će upotrebu takvih tehnologija u županijskoj upravi.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti ključne administrativne izazove u županijskom sustavu upravljanja • Identificirati kako IKT može odgovoriti na ove izazove na županijskom nivou • Pripremiti opis poslova za usluge i robu za sustave IKT-a 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba			
8. Korisnici	Županijska uprava, JLS, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Gradsko i seosko stanovništvo			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio(€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	388.000,00		112.000,00	500.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Administrativni i upravljački izazovi	JUP, JLS	Izvešće o upravljanju županijom u 2004.	Odgovoriti na ključne administrativne i upravljačke izazove s prikladnim paketima IKT-a
Rezultat (praćenje)	Broj postavljenih sustava IKT-a Broj obučenog osoblja Razina poboljšanih usluga	JUP, JLS	Pregled upravljanja županijom u 2004.	Građenje kapaciteta upravljanja županijom Poboljšane usluge
Učinak (evaluacija)	Broj sustava IKT-a Broj obučenog osoblja Razina poboljšanih usluga	JUP, JLS	Pregled upravljanja županijom u 2004.	Poboljšan sustav upravljanja županijom
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	Županijska uprava, JLS			
Jednake mogućnosti	Jednak pristup IKT-u i obuci za sve javne službenike.			
Okoliš	Unaprijediti županijsko gospodarenje otpadom.			
Informacijsko društvo	Iskoristiti IKT za poboljšanje županijskog upravljanja.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 9.	Prilagodavanje obrazovanja prema potrebama tržišta			
4. Mjera: 15.	Praćenje nastavnog programa, treniranje učitelja i voditelja edukacije te nabava potrebnih sredstava i opreme.			
5. Objašnjenje mjere	Županijski obrazovni sustav treba odgovoriti na izazove 21. stoljeća. Obrazovanje zahtijeva brojne resurse. Treba pronaći nove načine za maksimalno povećanje dostupnih resursa. Ova mjera zamišljena je kako bi obrazovni sustav u županiji što bolje uklopio u okvir nacionalnog obrazovnog sustava.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti nove potrebe obrazovnog sustava • Pripremiti integrirane akcijske planove unutar županijske strategije školstva kao odgovor na nove zahtjeve • Pripremiti smjernice za osiguranje novih nastavnih programa i izobrazbu nastavnika, te unakrsnu izobrazbu nastavnika (multifunkcionalna izobrazba) • Pripremiti smjernice za nabavu novih nastavnih resursa • Pripremiti smjernice za poboljšanja obrazovnih ustanova 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	Županijski ured za prosvjetu, JLS, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Studenti, učenici, nastavnici/profesori			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	896.000,00		229.200,00	1.125.200,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj novih nastavnih programa Broj novih izobrazbi Broj resursa za izobrazbu Broj poboljšanih obrazovnih ustanova	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	Povećanje kvalitete dostupnog obrazovanja
Rezultat (praćenje)	Broj studenata	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	% povećanja broja studenata % povećanja zaposlenja studenata
Učinak (evaluacija)	Broj zaposlenih studenata	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	Poboljšan županijski susstav obrazovanja Poboljšano gospodarstvo Rast zaposlenosti
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	Županijska uprava, JLS			
Jednake mogućnosti	Jednak pristup obrazovanju, obuci i resursima za sve slojeve društva.			
Okoliš	Izobrazba o upravljanju okolišem i otpadom			
Informacijsko društvo	Promicati izobrazbu o IKT-u, te koristiti IKT kao nastavni resurs.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 9.	Prilagodavanje obrazovanja prema potrebama tržišta			
4. Mjera: 16.	Posebna/dodatna edukacija sa ciljem promicanja socijalne uključenosti.			
5. Objašnjenje mjere	Poboljšana pristup obrazovanju važan je instrument za smanjivanje isključenosti iz društva. Obrazovanje može pomoći grupama kao što su samohrane majke, dugotrajno nezaposleni, hendikepirani, nacionalne manjine, kako bi došli na tržište rada i preuzeli aktivniju ulogu u društvu. Ova mjera daje potporu obrazovnom modelu koji je skrojen prema specifičnom potrebama društveno isključenih grupa.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti obrazovne potrebe društveno isključenih grupa • Pripremiti i ponuditi pakete izobrazbe na bazi potreba • Pripremiti opis poslova za ugovore o uslugama, nabavi i radovima 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, ustanove za naobrazbu, društvene organizacije			
9. Krajnji korisnici	Društveno isključene grupe			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	53.900,00		13.500,00	67.400,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Potražnja za osiguranjem obrazovanja za društveno isključene grupe	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	% povećanja potpore za obrazovanje i zapošljavanje društveno isključenih grupa
Rezultat (praćenje)	Mogućnosti obrazovanja i zapošljavanja za društveno isključene grupe	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	% rasta zaposlenosti društveno isključenih grupa
Učinak (evaluacija)	Broj društveno isključenih osoba kojima su obrazovanje i zapošljavanje nedostupni	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	Smanjivanje socijalne isključenosti
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, ustanove za naobrazbu, društvene organizacije, Zavod za zapošljavanje			
Jednake mogućnosti	Jednak pristup obrazovanju, izobrazba i resursi za sve slojeve društva.			
Informacijsko društvo	Promicati izobrazbu o IKT-u, te koristiti IKT kao nastavni resurs.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 9.	Prilagođavanje obrazovanja prema potrebama tržišta			
4. Mjera: 17.	Menadžment izobrazba temeljena na potrebama tržišta			
5. Objašnjenje mjere	Mogućnosti za izobrazbu menadžera nedovoljne su nas svim stupnjevima u županiji. Današnjim menadžerima izobrazba je teško dostupna zbog nedostatka vremena i radnih obaveza. Uvjeti izobrazbe koji im se trenutno nude nedovoljno su fleksibilni. Ova mjera popunit će ovu prazninu.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti potrebe menadžera za izobrazbom • Pripremiti i ponuditi edukacijske pakete na temelju potreba • Pripremiti opis poslova za ugovore o uslugama, robi i radovima 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, obrazovne ustanove, Obrtnička i gospodarska komora			
9. Krajnji korisnici	Menadžersko osoblje u svim sektorima županije			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	120.000,00		30.000,00	150.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Studenti koji pohađaju studij menadžmenta	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	% porasta broja studenata menadžmenta koji su završili izobrazbu
Rezultat (praćenje)	Povećani broj studenata s menadžerskim vještinama	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	% porasta u broju menadžerskih zaposlenja
Učinak (evaluacija)	Unaprijeđeni menadžerski standardi	JUP, Županijski ured za školstvo, JLS, Zavod za zapošljavanje	Statistike o obrazovanju u županiji u 2004.	Viši standardi menadžmenta
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, obrazovne ustanove, Zavod za zapošljavanje, Obrtnička i gospodarska komora			
Jednake mogućnosti	Jednak pristup obrazovanju, izobrazba i resursi za sve slojeve društva.			
Informacijsko društvo	Promicati izobrazbu o IKT-u, te koristiti IKT kao nastavni resurs.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 10.	Kvaliteta života i okoliša			
4. Mjera: 18.	Promoviranje i podrška školskih dispanzera, zdravstvene osviještenosti u društvu, obrazovnim ustanovama, te programa nenasilja.			
5. Objašnjenje mjere	Povećati kvalitetu potpore koja se nudi u dispanzerima u Županiji. Orijentirati se na uzroke lošeg zdravlja i socijalne probleme promovirajući informativne kampanje o zdravlju i socijalnim posljedicama nasilja u obitelji			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti zahtjeve socijalne skrbi, promocije zdravlja i nenasilja • Pripremiti i provesti programe potpore kako bi se zadovoljile potrebe • Pripremiti opis poslova za ugovore o uslugama, robi i radovima 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, dispanzeri, organizacije u zajednici, tijela zdravstva			
9. Krajnji korisnici	Korisnici socijalne pomoći, školska djeca i studenti, žene			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	1.579.500,00		396.100,00	1.975.600,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj korisnika socijalne pomoći Razina kvalitete usluga socijalne skrbi Broj informativnih kampanja	JUP, organizacije za socijalnu skrb i zdravstvo, Županijski odjel za školstvo, općine, HZZ	Statistike o županijskom zdravstvu i socijalnoj skrbi u 2004.	Povećanje kvalitete i kvantitete usluga socijalne skrbi Povećanje broja informativnih kampanja o zdravlju i nenasilju
Rezultat (praćenje)	Broj korisnika socijalne pomoći Broj slučajeva nasilja u obitelji Broj ozbiljno bolesnih	JUP, organizacije za socijalnu skrb i zdravstvo, Županijski odjel za školstvo, općine, HZZ	Statistike o županijskom zdravstvu i socijalnoj skrbi u 2004	Veća kvaliteta usluga u dispanzerima % pada slučajeva ozbiljno bolesnih i nasilja u obitelji
Učinak (evaluacija)	Županijski standardi zdravstva i socijalne skrbi	JUP, organizacije za socijalnu skrb i zdravstvo, Županijski odjel za školstvo, općine, HZZ	Statistike o županijskom školstvu u 2004.	Viši standardi u zdravstvu i socijalnoj skrbi Pad nasilja u obitelji
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, dispanzeri, obrazovne ustanove, Zavod za zapošljavanje			
Jednake mogućnosti	Jednak pristup informacijama o socijalnoj skrbi i zdravstvu za sve slojeve društva.			
Informacijsko društvo	Promicati korištenje IKT-a za poboljšanje usluga socijalne skrbi. Koristiti IKT za informativnu kampanju o zdravlju i nenasilju u obitelji.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 10.	Kvaliteta života i okoliša			
4. Mjera: 19.	Podizanje nivoa praćenja te provođenja zakona zaštite okoliša			
5. Objašnjenje mjere	Zaštita okoliša i održivi razvoj apsolutni su prioriteti za budući razvoj županije. Podaci o praćenju zaštite okoliša nedostadni su, kao i provedba zakonodavstva o zaštiti okoliša.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati i procijeniti zahtjeve za praćenjem zaštite okoliša i provedbom zakona • Identificirati praznine i ključna problematična područja • Pripremiti opis poslova za usluge i robu kako bi se popunile praznine i riješila problematična područja 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba			
8. Korisnici	JLS, Županijski odjel za zaštitu okoliša, organizacije za zaštitu okoliša, Obrtnička i gospodarska komora, HUP			
9. Krajnji korisnici	Gradsko i seosko stanovništvo županije			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	112.700,00		5.300,00	118.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Izvešća o praćenju zaštite okoliša	JUP, Županijski odjel za zaštitu okoliša, tijela zaštite okoliša, JLS	Statistike o zaštiti okoliša u 2004.	Porast praćenja zaštite okoliša i provedbe zakona
Rezultat (praćenje)	% porasta praćenja zaštite okoliša i provedba zakona	JUP, Županijski odjel za zaštitu okoliša, tijela zaštite okoliša, JLS	Statistike o zaštiti okoliša u 2004.	Bolja provedba standarda o zaštiti okoliša
Učinak (evaluacija)	Kvaliteta okoliša	JUP, Županijski odjel za zaštitu okoliša, tijela zaštite okoliša, JLS	Statistike o zaštiti okoliša u 2004.	Viša kvaliteta okoliša i standarda zaštite okoliša
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, tijela zaštite okoliša, Obrtnička i gospodarska komora, HUP			
Okoliš	Provedba zakonodavstva o zaštiti okoliša			
Informacijsko društvo	Promicati korištenje IKT-a u praćenju i provedbi zakonodavstva.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 10.	Kvaliteta života i okoliša			
4. Mjera: 20.	Unapređenje obiteljskih centara te povećanje kapaciteta za smještaj predškolske djece, osoba treće dobi i osoba s posebnim potrebama.			
5. Objašnjenje mjere	Smještajni resursi nedostatni su za obitelji koje su siromašne, predškolsku djecu, starije i osobe s posebnim potrebama. Ovaj problem ima i društvene i ekonomske posljedice za Županiju. Ova mjera pomoći će osiguranju smještaja za ove grupe na održiv način.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Procijeniti potrebe ciljanih grupa • Identificirati akcijske planove i smještajne lokacije • Sastaviti opis poslova za robu i radove kako bi se pripremila mjesta smještaja 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, Županijski ured za socijalnu skrb, dispanzeri, organizacije za zdravstvenu skrb i skrb o obitelji			
9. Krajnji korisnici	Obitelji, djeca, stariji, osobe s posebnim potrebama (hendikepirani)			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	247.800,00		90.000,00	337.800,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj smještajnih jedinica za ciljane grupe	JUP, Županijski uredi za socijalnu skrb, JLS	Županijske statistike o socijalnoj skrbi u 2004.	% rast broja smještajnih jedinica
Rezultat (praćenje)	% broja smještajnih jedinica	JUP, Županijski uredi za socijalnu skrb, JLS	Županijske statistike o socijalnoj skrbi u 2004.	Pad broja osoba u ciljanim grupama kojima je potreban smještaj
Učinak (evaluacija)	Kvaliteta i dostupnost smještaja	JUP, Županijski uredi za socijalnu skrb, JLS	Županijske statistike o socijalnoj skrbi u 2004.	Viša kvaliteta života za ciljane grupe
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, dispanzeri, osiguravatelji smještaja			
Jednake mogućnosti	Osobe u ciljanim grupama imaju jednake mogućnosti za smještaj.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 11.	Promoviranje civilnog društva			
4. Mjera: 21.	Unaprijediti institucijsku organizaciju između civilnih udruga i županijske administracije			
5. Objašnjenje mjere	Ova mjera zamišljena je kako bi se unaprijedila komunikacija i strateški odnosi između civilnih udruga i županijske uprave. Na taj način županijska uprava može bolje koordinirati potrebe civilnih udruga. To će pridonijeti bolje integriranom društvu i poboljšanom strateškom planiranju.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati probleme institucionalnih odnosa između civilnih udruga i županijske uprave • Identificirati pravila novih odnosa i inicijativa • Identificirati akcijske planove ovih novih odnosa i inicijativa • Sastaviti opis poslova za ugovore za usluge i robu 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba			
8. Korisnici	Županijska uprava, županijske civilne udruge			
9. Krajnji korisnici	Civilno društvo			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	440.000,00		110.000,00	550.000,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Institucionalni odnosi između civilnih udruga i županijske uprave	JUP, županijska uprava, civilne udruge	Županijsko izvješće za 2004.	Poboljšati institucionalne odnose
Rezultat (praćenje)	Nove inicijative za politiku između civilnih udruga i županijske uprave	JUP, županijska uprava, civilne udruge	Županijsko izvješće za 2004.	Porast inicijativa koje se odnose na politiku civilnog društva
Učinak (evaluacija)	Odnosi između civilnih udruga i županijske uprave	JUP, županijska uprava, civilne udruge	Županijsko izvješće za 2004.	Viša kvaliteta civilnog društva
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	Županijska uprava, JLS, civilne udruge			
Jednake mogućnosti	Sve civilne udruge uključujući one nacionalnih manjina, starijih, hendikepiranih, žena, imaju jednak pristup potpori iz ove mjere.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za unapređenje komunikacije između civilnih udruga i županijske uprave.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3.	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 11.	Promoviranje civilnog društva			
4. Mjera: 22.	Poduprijeti i promovirati udruge i klubove u sportu i kulturi, uključujući i nacionalne manjine.			
5. Objašnjenje mjere	Županija ima bogato kulturno naslijeđe. Do sada je potpora bila ograničena zbog nedostatka resursa. Ova mjera podržat će raznolikost kulturnih identiteta županije, te povećati prisutnost kulture u društvu. Ova mjera također će pridonijeti razvoju turističkog sektora u županiji.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati ključne izazove s kojima se suočavaju kulturne udruge u županiji • Identificirati nove kulturne aktivnosti • Razvijati rješenja temeljena na partnerstvu • Sastaviti opis poslova za usluge, radove i robu za provođenje rješenja 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, kulturne udruge, Obrtnička komora, turistička tijela			
9. Krajnji korisnici	Članovi kulturnih udruga i Obrtničke komore			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	143.500,00		57.100,00	200.600,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj aktivnosti kulturnih udruga	JUP, županijska uprava, kulturne udruge, turistička tijela	Županijsko izvješće za 2004.	% porasta potpore kulturnim aktivnostima
Rezultat (praćenje)	Povećanje broja i kvalitete kulturnih aktivnosti	JUP, županijska uprava, kulturne udruge, turistička tijela	Županijsko izvješće za 2004.	Ekspanzija članstva i aktivnosti kulturnih udruga
Učinak (evaluacija)	Broj članova kulturnih udruga i njihovih aktivnosti Broj turističkih posjeta	JUP, županijska uprava, kulturne udruge, turistička tijela	Županijsko izvješće za 2004.	Dinamičniji kulturni život Unaprijeđen turistički sektor
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, kulturne udruge, Obrtnička komora, turistička tijela			
Jednake mogućnosti	Sve kulturne udruge (nacionalne, umjetničke, plesne, glazbene itd.) imaju jednak pristup potpori iz ove mjere.			
Informacijsko društvo	IKT i novi mediji korišteni su za promicanje aktivnosti kulturnih udruga.			

1. Operativni program	REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM (ROP) SMŽ-A			
2. Cilj: 3	Unaprijediti kvalitetu života poboljšanjem obrazovanja, podupiranjem civilnog društva te očuvanjem okoliša.			
3. Prioritet: 11	Promoviranje civilnog društva			
4. Mjera: 23	Poduprijeti gradske i općinske udruge te sve županijske aktivnosti vezane za mlade			
5. Objašnjenje mjere	Mladi ljudi najveća su vrijednost županije. Interesi i potrebe mladih moraju se promicati na razini cijele županije. Mlade treba ohrabriti kako bi preuzeli aktivniju ulogu u društvu, što zahtijeva nove resurse, ideje i aktivnosti. Ova mjera pomoći će mladima u županiji da preuzmu više odgovornosti za svoju budućnost i budućnost županije.			
6. Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identificirati ključne izazove i prepreke na putu grupa mladih • Pripremiti rješenja za mlade iz cijele županije kao odgovor na izazove • Razvijati među grupama mladih rješenja temeljena na partnerstvu • Sastaviti opis poslova za usluge, radove i robu za provođenje rješenja 			
7. Vrsta pomoći	Usluge, roba i radovi			
8. Korisnici	JLS, grupe mladih			
9. Krajnji korisnici	Mlade osobe			
10. Financijski plan 2004-2010.	Udio EU-a (€)	Nacionalni/lokalni udio (€)	Ostalo (€)	Ukupno (€)
	2.382.500,00		749.800,00	3.132.300,00
11. Indikatori praćenja i evaluacije				
Razina intervencije	Indikator	Izvor podataka	Studijska osnova	Cilj
Neposredni rezultat (praćenje)	Broj grupa mladih Broj promotivnih aktivnosti mladih Broj resursa mladih	JUP, županijska uprava, JLS, grupe mladih	Županijsko izvješće za 2004.	% povećanja potpore za aktivnosti/resurse klubova mladih Broj aktivnosti mladih iz cijele županije
Rezultat (praćenje)	Aktivnosti i resursi klubova mladih Aktivnosti svih mladih u županiji	JUP, županijska uprava, JLS, grupe mladih	Županijsko izvješće za 2004.	% povećanja broja aktivnosti i resursa klubova mladih Formiranje županijskog saveza/tijela mladih
Učinak (evaluacija)	Članstvo klubova mladih Članstvo županijskog saveza mladih	JUP, županijska uprava, JLS, grupe mladih	Županijsko izvješće za 2004.	Dinamičnije učešće mladih u društvu i gospodarstvu županije
12. Horizontalne teme				
Partnerstvo	JLS, grupe mladih			
Jednake mogućnosti	Svi klubovi mladih imaju jednak pristup potpori.			
Informacijsko društvo	IKT je korišten za promicanje aktivnosti mladih i predstavljanje mladih iz cijele županije.			

Poglavlje IV. - Proračun

PREDVIĐENI PRORAČUN ROP-a SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE 2004 – 2010 Kratki donatorski proračun traženih sredstava

Za svako Područje djelovanja udio prikazan u zgradama je udio u cjelokupnom proračunu ROP (Regionalnog Operativnog Programa). Udio prikazan za svaku mjeru pojedinog Područja djelovanja, ne onaj u zgradama, je udio financiranja mjera unutar Prioritet/Područja djelovanja. Ovi iznosi se odnose samo na proračun zatražen od donatora- ne uključuje državne i privatne fondove za svaki projekt.

Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
1. Nove mogućnosti/prilike za industrijski sektor	(1,23 %) € 658.000,00	Stvarati nove prilike za zapošljavanje podupirući izvezno orijentiranu industriju koja će uvesti nove konkurentne tehnologije a isto tako i upućivati na slabosti tradicionalnog sektora proizvodnje.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
1. Podržati konkurentnu, izvezno orijentiranu industriju, uz pronalaženje poslovnih niša	100 % € 658.000,00	Prepoznati prirodno nasljedstvo aktivnosti unutar tradicionalne teške industrije (nafta i metalurgija) promovirajući strateške promijene u sektoru proizvodnje, te poduprijeti otvaranje novih izvezno orijentiranih poslova.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
2. Poduprijeti malo i srednje poduzetništvo	(5,75 %) € 3.076.900,00	Poduprijeti dugoročni razvoj malog i srednjeg poduzetništva unapređujući poslovnu klimu, olakšavajući pristup kapitalu (kreditima) i novim prilikama na tržištu te osiguravajući poslovnu menadžersku izobrazbu.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
2. Organiziranje poduzetničkih centara, parkova i slobodnih zona prema potrebama	65,01 % € 2.000.200,00	Unaprijediti postojeće lokacije da zadovolje nove potrebe i zahtjeve malog i srednjeg poduzetništva investirajući u bolju infrastrukturu, tehnologiju i izobrazbu menadžmenta poslovnih parkova.
3. Organiziranje poslovne, poduzetničke i menadžerske izobrazbe	25,24 % € 776.700,00	Osigurati suvremenu izobrazbu županijskih malih i srednjih poduzetnika u poboljšanom poslovnom planiranju, upravljanju, financijskim i pravnim regulativama itd.
4. Marketing i pristup novim tržištima	9,75 % € 300.000,00	Istraživanja novih tržišta i strategija su glavne točke koje je potrebno naglašavati ako želimo proširiti malo i srednje poduzetništvo u županiji.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
3. Restrukturiranje poljoprivrede	(17,19 %) € 9.205.300,00	Konsolidirati zemljišne resurse, napraviti ih dostupne za proizvođače, prepoznati ove proizvode i tržišta te oformiti partnerstva između poljoprivrednika i industrija

Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
5. Konsolidacija i poboljšanje pristupa poljoprivrednim površinama	30,87 % € 2.841.800,00	Riješiti problem zemljišne fragmentacije kroz programe konsolidacije koji bi povećali prilike pristupa obradivoj zemlji i utemeljili komercijalne poljoprivredne jedinice i proizvodnju koja bi mogla biti konkurentna na tržištu EU.
6. Poboljšati veze između proizvođača i prerađivača unutar novog i tradicionalnog prerađivačkog sektora temeljene na tržišnoj potražnji i podržati svaki oblik udruživanja	65,87 % € 6.063.500,00	Razviti novu proizvodnu, prerađivačku i tržišnu strategiju za poljoprivredni sektor, utemeljujući prodajnu koaliciju/partnerstvo između različitih dionika vezanih za sektor.
7. Poduprijeti edukaciju i usmjeravanje poljoprivrednika temeljene na tržišnoj potražnji	3,26 % € 300.000,00	Izobrazba temeljena na tržišnim potrebama za poljoprivredne dionike (poljoprivredne udruge/zadruge), uključujući unapređivanje obrazovanja i savjetodavnih službi te nabavka nove opreme za izobrazbu.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
4. Održivi razvoj turizma	(30,93 %) € 16.559.200,00	Razviti i promovirati županijski turistički identitet, unaprijediti postojeće turističke potencijale i povećati broj domaćih i stranih turističkih posjetitelja.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
8. Uskladiti turističke potencijale s postojećim neiskorištenim resursima uz razvoj turističkog marketinga i proizvoda.	100 % € 16.559.200,00	Razviti integriranu županijsku turističku marketing strategiju, odabrati i poduprijeti najbolje turističke potencijale te stvoriti jedinstveni županijski imidž.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
5. Unapređenje glavnih prometnih veza uz kontrolirano razminiranje	(6,65 %) € 3.560.000,00	Razminirati prioritetne objekte i površine, te unaprijediti mrežu prometne infrastrukture, posebno međumodalne prometne mogućnosti (cesta/željeznica/rijeka), podupirući sveukupni županijski razvoj poslovanja i prodaje te kvalitetnu života.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
9. Unaprijediti cestovnu, željezničku i riječnu prometnu povezanost	43,82 % € 1.560.000,00	Riješiti specifične prometne problemske lokacije koji će pridonijeti jačoj ekonomskoj konkurentnosti te povezanosti unutar županije, poboljšavajući sveukupnu mrežu posebice međumodalnih veza
10. Poticanje razminiranja objekata, zemljišta i drugih površina pod minama	56,18 % € 2.000.000,00	Potaknuti povratak stanovništva, iskorištavanja prirodnih potencijala te razvoj konkurentnih gospodarskih djelatnosti na područjima pod minskom opasnošću.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
6. Poboljšati pristup energiji	(1,65 %) € 885.000,00	Poboljšati županijsku distributivnu energetska infrastrukturu te povećati ukupnu ekonomsku konkurentnost.

Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
11. Unaprijediti mrežu distribucije i prijenosa, te poboljšati kvalitetu električne energije i plina	100 % € 885.000,00	Riješiti pitanje neujednačene distribucijske mreže električne energije i plina koja koči razvoj gospodarstva u nekim dijelovima županije.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
7. Gospodarenje vodama i otpadom	(24,71 %) € 13.231.900,00	Na temelju Županijskog plana upravljanja otpadom izrađivati studije utjecaja na okoliš za odlagališta otpada, poduprijeti njihovu sanaciju ili izgradnju novih te unaprijediti infrastrukturni sistem voda i otpadnih voda.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
12. Unaprijediti infrastrukturni sistem distribucije voda	25,88 % € 3.424.900,00	Osposobiti i poboljšati distribuciju vode u vodnom gospodarstvu uključujući utjecaj na kvalitetu življenja stanovništva i nesmetan razvoj gospodarstva
13. Izraditi studije utjecaja na okoliš te poduprijeti izgradnju postojećih i potencijalnih deponija otpada inicirajući implementaciju obrade otpada i recikliranje.	74,12 % € 9.807.000,00	Standardi upravljanja otpadom unutar županije su ispod prosjeka EU standarda. Nadalje, s obzirom da je 1/3 otpada biorazgradiva, 80% otpada iz kućanstva se mogu reciklirati. Vrlo je važno da se identificiraju mjesta odlaganja otpada koja se moraju poboljšati/sanirati te izgraditi nova odlagališta i reciklažna dvorišta imajući na umu i rezultate studija utjecaja na okoliš navedenih lokacija.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
8. Upotreba novih menadžment sustava sa ciljem poboljšanja županijske institucijske organizacije	(0,72 %) € 388.000,00	Unaprijediti donošenje odluka u službama javne administracije te korištenje procesa javnih sredstava, pružajući izobrazbu u strateškom upravljanju uključujući i korištenje novih informacijskih tehnologija
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
14. Upotreba novih tehnologija sa ciljem razvoja kvalitetnog menadžmenta	100 % € 388.000,00	Informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) nudi mogućnosti županijskom upravljačkom vodstvu dinamičniji pristup planiranju i upravljanju županijom. Ova mjera će podupirati upotrebu takovih tehnologija unutar županijske administracije.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
9. Prilagođavanje obrazovanja prema potrebama tržišta	(2,00 %) € 1.069.900,00	Sagraditi most između gospodarski potrebnih i trenutnih vještina, podupirući socijalne partnere (poslodavce, sindikate, administracija) kroz poslovnu, upravljačku i poduzetničku izobrazbu.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
15. Praćenje nastavnog programa, treniranje učitelja i voditelja edukacije te nabava potrebnih sredstava i opreme.	83,75 % € 896.000,00	Obrazovni sistem se mora adaptirati nastalim promjenama i upućivati na nove potrebe otvorenog i konkurentnog gospodarstva. Ova mjera će razviti strategiju i integrirati obrazovne planove prema potrebama tržišta.
16. Posebna/dodatna edukacija za promicanje socijalne uključenosti	5,04 %	Za promicanje socijalne uključenosti, ova mjera će identificirati potrebe socijalno isključenih skupina kao što su dugoročno nezaposleni, samohrane majke,

	€ 53.900,00	bespomoćni te etničke manjine – te im pomoći pri zapošljavanju i da postanu aktivniji u društvu.
17. Menadžerska izobrazba temeljena na potrebama tržišta	11,22 % € 120,000	Ova mjera će pružiti prilike za izobrazbu na svim upravljačkim nivoima unutar županije.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
10. Kvaliteta života i okoliša	(3,62 %) € 1.940.000,00	Informirati i omogućiti obrazovanje roditeljima i mladim ljudima na teme zdravstvene osviještenosti, pozitivnog životnog stila, provođenja zaštite okoliša te općenito o kvalitetnom životu.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
18. Promoviranje i podrška školskih dispanzera, zdravstvene osviještenosti u društvu, obrazovnim ustanovama, te programa nenasilja.	81,42 % € 1.579.500,00	Cilj je da se poveća kvaliteta školskih dispanzera unutar županije, te da se promovira informacijske kampanje vezane za zdravstvenu osviještenosti te socijalni utjecaj na obiteljsko nasilje.
19. Podizanje nivoa praćenja te provođenja zakona zaštite okoliša	5,81 % € 112.700,00	Identificirati i ocijeniti monitoring okoliša te potrebe za provedbu zakona zaštite okoliša te razviti uvijete natječaja za usluge i opremu da bi se zaštita okoliša mogla provoditi.
20. Unapređenje obiteljskih centara te povećanje kapaciteta za smještaj predškolske djece, osoba treće dobi i osoba s posebnim potrebama.	12,77 % € 247.800,00	Ova mjera će poduprijeti podmirivanje smještajnih kapaciteta, na održiv način, za starije ljude, osobe sa posebnim potrebama te predškolsku djecu. Posebni smještajni kapaciteti će biti identificirani te sagrađeni.
Prioritet / Područje djelovanja	Iznos	Cilj
11. Promoviranje civilnog društva	(5,54 %) € 2.966.000,00	Promoviranje dijaloga i partnerstva između različitih civilnih skupina i županijske administracije, uključujući civilno društvo u proces donošenja odluka samouprave, stoga ciljajući na razvoj što raznovrsnije, otvorenije i transparentne županijske zajednice.
Mjere	Udio	Stupanj prioriteta/Komentari
21. Unaprijediti institucijsku organizaciju između civilnih udruga i županijske administracije	14,83 % € 440.000,00	Županijska administracija će bolje razumjeti stavove i potrebe civilnog društva, stoga će se poboljšati njihovo strateško planiranje vodeći ka bolje integriranom društvu.
22. Poduprijeti i promovirati udruge i klubove u sportu i kulturi, uključujući i nacionalne manjine.	4,84 % € 143.500,00	Ova mjera će poduprijeti različitosti kulturnog identiteta unutar županije, promovirati kulturne grupe i kreativnosti, razviti partnerstva i pomoći u promoviranju turizma.
23. Poduprijeti gradske i općinske udruge te sve županijske aktivnosti vezane za mlade	80,33 % € 2.382.500,00	Interesi mladih, njihove potrebe i stavovi moraju biti promicani unutar županije s ciljem da mladi ljudi postignu što dinamičniju, kreativnu i odgovorniju ulogu u društvu i budućnosti županije.

Ukupna sredstva koja se potražuju od donatora (EU – ROP): cca. 53.540.200,00 Eura

Poglavlje V. – Kriteriji odabira projekta

Kriteriji odabira projekta prema mjerama

Kriterij odabira projekta i financiranje u sklopu mjera bazirat će se na konkurentnosti. Prijedlozi projekata koji najbolje zadovoljavaju financijske kriterije imat će više šansi za financiranje iz ROP-a. Neki prijedlozi projekata vjerojatno neće biti uspješni. Sljedeći kriteriji su apsolutni preduvjet za financiranje iz ROP-a:

1. Prijedlog projekta mora zadovoljiti zahtjeve iz Mjera i Prioriteta ROP-a.
2. Prijedlog projekta mora doprinijeti zadovoljavanju indikatora praćenja i evaluacije (npr. poboljšati pristup novim tržištima).
3. Prijedlog projekta mora se temeljiti na potražnji (dokazi o potražnji od strane lokalnih interesnih skupina).
4. Prijedlog projekta mora imati osigurane druge izvore sufinanciranja u minimalnom iznosu od 20% od ukupne vrijednosti projekta.
5. Prijedlog projekta mora se temeljiti na partnerstvu (između barem dva partnera).
6. Prijedlog projekta mora imati dobro razvijenu upravljačku projektну strukturu za ostvarivanje ciljeva projekta.

Prijedlozi projekta bit će povoljnije ocijenjeni također ako zadovoljavaju jedan ili više od sljedećih kriterija:

- Značaj za cijelu županiju
- Broj izravno i/ili neizravno osiguranih radnih mjesta
- Angažiranje drugih izvora financiranja, naročito sredstava iz privatnih fondova
- Strateška integracija s drugim lokalnim i nacionalnim politikama i međusektorskim temama EU-a o informacijskom društvu, okolišu, jednakim mogućnostima i partnerstvu
- Učinci dodatne vrijednosti kao što su produktivni odnosi između gospodarstva, civilnih udruga i obrazovnih ustanova, te promicanje gospodarske raznolikosti
- Izgradnja kapaciteta poboljšavanjem organizacijskih, upravljačkih ili radnih vještina koje potiču rast i razvoj
- Demonstracija dugoročne održivosti projekta poslije sufinanciranja EU-a
- Promicanje socijalnu uključenost nudeći nove prilike marginaliziranim sektorima društva
- Demonstracija ravnoteže između projektних komponenti - radova, usluga i nabave

* Ugovaratelj će izdati operativne upute za financiranje pod ugovorima za darovnice, robu i radove

Poglavlje VI. – Sudionici ROP-a, metodologija i provedba

Sudionici ROP-a i metodologija

Regionalni operativni programi su instrumenti za provedbu sufinanciranja EU-a za lokalni društveno-ekonomski razvoj. Pripremni proces ROP-a obavljen je prema načelima financiranja EU-a, kao što je to zahtijevala Delegacija Europske komisije. Ova načela dogovorena su sa Županom i navedena kako slijedi:

- **Odgovornost:** Preko Kolegija župana, Županija je zadužena za pripremu i provedbu ROP-a
- **Posvećenost:** Preko Kolegija župana, Županija se obvezala raditi na uspjehu ROP-a, te će osigurati sve potrebne resurse kako bi se u ime županijskih interesnih skupina postigao uspjeh
- **Transparentnost i otvorenost:** Priprema i provedba programa bit će izvedeni na transparentan i otvoren način. Župan se obvezao osigurati da sve interesne skupine u Županiji osjete koristi od ROP-a. Sve odluke u svezi ROP-a donosit će se na otvoren način, na temelju načela EU-a
- **Partnerstvo i savjetovanje s interesnim skupinama:** Lokalne interesne skupine korisnici su ROP-a. Župan se obvezao osigurati da ROP uzme u obzir rezultate konzultacija s interesnim skupinama. Sve relevantne zainteresirane strane na nacionalnom i lokalnom nivou konzultirat će se u svakoj ključnoj fazi priprema i provedbe programa. Svi partneri (Županija, lokane interesne skupine, ministarstva, Europska komisija, UNDP/UNOPS) podržavaju pripremu i provedbu programa.

Glavni sudionici i aktivnosti u procesu priprema ROP-a u SMŽ-u bili su:

- Kolegij župana preuzima cjelokupnu odgovornost za ROP
- Tim ROP-a, smješten u županijskom Upravnom odjela za gospodarski razvitak, odgovoran je Županu za pripremu ROP-a
- Županijska radna grupa, koja se sastoji od predstavnika iz svih županijskih odjela koji su pružili potporu timu ROP-a u razvijanju osnovne analize ROP-a, SWOT analize i strategije
- Radne grupe iz poslovnog, građanskog i upravnog sektora, koje su predstavljale lokalne interesne skupine, kroz niz radionica razvile su Vizije, Ciljeve, Prioritete i Mjere ROP-a. Radne grupe interesnih skupina odobrile su sve radne verzije ROP-a
- Savjetodavna radna grupa na razini ministarstava, sastavljena od predstavnika različitih ministarstava, koja odobrava proces pripreme i ciljeve ROP-a

- UNDP/UNOPS dao je potporu timu ROP-a u pripremi ROP-a
- Europska komisija pokrenula je proces ROP-a, osigurala sufinanciranje i postupat će kao Ugovaratelj u provedbi.

Provedba ROP-a

Strategija ROP-a rezultat je konzultacija s interesnim skupinama. Odgovornost je Župana, u suradnji s Ugovarateljem (Delegacijom Europske komisije) i Vladom RH, da lokalne interesne skupine uspješno provedu svoju strategiju kroz dobro razrađene projekte.

Tim ROP-a transformirat će se u Jedinicu upravljanja projektom (JUP) ROP-a, odgovornu za uspješnu provedbu ROP-a pod vodstvom Župana i Ugovaratelja (Delegacija Europske komisije). Županijska radna grupa pomagat će JUP-u zajedno s vanjskom stručnom pomoći koju financira Europska komisija.

JUP će imati sljedeće funkcije:

- Koordinirati provedbu ROP-a s Vladom RH i Delegacijom Europske komisije
- Identificirati potencijalne izvore sufinanciranja za ROP
- Unijeti promjene u ROP ako je i kada je to potrebno
- Osigurati da sve interesne skupine imaju potrebne informacije za pripremu prijedloga projekta
- Podržati interesne skupine u razvijanju projekata temeljenih na partnerstvu
- Podržati interesne skupine u razvijanju projekata koji ispunjavaju kriterije projekta
- Upravlјati procesom odabira projekata na županijskoj razini na otvoren i transparentan način
- Sudjelovati u ispunjavanju obveza kao što su izvještavanje i raspisivanje javnih natječaja zajedno s Delegacijom Europske komisije i Vladom RH
- Nadgledati provedbu projekata
- Pružiti potporu Delegaciji Europske komisije u vrednovanju učinaka projekta

Delegacija Europske komisije je Ugovaratelj ROP-a. Delegacija EU izravno će odobravati ugovore za radove i robu. JUP će upravljati ugovorima o darovnici uz pomnu kontrolu delegacije EU-a.

JUP će prvo objaviti neslužbeni poziv za podnošenje prijedloga projekata prema mjerama ROP-a. Ovaj početni poziv za podnošenje prijedloga osigurat će:

- Realističnu procjenu ukupnog i specifičnih dijelova proračuna, što će opravdati zahtjeve za sufinanciranjem iz domaćih i drugih izvora

- Prve informacije o prihvaćenosti pojedinačnih ciljeva, prioriteta i mjera, te omogućiti aktivnosti na balansiranju ROP-a
- Pripremiti protok informacija za stručnu pomoć EU-a
- Pribaviti informacije o interesu za službene zahtjeve za ugovore o darovnicama, radovima, robi i uslugama.

Na JUP treba gledati kao na dugoročno institucionalno ulaganje županije u specijaliziranju za predstrukturne i buduće strukturne fondove EU-a.

Dodatak

Radna grupa ROP-a

1. Nada Androšić
Direktor ROP-a
Tel. 044 55 02 32
E-mail: gospodarstvo@smz.hr
2. Bernard O'Sullivan
Međunarodni konzultant ROP-a za
SMŽ
E-mail: bernsull@yahoo.com
3. Jadranka Laktašić
Član tima ROP-a
Tel. 044 55 02 09
E-mail: jadranka.laktasic@sk.hinet.hr
4. Igor Filković
Član tima ROP-a
Tel. 044 54 42 04
E-mail: leda@sk.hinet.hr
5. Marija Ljubešić
Član tima ROP-a
Tel. 044 55 01 74
E-mail: marija.ljubestic2@sk.htnet.hr
6. Ivana Skender
Asistentica konzultanta UNOPS/UNDP-a
Tel. 044 54 46 01
E-mail: rop@sk.htnet.hr
7. Alan Đozić
Izvršni direktor ROP-a
Tel. 044 54 45 99; 55 02 32
E-mail: alan.djozic@sk.htnet.hr

JUP ROP-a

1. Nada Androšić
Direktor JUP-a
Tel. 044 55 02 32
E-mail: gospodarstvo@smz.hr
2. Alan Đozić
Izvršni direktor ROP-a
Tel. 044 54 45 99; 55 02 32
E-mail: alan.djozic@sk.htnet.hr
3. Jadranka Laktašić
Član tima JUP-a
Tel. 044 55 02 09
E-mail: jadranka.laktasic@sk.hinet.hr
4. Blaženka Karakaš
Član tima JUP-a
Tel. 044 55 02 35
E-mail: financije@smz.hr
5. Marija Ljubešić
Član tima JUP-a
Tel. 044 55 01 74
E-mail: marija.ljubestic2@sk.htnet.hr

Koordinacijski tim Radne grupe

1. Nada Androšić – Direktor ROP-a – Pročelnica županijskog Upravnog odjela za gospodarski razvitak, Tel. 044 550 232, Fax 044 550 239 / 233; E-mail: gospodarstvo@smz.hr
2. Alan Đozić – Izvršni direktor ROP-a (Upravni odjel za gospodarski razvitak SMŽ). Tel. 044 550 232, 544 599, Fax. 044 550 233, E-mail: alan.djozic@sk.htnet.hr
3. Ivan Šantek – Zamjenik župana, Tel. 044 550 202, Fax 044 550 896, E-mail: dozupan@smz.hr
4. Ivanka Roksandić – Pročelnica županijskog Upravnog odjela za društvene djelatnosti, Tel. 044 550 222, Fax 044 550 226; E-mail: drustvena@smz.hr
5. Blaženka Karakaš – Pročelnica županijskog Upravnog odjela za financije, Tel. 044 550 235, Fax 044 550 123; E-mail: financije@smz.hr
6. Vesna Krnjaić – Tajnica županije – Voditelj službe, Tel. 044 550 203, Fax 044 524-144; E-mail: sluzba@smz.hr
7. Zdenko Sešo – Ravnatelj Županijskog zavoda za prostorno uređenje, Tel. 044 521 008; Fax 044 521 023; E-mail: zavod@smz.hr
8. Berislav Gmaz – Pročelnik županijskog Upravnog odjela za poljoprivredni razvoj, Tel. 044 550 215, Fax 044 550 238, E-mail: poljoprivreda@smz.hr

Radna grupa

1. Jadranka Bertović, dipl.soc.rad. – Stručni suradnik za zdravstvenu i socijalnu skrb, Tel. 044 550 222, Fax 044 550 226
2. Boško Zelić, prof. – Stručni suradnik za kulturu, Tel. 044 550 171, Fax 550 226
3. Ivan Tomaš, prof. – Stručni suradnik za srednje školstvo, Tel. 044 550 223, Fax 550 226
4. Zrinka Štajdohar, ing. – Viši stručni referent za osnovno školstvo, Tel. 044 550 257, Fax 550 226
5. Dubravka Bogdanić, dipl. iur. - Stručni savjetnik za pravna pitanja i komunalno gospodarstvo, Tel. 044 550 214, Fax 550 233
6. Jadranka Laktašić, dipl.oec.- Stručni savjetnik za malo gospodarstvo, Tel. 044 550 209, Fax 550 233

7. Dubravka Lisinski, ekon.- Viši stručni referent za malo gospodarstvo, Tel. 044 550 122, Fax 550 233
8. Tihana Kovačević, ing – Stručni suradnik za poljoprivredni razvoj, Tel. 044 550 215, Fax 550 238
9. Mihovil Žarinčić, dipl. ing. – Stručni savjetnik za poljoprivredne zadruge, zemljišne i ruralne poslove, Tel. 044 550 215, Fax 550 238
10. Silvijo Krnjević, dipl. ing. – Stručni suradnik za šumarstvo i lovstvo, Tel. 044 550 215, Fax 550 238
11. Margita Malnar, dipl.ing.arh.- Voditeljica Odsjeka za prostorno uređenje, Tel. 044 521 008, Fax 521 023
12. Valentina Šerbec, dipl.ing.arh. – Stručni suradnik za prostorno uređenje, Tel. 044 521 008, Fax 521 023
13. Novela Rimay, dipl. ing. - Stručna savjetnica za prostorno uređenje, Tel. 044 521 008, Fax 521 023
14. Blanka Bobetko-Majstorović, dipl.ing.biol. - Voditeljica odsjeka za zaštitu okoliša, Tel. 044 521 008, Fax 521 023
15. Miljenko Ugarković, dipl.ing.biol.- Stručni suradnik za zaštitu okoliša, Tel. 044 521 008, Fax 521 023
16. Božica Malobabić - Viši stručni referent u računovodstvu, Tel.044 550 286, Fax 550 123
17. Kristina Prpić, dipl.oec. – Stručna savjetnica za unutarnju kontrolu i financijske poslove, Tel. 044 550 231, Fax 550 123
18. Sanja Rastovčan, dipl. iur. – Stručna savjetnica u Odjelu lokalne samouprave, Tel.044 550 290

Upravni sektor ROP-a

1. Josip Kozarić - Sunja – Načelnik općine, Trg. kralja Tomislava 3, Sunja, Tel.044 833 011
2. Stjepan Markanović - Lipovljani - Načelnik općine, Trg hrv. branitelja 7, Lipovljani, Tel. 044 676 004
3. Stjepan Ivoš - Martinska Ves - Načelnik općine, Martinska Ves 67, Tel. 044 711 141
4. Stipo Šapina - Donji Kukuruzari - Načelnik općine, D. Kukuruzari b.b., Tel.044 857 022

5. Pejo Gavran - Dvor – Pročelnik za upravene poslove, Trg J. bana Jelačića 10, Dvor, Tel.044 871 131, E-mail: opcina-dvor@sk.hinet.hr
6. Damir Markiš - Velika Ludina - Načelnik općine, Obrtnička 4, V. Ludina, Tel. 044 658 250; Fax 658 210
7. Josip Grgić – Član općinskog vijeća – sektor gospodarstva, Trg Grofa Erdodya 5, Popovača, Tel. 044 679 750
8. Milan Abramović - Topusko - Načelnik općine, Trg Bana J. Jelačića 20, Topusko, Tel. 044 855 330, Fax 885 012, E-mail: OPCINA-topusko@sk.hinet.hr
9. Matija Mikulić- Hrv. Dubica - Načelnica općine, Petra Berislavića bb, Hrv. Dubica, Tel. 044 855 002
10. Marija Mačković - Jasenovac - Načelnica općine, Trg K. P. Svačića 19, Jasenovac, Tel. 044 672 005; Fax 044 672 010
11. Ana Šarić - Majur - Načelnica općine, Kolodvorska 3, Majur, Tel. 044 859 092; Fax 044 859 177
12. Milan Milaš - Gvozd – Povjerenik Vlade RH, Trg hrvatskih vitezova bb, Gvozd, Tel. 044 881 002
13. Dušan Milić - Gvozd – Stručni suradnik, Tel. 044 526 153
14. Ivica Perović - Lekenik - Načelnik općine, Zagrebačka 44, Lekenik, tel. 044 527 811; Fax 527 818
15. Milan Stojić - Sisak - Gradski vijećnik, Rimska 26, Sisak, Tel. 044 523 353
16. Velimira Toth-Prosoli - Kutina - Gradonačelnica, Trg k. Tomislava 12, Kutina, Tel. 044 692 010, E-mail: gradonacelnik@kutina.hr
17. Krešo Kovačićek - Petrinja – Dogradonačelnik, Gundulićeva 2, Petrinja, Tel. 044 815 - 469, E-mail: milkapavistic@gradpetrinja.hr
18. Antun Vidaković - Novska – Gradonačelnik, Trg dr. Franje Tuđmana 2, Novska, Tel. 044 691 500; Fax 044 691 518, E-mail: grad-novska@sk.htnet.hr
19. Davor Govorčinović - Hrv. Kostajnica – Gradonačelnik, Trg Kralja Tomislava 2b, Hrv. Kostajnica, Tel. 044 851 175
20. Marko Sremić - Glina - Gradonačelnik, Trg B.J. Jelačića 2, Glina, Tel. 044 551 600; Fax 044 551 639, E-mail: gradonacelnik@grad-glina.hr

Poslovni sektor ROP-a

1. Željko Vrbanus – Predsjednik Obrtničke komore Siska i SMŽ-a, A. i S. Radića 8b, Sisak, Tel. 044 522 487, web stranica: www.vrbanus.com
2. Ljubica Badovinac - Predsjednica Ceha trgovine SMŽ-a, A. Starčevića 13, Sisak, Tel. 044 521 986, E-mail: badovinac@sk.hinet.hr
3. Janko Lisac - Direktor poduzeća, Jukinačka 77, Glina, Tel. 044 882703
4. Manuela Schwarz-Đajić – Predsjednica Ceha frizera SMŽ-a, I.K. Sakcinskog 21, Sisak, Tel. 044 540 600
5. Domagoj Marić – Predsjednik Ceha proizvodnog obrta, Lađarska 29, Sisak, Tel. 044 530 567
6. Irena Pavlić - HUP (Hrvatska udruga poslodavaca), Ferde Hefelea 21, Sisak, Tel. 044 570 427; Fax 571 942, E-mail: ljekarne-pavlic@sk.tel.hr
7. Darko Lalić - Predsjednik Ceha prijevoznika, A. Cesarca 115, Sisak, Tel. 044 540 732; Fax 534 562, E-mail: ddl.transport@sk.htnet.hr
8. Marina Ivanović - Direktorica Top-Terme d.o.o. Trg bana J. Jelačića 16, Topusko, Tel. 044 886 028; Fax 886 029; E-mail: ljeciliste-topusko@sk.htnet.hr
9. Frane Jaram, Prokurist Lonie d.d., Vinkovačka 2, Kutina, Tel. 044 683 012
10. Lidija Kopjar – Direktorica Turističke zajednice grada Siska, Rimska bb, Sisak, Tel. 044 522 655, E-mail: tzg-sisak@sk.hinet.hr
11. Marijan Matokanović – Šef odsjeka Hrvatskog zavoda za poljoprivredno savjetodavnu službu, Galdovačka 1, Sisak, GSM: 098 809 153
12. Miloš Bjelajac - Stručni savjetnik - Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Sisak, Kranjčevićeva 16, Sisak, Tel. 044 510 028, Fax 521 531, E-mail: mbjelajac@hgk.hr
13. Darko Idžaković – Povjerenik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) i predsjednik Gospodarsko-socijalnog vijeća (GSV), Trg bana J. Jelačića 6, Sisak, Tel. 044 522 155
14. Marica Đureković – Pročelnica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Kralja Tomislava 15, Sisak, Tel. 044 549 776; Fax 549 772, E-mail: marica.durekovic@hzz.hr
15. Tihomir Babić – Predsjednik Pounja d.o.o., R. Djetelića 70, Hrv. Kostajnica, Tel. 044 851 200; Fax 851 557, E-mail: pounje-trikotaza@sk.hinet.hr
16. Brankica Grd – Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Sisak, Kranjčevića 16, Sisak, Tel. 044 522 583, E-mail: bgrd@hgk.hr

Civilni sektor ROP-a

1. Andrija Rudić – Predsjednik Kulturnog centra mladih (KCM), Radićeva 3, 44320 Kutina, GSM: 091 512 2772, Tel. 044 681 004, E-mail: ured@kcm.hr; andrija@kutina.hr
2. Marijan Radat - Zamjenik predsjednika IKS-a, Ul. novog naselja 18, 44250 Petrinja, Tel. 044 862-667, GSM 098 924 7055, E-mail: Marijanus@yahoo.com, iks@petrinja.com
3. Komljenović - Član upravnog odbora 'Novog svijeta', Ljudevita Gaja 17, Sisak, Tel. 044 536 574, GSM: 098 294 545, E-mail: novi-svijet@novi-svijet.hr, vkomljenovic@novi-svijet.hr
4. Lidija Tomljenović-Kovačić – Predsjednica 'Novog svijeta', Ljudevita Gaja 17, Sisak, Tel. 044 536, E-mail: novi-svijet@novi-svijet.hr
5. Ivan Radanović - Predsjednik U.R.L.A.M.-a, S. i A. Radića 20, 44000 Sisak, GSM 098 922 2095, E-mail: urlam@net.hr; ivan.radanovic@sk.htnet.hr, Web page: www.urlam.hr
6. Daniel Pavlić - Direktor Narodnog sveučilišta Hrvatska Kostajnica, Nazorova 17, Hrv. Kostajnica, Tel. 044 851 202, GSM 091 515 3900, E-mail: kaos_hr@yahoo.com
7. Snježana Lončar – Ravnateljica Dječjeg vrtića 'Sisak Novi', Hrv. nar. preporoda 33, 44000 Sisak, Tel. 044 537 839, 538 983
8. Jozo Šimunović – Ravnatelj Osnovne škole 'Mladost' Lekenik i predsjednik Županijskog vijeća ravnatelja osnovnih škola, B. Rumlera 16, Petrinja, Tel. 044 816 597, 567 7821
9. Ismet Isaković – Predsjednik Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za SMŽ, Ljube Babića 23, Sisak, Tel. 044 535 571, GSM 098 946 4455; Fax 044 538 592, E-mail: fmedved@mzs.hr
10. Mark Gojani – Predsjednik Albanskog odbora SMŽ-a, Trg Kralja Tomislava 4, Kutina, Tel. 044 684 249, GSM 091 254 6943
11. Arpad Kiš - Predsjednik Mađarske nacionalne manjine za SMŽ, Hrvatskih domobrana 1, Sisak, Tel. 044 531 301, E-mail: paulinakiš@sk.htnet.hr (?)
12. Branko Vincent – Predsjednik Slovačke nacionalne manjine za SMŽ, K. Tomislava 28, Lipovljani, Tel. 044 676 104; Fax 044 676 004
13. Božena Weiss-Sklizović – Ravnateljica Hrvatskog Crvenog križa – Gradsko društvo Crvenog križa Sisak, K. Tomislava 18, Sisak, Tel. 044 543 211, Fax 044 543 244
14. Vesna Cindrić – Blagajnica Udruge za pomoć i prava obiteljima žrtava kriminala (PPOŽK), Gajeva 40A; Brezje 37, Petrinja, Tel. 044 812 825/836, GSM 098 563 588
15. Mira Čali - Predsjednica udruge 'VIDIK', Hrvatskog proljeća bb, Dvor, Tel. 044 871 608, Fax 044 871 806

16. Milan Malobabić - Predsjednik Udruge umirovljenika Sisak, V. Nazora 6, Sisak, Tel. 044 520 319
17. Petar Margić – Predsjednik Odbora Udruge invalida Sisak, Trg 22. lipnja 4B, Sisak, Tel. 044 548 003
18. Davor Bončina - Voditelj ureda IRC-a za Petrinju/Dvor, A. Šenoje 2a, 44250 Petrinja, Tel. 044 815 864, 817 118, GSM 098 453-764, E-mail: IRC-Petrinja@sk.htnet.hr
19. Tatjana Puškarić – Delegatkinja Agencije lokalnu demokracije (LDA), S. i A. Radića 2a, Sisak, Tel. 044 521 227, 521 231, E-mail: ldesk-si@sk.hinet.hr

Nacionalna radna grupa

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka

1. Franka Vojnović - E-mail: franka.vojnovic@ws.mmtpr.hr, franka.vojnovic@zg.hinet.hr, Tel. 01 4695-736
2. Maja Hranilović - E-mail: maja.hranilovic@ws.mmtpr.hr, Tel. 01 4695 814
3. Helga Bubanović - E-mail: helga.bubanovic@ws.mmtpr.hr, Tel. 01 4695 731
4. Ana Marija Radić - E-mail: anemare_00@yahoo.com, ann-maria.radic@zg.hinet.hr, Tel. 01 6184 788

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

1. Boris Antunović - E-mail: boris.antunovic@momsp.hr, Tel. 01 4608 367

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva

1. Bernardica Đermek - E-mail: djermek@mps.hr, Tel. 01 6106 632
2. Zdenka Berak - berak@mps.hr, Tel. 01 6106 655, 01 6109 206
3. Irena Nedeljković - irena.nedeljkovic@mps.hr, Tel. 01 6106 634, 01 6109 206
4. Vjekoslava Zagotta - E-mail: vzagotta@voda.hr, Tel. 01 6307 328, 01 6307 388

Ministarstvo za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo

1. Mira Medić - E-mail: mira.medic@mzopu.hr, Tel. 01 6106 568
2. Mirta Vukelić - E-mail: mirta.vukelic@mzopu.hr, Tel. 01 3782 438, 01 3772 822

Hrvatski centar za razminiranje

1. Mirko Ivanušić - E-mail: mirko.ivanusic@hcr.hr, Tel. 044 554 151
2. Damir Štimac - E-mail: damir.stimac@hcr.hr, damir.stimac@sk.hinet.hr, Tel. 044 554 151

Fond za regionalni razvoj

1. Ksenija Gašparić - ksenija.gasparic@fondrr.hr, Tel. 01 4878 303

Delegacija Europske komisije

1. Florian Hauser - E-mail: florian.hauser@cec.int, Tel. 01 4896 527

Ministarstvo europskih integracija

1. Tara Schneider - E-mail: tara.schneider@mei.hr, Tel. 01 6303 404
2. Darko Stilinović - E-mail: darko.stilinovic@mei.hr, Tel. 01 4599 369

Tehnička potpora UNDP/UNOPS -a

1. Denis Van Dam
Voditelj programa UNOPS-a za Hrvatsku
01 4695 825; 01 3908 898
unops.cro@si.tel.hr; Denis.Van.Dam@ws.mmtpr.hr
2. Bernard O'Sullivan
Međunarodni konzultant UNDP/UNOPS-a za Sisačko-moslavačku županiju
bernsull@yahoo.com
3. Ivana Skender
Asistentica konzultanta UNDP/UNOPS-a za Sisačko-moslavačku županiju
Tel. 044 544 601
ivanaskender@hotmail.com

Bibliografija

Službene publikacije

- Sisačko-moslavačka županija (lipanj 2003.). *Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije*, br. 7, Sisačko-moslavačka županija, Sisak.
 1. Izvješće o stanju prostoru SMŽ (Br. 04/01) Županijski zavod za prostorno uređenje
 2. Program mjera za unapređenje stanja u prostoru SMŽ (Br. 15/03) Županijski zavod za prostorno uređenje
 3. Izvješće o stanju okoliša SMŽ (Br. 15/03) Županijski zavod za prostorno uređenje
 4. Program zaštite okoliša SMŽ (Br. 15/03) Županijski zavod za prostorno uređenje
- Krnjević, S. (2003). *Šumarstvo – Zdravstveno i ekološko stanje šuma na području Sisačko-moslavačke županije*
- Ured državne uprave Sisačko-moslavačke županije, Služba za gospodarstvo, Pododsjek za statistiku. (studeni 2002.). *Statistički podaci Sisačko-moslavačke županije za 2001. godinu*. Sisačko-moslavačka županija. Sisak.
- Institut za međunarodne odnose. Maleković, et.al. (srpanj 1999.). *Ciljevi i Strategija gospodarskog razvitka Sisačko-moslavačke županije*. Poglavarstvo Sisačko-moslavačke županije. Zagreb.
- Agencija za posebni otpad. (listopad 1998.). *Izvješće o stanju okoliša. Sisačko-moslavačka županija..* Županijski zavod za prostorno uređenje. Zagreb.
- Hrvatska gospodarska komora. (ožujak 2003.). *Analiza gospodarskih trendova u SMŽ 1997-2002.*

Web stranice

- Hrvatska gospodarska komora – Sektor za poslovno obrazovanje. *Obrazovni sustav u Republici Hrvatskoj*. Preuzeto 7. listopada 2003 s web stranice: <http://www.hgk.hr/komora/eng/depts/education/obrazovanje.pdf>
- Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Sisak, *Županija Sisačko-moslavačka*. Preuzeto 7. listopada 2003. s web stranice: <http://www.hgk.hr/>

Karte

»**Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije**« službeno je glasilo Sisačko-moslavačke županije. Uredništvo: Sisak, Stjepana i Antuna Radića 36. Glavni i odgovorni urednik - tajnik Sisačko-moslavačke županije Vesna Krnjaić, dipl. pravnik - telefon (044) 550-203, telefaks (044) 524-144. List izlazi prema potrebi. Pretplata za 2004. godinu iznosi 100,00 kuna i uplaćuje se na žiro-račun 2340009-1110011107 »Glasila« d.o.o. Petrinja, D. Careka 2/1. Tehnički uređuje, izdaje i tiska: »GLASILA« d.o.o. Petrinja, D. Careka 2/1, tel: (044) 815-138, tel/fax: (044) 815-498, www.glasila.hr.

